

**BÜYÜK ÖLÇEKLİ ŞİRKETLERİN VERGİSEL
DENETİMİ,
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ ÇALIŞTAYI
DEĞERLENDİRME RAPORU**

30 Mart 2017

TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU TOPLANTILARI SERİSİ-VII

Yayın No: TÜSİAD – T /2017,12-588

Meşrutiyet Caddesi, No: 46 34420 Tepebaşı / İstanbul

Telefon: (0212) 249 07 23 Telefaks (0212) 249 13 50

www.tusiad.org

© 2017, TÜSİAD

*Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü,
4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı FSEK uyarınca,
kullanılmazdan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun
yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekil ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak,
çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak,
kiralananmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak,
telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik
yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.*

ISBN: 978-605-165-023-4

Kapak Tasarımı: TÜSİAD

NetCopyCenter Özel Baskı Çözümleri
İnönü Cad. Beytülmalcı Sok. No:23/A Gümüşsuyu İstanbul
Tel: (212) 249 40 60

ÖNSÖZ

TÜSİAD, özel sektörü temsil eden sanayici ve işadamları tarafından 1971 yılında, Anayasamızın ve Dernekler Kanunu’nun ilgili hükümlerine uygun olarak kurulmuş, kamu yararına çalışan bir dernek olup gönüllü bir sivil toplum örgütüdür.

TÜSİAD, insan hakları evrensel ilkelerinin, düşünce, inanç ve girişim özgürlüklerinin, laik hukuk devletinin, katılımcı demokrasi anlayışının, liberal ekonominin, rekabetçi piyasa ekonomisinin kurum ve kurallarının ve sürdürülebilir çevre dengesinin benimsendiği bir toplumsal düzenin oluşmasına ve gelişmesine katkı sağlamayı amaçlar. TÜSİAD, Atatürk’ün öngördüğü hedef ve ilkeler doğrultusunda, Türkiye’nin çağdaş uygarlık düzeyini yakalama ve aşma anlayışı içinde, kadın-erkek eşitliğini siyaset, ekonomi ve eğitim açısından gözeten iş insanlarının toplumun öncü ve girişimci bir grubu olduğu inancıyla, yukarıda sunulan ana gayenin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla çalışmalar gerçekleştirir.

TÜSİAD, kamu yararına çalışan Türk iş dünyasının temsil örgütü olarak, girişimcilerin evrensel iş ahlaki ilkelerine uygun faaliyet göstermesi yönünde çaba sarf eder; küreselleşme sürecinde Türk rekabet gücünün ve toplumsal refahın, istihdamın, verimliliğin, yenilikçilik kapasitesinin ve eğitimin kapsam ve kalitesinin sürekli artırılması yoluyla yükseltilmesini esas alır.

TÜSİAD, toplumsal barış ve uzlaşmanın sürdürüldüğü bir ortamda, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasında bölgesel ve sektörel potansiyelleri en iyi şekilde değerlendirerek ulusal ekonomik politikaların oluşturulmasına katkıda bulunur. Türkiye’nin küresel rekabet düzeyinde tanıtımına katkıda bulunur, Avrupa Birliği (AB) üyeliği sürecini desteklemek üzere uluslararası siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişki, iletişim, temsil ve işbirliği ağlarının geliştirilmesi için çalışmalar yapar. Uluslararası entegrasyonu ve etkileşimi, bölgesel ve yerel gelişmeyi hızlandırmak için araştırma yapar, görüş oluşturur, projeler geliştirir ve bu kapsamda etkinlikler düzenler.

TÜSİAD, Türk iş dünyası adına, bu çerçevede oluşan görüş ve önerilerini Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)’ne, hükümete, diğer devletlere, uluslararası kuruluşlara ve kamuoyuna doğrudan ya da dolaylı olarak basın ve diğer araçlar aracılığı ile ileterek, yukarıdaki amaçlar doğrultusunda düşünce ve hareket birliği oluşturmayı hedefler.

TÜSİAD, misyonu doğrultusunda ve faaliyetleri çerçevesinde, ülke gündeminde bulunan konularla ilgili görüşlerini bilimsel çalışmalarla destekleyerek kamuoyuna duyurur ve bu görüşlerden hareketle kamuoyunda tartışma platformlarının oluşmasını sağlar.

Bu rapor, TÜSİAD Vergi Çalışma Grubu Başkanı Sayın Sedat Eratatar Başkanlığında, TÜSİAD Vergi Çalışma Grubu üyesi ve BDO Denet Ortağı Sayın Erdoğan Sağlam Moderatörlüğünde, 30 Mart 2017 tarihinde Conrad Hotel’de gerçekleştirilen “Büyük Ölçekli Şirketlerin Vergisel Denetimi, Sorunlar Ve Çözüm Önerileri Çalıştayı” deşifre metinleri temel alınarak, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü tarafından derlenmiştir. Seminere değerli katkı ve katılımlarından ötürü Sayın Kemal Uzun, Sayın Can Doğan, Sayın Erdem Erdoğan, Sayın İbrahim Türkış, Sayın Abdülkadir Kahraman, Sayın Gündoğan Durak, Sayın Erkan Yetkiner, Sayın Şerafettin Karakış ve moderatörümüz Sayın Erdoğan Sağlam’a teşekkürü bir borç biliriz.

Mart 2017

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	1
1. AÇILIŞ KONUŞMALARI	3
Sedat Eratalar	5
Hüseyin Karakum	5
2. VERGİ DENETİM KURULUNUN SUNUMU	9
Mehmet Ali Kaya	11
Sedat Eratalar	16
Hüseyin Karakum	16
3. TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU SUNUMU.....	17
3.1. İNCELENECEK MÜKELLEFLERİN SEÇİMİ	19
Erdoğan Sağlam	21
Kemal Uzun.....	22
Hüseyin Karakum	22
Feridun Güngör.....	23
Selçuk Taşkiran	25
Şaban Erdikler.....	26
Niyazi Çömez	27
Zeki Gündüz	28
Abdülkadir Kahraman	29
Süleyman Demir.....	34
Erkan Yetkiner	35
3.2. İNCELEMeye BAŞLAMA.....	37
Erdoğan Sağlam	39
Kemal Uzun.....	39
Abdulkadir Kahraman	40
Şaban Erdikler.....	41
Hüseyin Karakum	42
Cebrail Yılmaz	43
Can Doğan	44

Feridun Güngör	44
3.3. İNCELEME AŞAMASI	47
Erdoğan Sağlam	49
Abdulkadir Kahraman	49
Hüseyin Karakum	49
Selçuk Taşkiran	50
Kemal Uzun.....	51
Zeki Gündüz	52
Feridun Güngör	57
3.4. İNCELEME SONLANDIRMA TUTANAĞI İMZA	59
Erdoğan Sağlam	61
Zeki Gündüz	61
Kemal Uzun.....	61
Can Doğan	62
Eren Yeşilyurt.....	62
3.5. RAPOR DEĞERLENDİRME KOMİSYONU	63
Erdoğan Sağlam	65
Mehmet Ali Kaya	65
Hüseyin Karakum	65
Kemal Uzun.....	65
3.6. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA	67
Erdoğan Sağlam	69
Abdulkadir Kahraman	69
Kemal Uzun.....	69
Zeki Gündüz	70
Eren Yeşilyurt.....	70
3.7. DİĞER KONULAR.....	73
Erdoğan Sağlam	75
Zeki Gündüz	75
Hüseyin Karakum	77
Kemal Uzun.....	78

Mehmet Ali Kaya	78
Talip Boz	80
Selçuk Taşkıran	81
Ayberk Büyükbayram	82
Gökay Yurtoğulları	82
Recep Bıyık	83
Hakan Orhan	85
Abdulkadir Kahraman	87
Şaban Erdikler	88
4. VERGİ DENETİM KURULU SUNUMU (Slaytları)	91
5. TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU SUNUMU (Slaytları)	107
6. FOTOĞRAFLAR	131

GİRİŞ

Değerli paydaşlar,

Vergi inceleme süreci ile ilgili olarak yakın zamanda 6009 sayılı Kanunla, özellikle büyük ölçekli mükellefleri ilgilendirecek çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişiklikler mükellef hakları açısından önemli adımlardır. Bunlar TUSİAD olarak öteden beri talep edilen değişikliklerdir. İnceleme süreçlerindeki saydamlığı artıran, mükellef haklarını gözeten değişikliklerdir.

Bu değişiklikleri şöyle özetlemek mümkündür:

- *İncelemeye başlama tutanağı esaslarının düzenlenmesi,*
- *Vergi incelemelerine süreler getirilmesi,*
- *Rapor değerlendirme komisyonlarının oluşturulması,*
- *İnceleme raporlarının özelgeler de dikkate alınarak düzenlenmesi*
- *Yanılma halinde cezanın yanı sıra gecikme faizinin de alınmaması.*

Yakın zamanda yapılan en önemli değişiklik ise vergi inceleme sisteminin değiştirilmesidir. Önceki sistemde dört farklı vergi inceleme birimi varken yeni sistemde bunlar Vergi Denetim Kurulu adı altında tek bir birim olarak yapılandırılmıştır. Bu radikal değişiklik inceleme sisteminde ve pratiğinde önemli sonuçlar doğurmuştur.

Yakın zamanda vergi inceleme süreçleriyle ilgili yine önemli değişiklikler yapılmıştır. En önemli gelişme, tutanak taslaklarının mükellefle paylaşılmasıdır. Yönetmelik değişikliğiyle mükelleflerin itirazlarının tutanağa geçirilebilmesini sağlamak amacıyla tutanağın düzenlenmesinden en az iki gün önce mükellefle paylaşılması esası getirilmiştir.

Ayrıca Rapor Değerlendirme Komisyonu aşamasında dinlenme talebinin sağlanabilmesi için önemli bir değişiklik yapılarak, inceleme tutanağında mükelleflerin rapor değerlendirme komisyonunda, dinleme talebinin olup olmadığının belirtilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Yine son aylarda müfettişlerce düzenlenen vergi inceleme raporlarının grup başkanlıklarınca rapor değerlendirme komisyonlarına gönderildiği, mükelleflere bildirilmeye başlanmıştır.

TUSİAD Vergi Çalışma Komisyonu tarafından düzenlenen Çalıştay'da, Vergi Denetim Kurulu Başkanı ve 8 Büyük Ölçekli Vergi İnceleme Gurubu Başkanı ile bu değişiklikler sonrası büyük ölçekli mükelleflerin vergi inceleme süreçlerinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri tartışılmıştır.

Çalıştay'da öncelikle Vergi Denetim Kurulu Başkan ve yetkililerince, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiş, "VDK Mükellef Portalı" uygulaması tanıtılmıştır. Mükellef Portalı uygulaması, incelemenin başladığı andan bittiği ana kadar tüm süreç hakkında mükelleflerin bilgilendirilmesini amaçlamaktadır. Mükellef portalında, inceleme durumunu sorgula, tutanak taslağı ve rapor özeti, uzlaşma ve dinlenme talebi ile "Başkana Yazın" bölümleri bulunmaktadır.

Vergi Çalışma Grubu, yapmış olduğu sunumda, büyük ölçekli mükelleflerin vergi inceleme süreci ile ilgili eleştiri, görüş ve önerilerini paylaşmıştır. Her konu başlığı VDK yetkilileri ile ayrıntılı bir şekilde tartışılmış, gerek katılımcılar gerekse VDK yetkilileri önemli katkılarda bulunmuşlardır. Tüm katılımcılara yoğun katkıları için teşekkür ederiz.

Yapılan tartışmalardan önümüzdeki süreçte Rapor Değerlendirme Komisyonlarının çok önem kazanacağı, bu komisyonlara çok iş düşeceği, inceleme ve rapor kalitesinin artırılması konusunda bu komisyonların daha fazla işlev kazanacağı anlaşılmaktadır.

Bu Çalıştay'da sergilenen yapıcı ve samimi tartışmaların devam etmesini ve Çalıştayımızın inceleme süreçlerinde yaşanan sorunlara katkı sağlamasını diliyoruz.

Bu Çalıştayın yapılması için başta TÜSİAD yönetimine, Vergi Komitesi Başkanı Sedat Eratallar'a, Vergi Denetim Kurulu adına katılım sağlayan Başkan Hüseyin Karakum'a ve değerli ekibine, Vergi Komitesi üyelerine, tüm katılımcılara, Çalıştay'da benimle görev alan Kemal Uzun'a tek tek teşekkür ediyorum.

Yukarıda belirttiğimiz çoklu katılım ve yaklaşım ile gerçekleştirilen Çalıştay sonrasında hazırlanan Raporumuzu tüm paydaşlarımıza ve topluma faydalı olması dileğiyle kamuoyuna sunarız.

Saygılarımızla,

Erdoğan Sağlam

Aralık, 2017

BÖLÜM 1

AÇILIŞ

KONUŞMALARI

1. AÇILIŞ KONUŞMALARI

SEDAT ERATALAR

TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI

Evet, Sayın Başkan, Sayın Başkan Yardımcıları, Vergi Denetim Kurulunun değerli üyeleri, TÜSİAD Vergi Çalışma Grubunun saygı değer üyeleri ve diğer temsilcileri hepinize katılımınızdan dolayı teşekkür eder, hoş geldiniz derim. Bugünkü toplantımız biraz da vergi haftası münasebetiyle Sayın Vergi Denetim Kurulundan gelen talep üzerine büyük ölçekli şirketlerin vergisel denetimiyle ilgili bir tartışma ortamı yaratmak amacıyla düzenlenmiş bulunuyor. Her ne kadar artık Mart ayının sonuna da gelmiş olsak, ilk gelir vergisi beyan süreleri geçiyor da olsa bizim için tabi önemli olan Nisan ayı. Hatta daha da önemli olan her üç ayda bir büyük ölçekte mükelleflerin vergi ödeme takvimi.

Burada tabi TÜSİAD olarak biz Türkiye’de en fazla vergi ödeyen şirketleri temsil eder konumdayız ve bu konumumuz itibarıyla da vergi denetimleriyle olan ilişkilerimiz, önerilerimiz, şikâyetlerimiz varsa onları dile getirip Sayın Kurulla, Sayın Başkanın nezdinde bunları ortaya koymak istiyoruz. Tekrar hepinize hoş geldiniz diyorum. Bizim adımıza yani TÜSİAD olarak bu toplantıyı iki değerli üyemiz Erdoğan Sağlam ve Kemal Uzun yönetecekler ama öncesinde Sayın Başkana bir söz vermek istiyorum. Sayın Başkanın açılış konuşmasından sonra da Mehmet Ali Bey Vergi Denetim Kurulu olarak bize kısa bir sunum yapacak. Teşekkür ederim.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANI

Teşekkür ederim. Öncelikle böyle bir çalıştayın faydalı olmasını diliyorum. Gördüğüm kadarıyla katılım baya yüksek. Bu yüksek katılım dolayısıyla biz de olabildiği kadar üst düzey bir katılımı toplantıda bulunuyoruz. Şu an tanışma olur mu bilmiyorum ama burada iki başkan yardımcımız ve daha çok büyük mükellef incelemeleriyle muhatap olan, toplam 8 grup başkanlığımızdaki grup başkanlarımız, asaleten veya vekâleten grup başkanlığı yapan bütün arkadaşlarımız bulunuyor. Yani aslında şikâyetler varsa bütün muhataplar burada. O konuda da açık olmak gerekirse biz şikâyet dinlemek istiyoruz gerçekten, çünkü eğer insan varsa bir işin içinde mutlaka doğru uygulamalar olduğu gibi yanlış uygulamalar da olabilir. Hedef tabii ki şikâyetin olmaması ama pratik hayatta bu mümkün değil. Eğer şikâyetler varsa mutlaka dinlemek isteriz. Onu baştan belirtmek isterim. Yani bu toplantıdan bir fayda sağlayabilmemiz için gerçekten samimi bir ortamda insanların düşündükleri şeyleri karşıya aktarabilmeleri çok önemli, eğer bu aktarım gerçekleşmezse bu toplantıdan beklediğimiz faydayı alamadığımızı söyleyebilirim. Ama bizim beklentimiz samimi olarak gerçekten eğer bizim düzeltebileceğimiz, tabi hani her şeyi de biz düzeltebilecek durumda değiliz. Kanundan kaynaklı durumlar olabilir. Başka sorunlar olabilir ama olabilecek şikâyetleri de almak isteriz.

Biz kimiz? Biz Vergi Denetim Kurulu’yuz. Bildiğiniz gibi 2011 yılında kurulduk. Geçmiş dönemde farklı birimler tarafından yapılan vergi incelemeleri artık tek birim tarafından yerine getiriliyor. Yaklaşık 6 yılı doldurmak üzereyiz. Bu da tabi bir takım geçmişten gelen uygulamalar da var. Bunların hepsini tek bir harmanda harmanlayıp belli bir kalite tutturmak hedefimiz var. Geçmişten gelen uygulamaların iyi taraflarını alıp, kötü taraflarını daha iyi hale getirme çalışmalarımız var. Bu amaçla da en çok üzerinde durduğumuz konu eğitim konusu.

Eğitim sadece yeni işe başlayan vergi müfettişi yardımcılarının eğitimi değil, müfettişliğe devam eden, belki hatta müfettişliğinin son döneminde olan kişilerin dahi eğitimi, çünkü dışarıdan bakıldığında çok

basit bir istatistik gibi gözükabilir ama sonuçta bütün müfettişler belli bir zaman içinde mutlaka belirli mükelleflerle muhatap oluyor. O mükellef açısından yüzde yüz karşısındaki müfettiş nasılsa onun müfettiş algısı da o şekilde oluyor. Bizim birinci hedefimiz tabii ki işin teknik hukuki tarafı bir tarafa, tavır, davranış ve uygulamaların gerçekten insani, sıkıntısız ve mükellefe değer verildiğini göstermek. Yani işimiz evet, teknik bir iş ama olayın bir de insani tarafı var ve bu taraf bazen daha da önemli hale gelebiliyor. Yani aslında hukuken doğru bir şey yapıyorsunuz ama yanlış bir şekilde yapıyorsunuz. Amacımız eğitimde sadece hukuki olarak belli bir kademe kaydetmekten ziyade ilişkiler bağlamında da birtakım gelişmeleri kaydedebilmek.

Yani 5-6 yıl boyunca neler yapıyoruz? Şimdi ben 3 yıldır Vergi Denetim Kurulu Başkanım. Benim gördüğüm iki husus var. Bir tanesi bahsettiğim eğitim konusu mutlaka eğitim, eğitim, eğitim... Her şeyden önemlisi şu anda... İkinci konuda giderek elektronik uygulamaların çok arttığını görüyoruz, yani bizim de buna hazırlıklı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Şu andaki bu masa etrafındaki bütün iş sahipleri, şirket temsilcileri muhtemelen hepsi elektronik defter uygulamasına tabii... Biz bunun incelenebilmesini sağlamaya yönelik yazılımlar, donanım, işte eğitim... Bütün bunlara hazırlıklı olmaya çalışıyoruz. Bu bize ne sağlayacak? Şimdi bize gelebilecek bazı şikâyetlere ilişkin bazı cevapları baştan vereyim Üstat. Mesela süreler uzun. Evet farkındayız. Bu süreleri kısaltmanın bir yolu daha pratik, daha hızlı bir şekilde incelemelerin yapılması, daha standart formlar, standart düzenlemelerin belirlenmesi ve uygulanması. Elektronik denetim uygulamalarının gelişmesiyle birlikte bu incelemelerin daha hızlı olacağını düşünüyorum. Bir başka projemiz elektronik denetim dosyası uygulamamız. Hani bu belki çok detay bir konu ama aslında ciddi bir soruna cevap olabilecek bir şey. Bu tabii idarenin sorunu aslında. Yani inceleme başlıyor, belli bir süre sonra müfettiş bir şekilde görevden ayrılıyor. Yeni müfettişe geçtiğinde, yeni müfettiş sıfırdan tekrar başlıyor. Çünkü hani bir takip olayı bazen istediğimiz boyutta olamayabiliyor ama elektronik denetim dosyası uygulamasıyla bütün çalışmalarımızı aslında özel sektörün yaptığı şeyi biz daha yeni yeni yapmaya başlıyoruz. Bütün çalışmalarını elektronik ortama aktaracağı için kaldığı noktadan yeni müfettiş devam edebilecek, bunun süreler açısından çok önemli faydası olacağını düşünüyorum.

Bu toplantının amacı nedir? Yani karşılıklı iletişimin önemli olduğunu, geri beslemenin önemli olduğunu biliyoruz. Birçok uygulama tabii ki önce mevzuat değişikliği ile başlıyor. Hani birtakım sorunlar olduğunda bir genelge yazabiliyoruz veya eğer kanun yönetmelik yapamıyorsak bir genelge yazarak sanki o konuyu düzeltmiş algısı oluşabiliyor idarede ama bunun böyle olmadığının farkındayız. Amacımız uygulamaları da düzeltmek. Burada da uygulamalarının nasıl olduğu konusunda biz ciddi anlamda sizden geri besleme bekliyoruz. Yani bu toplantının ana amacı biz aslında bazı şeyleri doğru yaptığımızı düşünüyorum ama gerçekten doğru mu yapıyoruz? Biz doğru yapıyoruz ama bazı arkadaşlarımız bizimle aynı fikirde olmayabilir veya aynı bakış açısında olmayabilir. Bunları görebilme açısından geri beslemenin önemli olduğunu düşünüyorum ve burada da o amaca yönelik bir toplantı olmasını diliyorum.

Şimdi bizim şu anki sayımız 8.500 civarında. Bunların hepsi müfettiş yani aslında teşkilat olarak Vergi Denetim Kurulu olarak yaklaşık 11-12 bin kişilik bir teşkilatız ve 8.500 tanesi vergi müfettişi. Bizim sayımız, birçok bakanlıktan bile daha büyük bir sayı. Bu açıdan, hani büyüklüğü de göz önünde bulundurursanız, istisnai olabilen bazı olaylar bile önem arz edebiliyor. Hatalı uygulamalar mutlaka oluyor. Ama amaç sıfır hata ama pratikte muhtemelen belli miktarda hata olması mümkün.

Bazı projelerimiz var. O projelere çok detaylı girmeyeceğim, sunumda zaten var ama bizim bakış açımız; işimizi daha iyi yapmak, işimizi daha kaliteli yapmak, hatta batılı ülkelerden daha ileri uygulamalar yapmak. Çok basit bir örnek vereceğim. Mesela ben hiç görmedim. Bilmiyorum gören Üstatlarımız varsa bahsedebilirler. Bizim “VDK Mükellef Portalı” uygulamamız. Bunu gerçi geçen gün konuşurken arkadaşlar batıda ihtiyaç yoktur. O yüzden böyle bir şey yoktur dediler ama ben yine de önemli olduğunu düşünüyorum. Mükellef portalı uygulamamızda incelemenin başladığı andan bittiği ana kadar, uzlaşma sonuna kadar, hatta Rapor Değerlendirme Komisyonu (RDK) süreci, RDK'ya girmeden önce rapor özetlerinin mükellefe sağlanması, belki zaman içinde bütün yazışmaların bu portal aracılığıyla yapılması, hatta daha ileri gidiyoruz belki hiç müfettişle muhatap olmaksızın portal üzerinden incelemelerin yapılması veya bir seferlik mükellefle müfettişin bir araya gelmesi gibi uygulamaları düşünüyoruz. Yani tabii ki bunu öncelikle tartışmamız, olabilirliğini konuşmamız, görüşmemiz gerekiyor. Aslında sizin de bu konuda fikirleriniz varsa dinlemek isterim. Dediğim gibi hedefimiz en iyi olmak. Gerçekten en iyi olmak... Yoksa laf olsun anlamında söylenmiş bir şey değil. Bunun için de ne gerekiyorsa yapıyoruz. Bu çalışmayı da bu anlamda önemsiyoruz. Tekrar katılımınızdan dolayı teşekkür ederim. Başarılı bir çalıştay olmasını diliyorum. Teşekkür ederim.

BÖLÜM 2

VERGİ DENETİM KURULU SUNUMU

2. VERGİ DENETİM KURULUNUN SUNUMU

MEHMET ALİ KAYA

VERGİ DENETİM KURULU

Sayın Başkanım, çok kıymetli TÜSİAD'ın Vergi Çalışma Komisyonu üyeleri, değerli meslektaşlarım, ben de kısaca Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının çalışmaları hakkında bilgi vereceğim. Öncelikle çalıştayın faydalı ve iyi geçmesini diliyorum. Sunum planı hakkında bilgi vermek istiyorum.

İlk önce vergi denetimindeki değişimden birkaç cümleyle bahsedeceğim. Sonra vergi incelemesine sevk ve risk analiz sistemi hakkında bilgi vereceğim. İnceleme süreci, mükellef hakları, VDK mükellef portalı. Özellikle bu çok önemli bir yenilik, mükellef portalı. İnceleme süreci hakkında birçok bilgi mükellef portalında takip edilebiliyor ve ayrıca gelecekte bazı başvurularda da bulunulabilecek. Birazdan bunların ekran görüntülerini de yansıtaacağım. Daha sonra iş süreçlerini standartlaştırma çalışmaları, eğitim çalışmaları ve yapılması planlananlardan bahsedeceğim.

Sayın Başkanımız genel olarak bir giriş yaptı. Ben çok tekrara girmeden kısaca özetleyip sizlerin sunumuna geçeceğiz. Çünkü sizleri dinlemek için buraya geldik. Vergi denetiminde değişimin sonucunda uzmanlaşma ve iş bölümünün gereği olarak dört Grup Başkanlığı kuruldu. Bu çok önemli bir değişim. Dünyada uzmanlaşmanın giderek önem kazandığı bir ortamda, vergi incelemesinde uzmanlaşma ve iş bölümünü ön plana çıkartarak vergi denetimi için 4 Grup Başkanlığı oluşturuldu. Bunlar Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı, Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı, Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlığı ve Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar Grup Başkanlığı. Büyük ölçekli mükellefler sadece BÇC Grup Başkanlıkları tarafından incelenmektedir. Buna çok önem veriyoruz.

Vergi incelemesine sevk konusuna geçmek istiyorum. Vergi incelemesine sevk nasıl gerçekleşiyor? Vergi Denetim Kurulunun risk analiz sisteminin sonuçlarına göre mükellefler vergi incelemesine alınabiliyor. Ya da ihbar ve şikâyetle. Teftiş, soruşturma, inceleme ve denetimler sırasında yapılan tespitlerle. Kamu kurum ve kuruluşlarında intikal eden inceleme talepleri ile ve son olarak da vergi müfettişleri tarafından riskli olduğu düşünülen sektörlerle yönelik düzenlenen görüş ve öneri raporları uyarınca incelemeler başlıyor.

Risk analiz sistemi hakkında genel hatlarıyla bilgi vermek istiyorum. Risk analiz sistemimizin amacı, her türlü bilgi, veri ve istatistik kullanılarak mükelleflerin faaliyetlerinin gruplar ve sektörler itibarıyla analiz edilmesi, mukayeseler yapılması ve bu suretle risk alanlarının tespiti, risk analiz modeli geliştirilmesi için ilgili mevzuat kapsamında yeni risk unsurlarının belirlenmesi ve önceden belirlenmiş risk unsurlarının geliştirilmesidir. Bu kapsamda risk analiz programı mali istihbarat modeli oluşturduk. Burada medya takibinden tutun, sektörlerin analizi, müfettişlerimizin düzenlediği görüş öneri raporları bulunmaktadır. Birçok hususu birleştirerek bu modül kanalıyla riskli mükellefleri tespit etmeye çalışıyoruz ve bunun sonucuna göre incelenecek mükellefleri belirliyoruz.

Bir de mükellef bilgi raporu oluşturduk. Bu da vergi incelemesini gerçekleştiren müfettişlerin daha hızlı incelenen mükellefi analiz etmesi için oluşturulmuş bir rapordur. Mükellef hakkındaki her türlü veriyi içeriyor. Oran analizinden tutun da geçmiş incelemeleri dahil her türlü bilgiye bu rapor sayesinde vergi incelmesini gerçekleştirecek müfettişimiz ulaşabiliyor.

Daha çok bu sunumda son 2 yıl içerisindeki değişikliklerden bahsedeceğim.

Bunlardan biri de yeni ihbar ve inceleme taleplerini değerlendirme sistemidir. Bu sistem iki sacayağından oluşuyor. Bunlardan birincisi grup başkanlıklarında bulunan ihbar ve inceleme taleplerini değerlendirme komisyonlarıdır. İkincisi ise merkezdedir. Bir ihbar gerçekleştiğinde ihbar hangi ildeki mükellefle ilgiliyse o grup başkanlığına gidiyor ve oradaki komisyonda değerlendiriliyor. Orada değerlendirdikten sonra merkezde oluşan ihbar ve inceleme taleplerini değerlendirme komisyonu tarafından da tekrar değerlendiriliyor ve onaylanması durumunda işe dönüşüyor. Kamu yararı ilkesiyle gelen ihbarlar objektif kriterlere dayalı olarak araştırılıyor ve sonucunda inceleme yapılmasına veya yapılmamasına karar veriliyor. Tüm ihbar talepleri incelemeye dönüşmüyor.

Bu değerlendirme sisteminin iki fonksiyonu daha var. Bunlardan bir tanesi sizler için de çok önemli olan inceleme sürelerinin uzatılmasına yönelik taleplerin değerlendirilmesidir. Biz buna önem verdiğimiz için farklı bir mekanizma geliştirildi ve artık ek süre talepleri merkezde bulunan komisyon tarafından değerlendiriliyor.

Bir de vergi müfettişlerinin sınırlı incelemesinin tam incelemeye çevrilmesi talepleri merkezde bulunan komisyon tarafından değerlendiriliyor. Eğer uygun değilse, talepler reddediliyor.

Hızlıca gözünüzün önünde canlansın diye inceleme sürecinin üzerinden geçelim. Sırasıyla vergi inceleme görevinin verilmesi, incelemeye davet yazısı, incelemeye başlama tutanağı düzenlenmesi, defter, bilgi ve belge isteme, inceleme tutanağı düzenlenmesi, vergi inceleme raporunun düzenlenmesi, raporun Rapor Değerlendirme Komisyonu veya belli şartlar içerisinde Merkez Rapor Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilmesi aşamalarından oluşmaktadır.

Bu bölümde son iki yıl içerisinde mükellef hakları kapsamında biz neler yaptık bunları özetlemeye çalışacağım. Buna başlamadan önce bir şeyi tekrar vurgulamak istiyorum. Ülkemizde 2010 yılında 6009 sayılı yasayla yapılan değişiklikle incelemeye başlama tutanağı düzenleme esasının getirilmesi, vergi incelemelerine süreler getirilmesi, rapor değerlendirme komisyonlarının oluşturulması, muktezalari da dikkate alarak inceleme raporlarının düzenlenme esasının getirilmesi önemli bir devrimdi.

Bunun sonuçları olarak:

Defter ve belgelerin yazılı istenmesinin üzerinde özellikle duruyoruz. Bunu bütün düzenlemelerimizde vurguluyoruz. Biraz sonra bahsedeceğim mükellef hakları bildirgesinde de bu konunun üzerinde tekrar durduk.

İnceleme konusu ve dönemiyle ilgili olmayan herhangi bir hususa ilişkin mükelleften bilgi ve belge istenmemesi gerekmektedir. Bu da bizim için çok önemlidir. Son yapılan yönetmelik değişikliğinde bunun üzerinde durduk.

Yaklaşık bir buçuk yıl önce yapılan yönetmelik değişikliği ile vergi inceleme tutanağında yer alan hususlar hakkında yapılması muhtemel işlemlerin neler olduğunun mükellefe izah edilmesi esası getirildi. Ve bunun izah edildiğinin tutanakta da belirtilmesi gerekmektedir. Bu konunun uygulanmasında ideale ulaşmış vaziyette miyiz? Hayır. Muhakkak eksiklikler vardır.

Son zamanlardaki bir gelişme de, tutanak taslaklarının mükellefle paylaşılmasıdır. Yönetmelik değişikliğiyle mükelleflerin itirazlarının tutanağa geçirilebilmesini sağlamak amacıyla tutanağın düzenlenmesinden 2 gün önce mükellefle paylaşılması esası getirildi.

Bir de Rapor Değerlendirme Komisyonu aşamasında dinlenme talebinin sağlanabilmesi için çok önemli bir değişiklik yapıldı. Buna göre inceleme tutanağında mükelleflerin rapor değerlendirme komisyonunda, dinleme talebinin olup olmadığının tutanakta belirtilmesi gerekiyor. Bu da mükellefe hakkını anımsatma anlamında önemli bir değişiklik diye düşünüyorum. Bir de yine son aylarda müfettişlerce düzenlenen vergi inceleme raporlarının Grup Başkanlıklarınca Rapor Değerlendirme Komisyonlarına gönderildiğinin mükellefe bildirilmesi uygulamasına başladık. Mükellefin incelemeye başlama tutanağındaki e-posta adresine bir yazıyla bunu bildiriyoruz.

Bir başka önemli bir değişiklik, rapor özetlerinin mükelleflerle paylaşılmasıdır. Rapor Değerlendirme Komisyonlarında yapılacak dinlemeden önce mükellefleri bilgilendirmek amacıyla eleştiri konularını içeren rapor özetleri konusunda kendilerine bilgi veriyoruz. Bu uygulamayı mükellef portalı kanalıyla da yapmaya başladık. Ekran görüntülerini birazdan sizlerle paylaşacağım.

Vergi inceleme raporlarının değerlendirilmesine kimi zaman şöyle eleştiriler duyuyoruz: Rapor Değerlendirme Komisyonu fonksiyonunu tam olarak yapamıyor. Bu konuyla ilgili olarak biz şunu biliyoruz: Vergi inceleme raporları değerlendirme aşamasında önemli ölçüde düzeltiliyor. Oranını da paylaştım. Vergi inceleme raporların %53'ü bir değişikliğe uğradıktan sonra işleme konuluyor. Değişiklik bir defa da olsa ki bir rapor 2 defa, 3 defa, az da olsa kimi zaman daha çok değişebiliyor. Tartışmalı konularda raporların düzeltilme ihtimali artıyor.

Rapor Değerlendirme Komisyonu aşamasındaki değişikliklerden mükellefe bilgi vermeye başladık. Bir rapor hakkında mükellef dinleme talebinden sonra, Rapor Değerlendirme Komisyonu düzeltme ister ve müfettiş düzeltmeyi yapar ise müfettiş rapor özetini yeniden düzenler. Düzenlenen yeni rapor özeti mükellefe bildiriliyor ve böylelikle raporda ne değişiklik yapıldığı mükellefin bilgisine girmiş oluyor. Bu durumda isteyen mükelleflerin tekrar dinlenme talebinde bulunması mümkündür.

Bir başka düzenleme, kabul raporları düzenlenen mükelleflere bu durumun yazılı olarak bildirilmesidir. Geçmişte mükellefler herhangi bir eleştiri olmadığı zaman, inceleme tamamlansa bile tam olarak bilgi sahibi olamıyorlardı. Zaman zaman bu şikâyetler geliyordu. Artık kabul raporu yazılmışsa mükellefe bunu bir yazıyla bildiriyoruz.

Sahte belge kullanma raporlarında savunmayı kolaylaştıran bir düzenleme yapıldı. Buna göre: sahte belge düzenleme raporunun, kullanıcı olan mükellefle ilgili bölümü, kullanıcı mükellefin kendi vergi inceleme raporunda detaylı bir şekilde izah edilmek zorundadır.

En önemli hususlardan biri de zaman zaman sizlerin haklı olarak serzenişte bulunduğunuz, mükellef lehine işlemler hakkında gerekli düzeltmelerin yapılmasının istenmemesi konusunda düzenleme yapılmasıdır. Buna göre vergi inceleme raporlarında mükellef lehine işlemler hakkında da gerekli düzeltmelerin yapılmasının istenmesi gerekmektedir. Diyelim ki bir eleştiri hususu getirildi. Mesela dönem kaymasıyla ilgili. Sonraki veya önceki dönemin düzeltilmesinin de ilgili raporda belirtilmesi gerekmektedir.

Tabi tüm bunları özetledikten sonra yine bakış açımızı ortaya koymak anlamında Sayın Bakanımızın Onayıyla 18 Ocak 2017'de tüm anlattıklarımı içeren vergi incelemesinde mükellef hakları genelgesinin yayımlandığını belirtmek istiyorum.

Tüm bu anlatılanların tekrar tekrar üzerinde duruyoruz. Bu kültürel bir değişim. Ancak uygulama bir anda olmuyor. Eksikliklerin giderilmesi için Sayın Başkanımız her türlü uygulama farklılıklarının ve

önerilerinizin kendisine iletilmesini bekliyor. İletmek istediklerinizi mükellef portalının “Başkana Yazın” bölümü kanalıyla iletebilirsiniz. Sayın Başkanımız zaman zaman toplantılarda söylüyor. Çok az iletilen konu var. Burada anlattıklarımızla ilgili uygulamada bir olumsuzlukla karşılaştığınızda şikâyet değil ama diyelim ki öneride bulunmak istiyorsunuz. Yaşadığınız sıkıntıyı belirtmek istiyorsunuz. Muhakkak bize yazmanızı veya iletmenizi bekliyoruz. Çünkü bilgimize girdiğinde mevzuata uygun olamayan uygulamalara engel olmaya çalışıyoruz.

Burada tabi en önemli yeniliğimiz VDK mükellef portalıdır. Bu çok önemli uygulamamıza mukellefportalı.vdk.gov.tr adresinden ulaşmanız mümkündür. Mükellef portalına, mükellefler girdiğinde 4 tane ana bölüme ulaşabilecekler. Bunlar: İnceleme durumunu sorgula, tutanak taslağı ve rapor özeti, uzlaşma ve dinlenme talebi ile “Başkana Yazın” bölümleridir.

Mükellef, mükellef portalına nasıl girebiliyor? İnceleme başlama tutanağının mükellef nüshasında bir kod veriliyor. Vergi numarası ve o kodla beraber VDK mükellef portalına girilebiliyor. İnceleme durumunu sorguluyor. İncelemesi hangi aşamada? Burada bir ekranımız var. Birinci süreç incelemeye başlamadır. Daha sonra rapor değerlendirme aşamasında, uzlaşmada ve inceleme tamamlandı olmak üzere toplam 4 süreç vardır. Burada bunu görebiliyorsunuz. Aynı ekrandan tutanak taslağı, nihai inceleme tutanağı ve rapor özetine ulaşmak mümkündür.

Tekrar vurgulamak gerekirse tutanak taslağı ve rapor özetine mükellef portalından ulaşmak mümkündür. Gelecekte mükellef portalı kanalıyla uzlaşma ve dinleme talebinde bulunabileceksiniz. Ve son olarak da mükellef portalında başkana yazın bölümü bulunmaktadır. Sayın Kurul Başkanımız buraya gelen bütün yazışmaları bizzat kendisi takip ediyor. Dediğim gibi çok da önem vermekteyiz buna.

Şimdi bu bir ekran görüntüsü tabi biraz silik okunuyor. Ne kadar görebiliyorsunuz? Böyle bir ekran görüntüsü var. Ekran görüntülerinden hareketle, incelemenin sonucunda düzenlenen raporları da buradan görebileceksiniz. Tutanak taslağını görebiliyorsunuz. Ayrıca nihai inceleme tutanağını da buradan görebiliyorsunuz. Bir de rapor özeti formatını ekranda görmektesiniz. Rapor özetine ilişkin bölümleri, bu ekrandan direkt görebiliyorsunuz.

Bir de son bir gelişme olarak bunu da mükellef hakları anlamında değerlendirebiliriz, iki yıl önce Türkçe’ye çevirdiğimiz ve müfettişlerimizin kullanımına sunduğumuz 2010 yılı OECD Transfer Fiyatlandırması Rehberinin Türkçesini gelen talep üzerine web sitemize, www.vdk.gov.tr adresinde duyurular bölümüne koyduk.

Biraz da standartlaştırma çalışmalarından bahsetmek istiyorum. Standartlaştırma çalışmaları kapsamında yayımlanan yönergeler var. Bunlar sırayla, hızlıca isimlerini okumak istiyorum. Vergi İncelemeleriyle İlgili Bilgi Taleplerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönerge, Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge Düzenleme ve Kullanmaya İlişkin İncelemelerde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge, Vergi Suçu Raporlarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Ve Yeminli Mali Müşavirler Hakkında Vergi Müfettişleri Tarafından Sorumluluk Raporu Düzenlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönerge. Bir önemli yönergemiz de Vergi Müfettişlerinin Mesleki Etik Davranış İlke ve Kurallarına İlişkin Yönerge’dir. Bu yönergelerin tamamı ikincil düzenleme olarak yayınlandı ve uygulanmaktadır.

Son dönemin bir önemli konusu da vergi iadeleridir. Bu konu ticari hayatın işleyişi açısından ekonomi için çok önemlidir. Bu konuda Sayın Bakanımızın talimatları doğrultusunda Vergi Denetim Kurulunca

vergi iade sürecini, uzmanlaşmaya giderek iade süreçlerinin hızlıca sonuçlanması için Başkanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde standartlaştırmaya gittik. İnceleme incelemelerinin en kısa sürede tamamlanması için 19 Grup Başkanlığında İade İnceleme ekipleri oluşturuldu. Yaklaşık 230 vergi müfettişi görevlendirildi ve iade rehberleri, taslak iade rehberleri hazırlandı. Süreci hızlandırmak ve vergi iadelerini mükellefin hızla alabilmesi için bu konu öncelikli konularımızdan bir tanesidir.

Bir gelişme de ocak ayından itibaren elektronik belge yönetim sistemine geçtik. Elektronik imzayla her şey daha hızlı işleyecek. Diyelim ki bir iade raporu düzenlendi. Bunun vergi dairesine ulaşması artık çok daha kısa sürede gerçekleşebilecek.

Bir de veri güvenliği çalışmaları hakkında da bir bilgi vermek istedik. Özellikle bu konuda çok hassasız ve bilgi işlem sistemini yılda en az bir defa güvenlik testine tabii tutuyoruz. Ayrıca vergi müfettişlerinin bilgisayar ve taşınır disklerinin şifreli hale getirilmesine başladık. Büyük ölçüde sonuçlandırdık.

Eğitim çalışmalarımız hakkında sadece şunu söylemek istiyorum. Biz bütün eğitim çalışmalarımızı mükellef hakları ana teması üzerinde gerçekleştiriyoruz. Gerek kurul içi çalışmalarda gerek kurul dışı çalışmalarda. Vergi müfettiş yardımcılarının eğitimi kadar, vergi müfettişlerinin eğitime de önem vermekteyiz ve bunları da gerçekleştiriyoruz gruplar halinde.

Yapılması planlananları, Sayın Başkanımız da belirtti. Kısaca, denetimde standartlaşma için birçok projemiz var. Bunları etkin, verimli, standart ve kaliteli bir vergi incelemesi yapılması için ve gerek yargıya intikal eden işlem sayısının oransal olarak azaltılması gerekse yargıda idare lehine sonuçlanan işlem sayısının artırılması için vergi inceleme raporlarına ilişkin gerekli ilke, standart yönetim ve teknikleri geliştirmeye çalışıyoruz.

Sektörel vergi inceleme rehberleri oluşturuyoruz. Bir kısmını da oluşturduk. Geliştirmek de istiyoruz. Vergi inceleme raporlarının düzenlenmesinde uyulacak usul ve esaslara ilişkin bir yönerge hazırlığımız var. Raporların düzenlenmesinde uygulama birliğinin sağlanması istiyoruz. Bu zaten biraz sonraki sunumda da gündeme gelecek. Buna yönelik kendi içimizde görüştüğümüz bir takım projelerimiz var.

Geçtiğimiz Şubat ayı içerisinde gerçekleşen bir toplantıda Sayın Bakanımızın talimatları doğrultusunda Transfer Fiyatlandırması Vergi İnceleme Rehberi hazırlıyoruz. Ayrıca OECD Transfer Fiyatlandırması Rehberi güncellendi. Ancak hala yayımlanmadı. Yayımlandığında onu da Türkçe 'ye çevireceğiz ve mükelleflerimizin bilgisine sunacağız.

Sayın Başkanımızın da bahsettiği mükellef ilişkisi ofisi, mükellef haklarında daha ayrıntılı ve kapsamlı bir şekilde öğrenmeleri ve bunlardan yararlanmalarını sağlamak üzere Grup Başkanlıklarında ofisler oluşturulması ve bu ofisler yoluyla ilk irtibatın sağlanması, bazı bilgi ve belgelerin alınmasına yönelik bir çalışmamız da var.

Bir diğer konu bilgilendirme ve eğitim videoları, görselleri. Bunlar hem mükellefler için hem kendi çalışanlarımız için hazırlamak istiyoruz.

En önemli projemizden bir diğeri de elektronik inceleme dosyasıdır. Sayın Başkanımız açıkladı. Çok detaya girmeden tamamlıyorum. Bir de vergi denetim analiz sistemi projemiz var. Bu sistem incelemeler sırasında kullanılan bir program olup bunu da geliştirmeye çalışıyoruz. Çok teşekkür ediyorum. Tekrar başarılı bir çalıştay olmasını diliyorum.

SEDAT ERATALAR

TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI

Biz teşekkür ederiz Mehmet Ali Bey. Gerçekten gurur verici bir gelişme ortamı. Mükellef hakları konusundaki sunumunuz için özellikle teşekkür ederiz. Vergi Denetim Kurulunun dijital ortamı, elektronik ortamı bu derece iyi bir şekilde kullanmasından dolayı biz çok memnunuz. Özellikle bu bilmiyorum benim belki bu konuda çok fazla şeyim olmayabilir ama mükellef portalı çok ilgimi çeken bir olay oldu. Hatta Sayın Başkana da sordum burada Başkana soru kısmını sadece incelemeye konu olan inceleme tutanağıyla başlamış olanlar mı yazabilecek dedim. Evet dedi. Belki onu biraz daha genişletirsek iyi olur.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANI

Başka kanallarımız var aslında...

SEDAT ERATALAR

TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI

Var değil mi? Peki, tekrar çok teşekkür ediyorum ve ben bu safhada sözü Erdoğan Bey'e veriyorum.

BÖLÜM 3

TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU SUNUMU

BÖLÜM 3.1

İNCELENECEK MÜKELLEFLERİN SEÇİMİ

3. TÜSİAD VERGİ ÇALIŞMA GRUBU SUNUMU

3.1. İNCELENECEK MÜKELLEFLERİN SEÇİMİ

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Sayın Başkanlarım, Vergi Çalışma Grubunun değerli üyeleri hepinize hoş geldiniz diyorum. Benim de Mehmet Ali Bey'in yaptığı sunumda en çok etkilendiğim yer mükellef portalı. Daha önce duymuş, biraz da incelemiştim ama şimdi daha da detaylı bir bilgi sahibi olduk. Ülkemizde devrim lafını çok kullanıyorlar. Ben gerçek anlamda bir devrim olduğunu düşünüyorum. Emeği geçenlerin eline sağlık... Bir de burada yeni uygulamaya başlanan, tutanak taslaklarının belli bir süre önce mükelleflerle paylaşılmasını da çok önemsiyorum. O da şeffaflık adına, bir de sürprizle karşılaşmama adına önemli bir gelişme. Ve böylece mükellefler tutanakla ilgili görüşlerini, önerilerini paylaşabilecekler ve belki de ileride yargı sürecinde, dinlenme sürecinde kullanabilecekleri birtakım görüşleri tutanaklara dâhil ettirebilecekler. Bunun için de ben şahsım ve mükellefler adına teşekkür ederim.

Şimdi biz bu toplantı planlandıktan sonra vergi çalışma grubu üyelerine görüş ve önerilerini göndermeleri için talepte bulunduk. Çok sayıda görüş geldi. Öncelikle teşekkür ederiz. Çünkü ciddi katkıda bulundu üyelerimiz. O görüşleri kullanarak, konsolide ederek bir anlamda, biz bu sunumu oluşturduk. Biraz kısaltmak için bazı görüşleri alamadık. Onu zaten bugün çalışmaya katılanlar, kendileri burada sunabilirler, aktarabilirler. Toplantıyı hızlı bir şekilde tamamlayabilmemiz adına bir ara vermeyi düşünüyorum. O ara da 15 dakikalık bir ara olabilir. Aranın dışında zaten herkes toplantı esnasında çay, kahve alabilir. Ama eğer talep gelirse bu ara sayısını çoğaltabiliriz. Ama şimdilik bir ara planlıyoruz. Bazı sunumları ben yapacağım ama çoğu slaytın sunumunu yapmak üzere, bu görüşleri bize aktaran arkadaşlara söz vereceğim. Birkaç kişi dışında görüş gönderen herkesin burada olduğunu memnuniyetle görüyorum. O yüzden ben hızlı bir şekilde başlıyorum.

Biz şöyle bir sistem benimsedik. Sunum başlıklarını, incelemeye seçim konusundan başlayarak incelemeye başlama, incelemenin yapılması aşaması, nihai tutanak dediğimiz son tutanağın alınması, RDK diye kısaltıyoruz, Rapor Değerlendirme Komisyonu ile ilgili görüş ve öneriler, sonra tarhiyat öncesi uzlaşma ve sonrasında da incelemelerle ilgili genel ve diğer konular olarak belirledik... Zamanımız kalırsa diğer konulara geçeceğiz. Bu hususları bize bunları gönderen Zeki Gündüz üstadımız sunacak...

Biliyorsunuz bir vergi incelemesinde en önemli kriterlerden birisi seçimdir. Mükellefler hala, geçmişte de öyleydi, vergi incelemesini sevimli bir olay olarak karşılamıyorlar. Vergi incelemesi, parasal sonuçlar doğurabildiği için mükelleflerin hala çok tedirgin oldukları ve çekindikleri bir süreç. Bu sebeple de neden incelemeye seçildikleri en çok merak ettikleri konuların en başında geliyor. Şimdi biz şunu biliyoruz. Bizim bilgilerimizde eğer hatalar varsa lütfen yetkililer düzeltsinler. İhbar gibi bir inceleme seçim uygulaması var. Onun dışında merkezi bir sistem var. Biraz önce Mehmet Ali Bey bu sistemi bize tanıttı. Sistemden alınan ve sektörle ve mükellefle ilgili bilgilerden ve sapmalardan hareketle inceleme seçimi yapılıyor diyebiliyoruz. Hangi sebeple seçilmiş olursa olsun mükellefin incelemeye başladığında neden incelemeye seçildiğini bilmesinin hakkı olduğunu düşünüyorum. O nedenle de, incelemeye başlamadan önce seçim nedeni açıklanmalı diyoruz. Mükellefin hakları konusunda çok hassas olduğunuzu görüyoruz. Bunu son dönemlerde yapılanlar açıkça gösteriyor. İnceleme elemanı tarafından da başlangıçta inceleme sürecinin ve mükellefin haklarının mükellefe ve temsilcilerine söylenmesi gerektiğini de düşünüyorum.

Bir de biz mükelleflerde, hep ben inceleniyorum gibi bir algı ve sitemle karşılaşıyoruz. Bazı mükelleflerin gerçekten neredeyse her dönemi inceleniyor. Ama bazı mükellefler 30 yıl, 40 yıl, 50 yıldır inceleme elemanı tanımamışlar. Sürekli incelemeye tabi tutulma haklı olarak sitemlere sebebiyet veriyor. O yüzden bu inceleme sıklığının da değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bir de son dönemlerde mükelleflerin yararlandıkları bir takım vergisel teşviklerden ve avantajlardan ve yapılandırma imkânlarından hareketle incelemelere alındığını gözlüyoruz. Bu da mükelleflerde bir güvensizliğe sebebiyet veriyor. Yani yasal haklarımızı kullanıyoruz. Bu bizim incelemeye alınmamıza neden oluyor diye düşünüyorlar. Bunu da değerlendirmenizi rica ediyoruz.

Bir de öteden beri hep söylenen, genelde inceleme oranları kayıtlı ve büyük mükellefler dediğimiz mükelleflerde yüksek, kayıt dışı mükelleflerde olması gereken inceleme oranlarına ulaşamıyoruz. Bunu sadece vergi denetimiyle değil, diğer denetim birimleri, sigorta vesaire ile destekleyerek çözebiliriz. Sadece büyük mükellefler üzerine dayalı bir vergi inceleme sistemi değil, küçük ve orta ölçekli mükellefleri, kayıt dışı faaliyet gösteren mükellefleri de yaygın bir şekilde inceleyecek öncelikler geliştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Biraz önce söyledim. Kayıtlı mükellefler, hep biz inceleniyoruz, diye düşünüyorlar. Büyük mükelleflerde, hep biz inceleniyoruz diye bir algı var. Bu sitem size de mutlaka belli dönemlerde ulaşıyordur. Şimdi bu slaytı Kemal sen sunabilir misin?

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Bir saniye, önce metodolojiyle ilgili iki konuyu belirtmek istiyorum. Birincisi sunumlar yapılırken, soru sormak veya katkıda bulunmak isteyenler olabilir. Onlar lütfen işaret etsinler, biz bütünlüğü bozmayacak şekilde söz vermeye çalışalım. İkincisi de Sayın Başkan, siz bu sunumlarla ilgili olarak istediğiniz zaman müdahalede bulunup açıklama yapabilir veya bilgi verebilirsiniz...

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Her bölümde belki bir şeyler söylemek daha iyi olur.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Onu sizin takdirinize bırakıyoruz.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Benim söyleyeceklerim var aslında. Ancak, belki birkaç slayt daha devam edersek genel duruma bir bakmak isterim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Tamam, o zaman ben devam ediyorum. Bu arada söz almak isteyen kişiler var. Çoğunuzu tanıyoruz, ancak tanımadıklarımız da var. Kayıt yapıldığı için lütfen konuşmaya başlamadan önce herkes kendisini tanıtsın. Buyrun Feridun Üstadım.

FERİDUN GÜNGÖR

EY

Teşekkür ediyorum. Ben de Sayın Başkana ve tüm ekibine bize katıldıkları için, bu imkânı verdikleri için çok teşekkür ediyorum. Mehmet Ali Bey'in yapmış olduğu sunum gerçekten son yıllarda yapılan ve mükellef hakları açısından da denetim süreçlerinin iyileştirilmesi açısından da çok yol kat edildiğini gösteriyor. Pek çoğunun önemli bir değişimi işaret ettiğini biliyoruz, farkındayız ve müteşekkirimiz, mükellefler ve mükellef temsilcileri olarak. İnceleme seçimi konusunda bir iki görüş ifade etmek istiyorum.

İnceleme seçimi önemli. Son yıllarda o konuda da birtakım gelişmeler yaşandı. Merak diye bir sistem vardı. Sanırım o merak evrilerek daha sonra RAS, Risk Analiz Sistemine dönüştü. Risk Analiz Sisteminin nasıl işlediğine yönelik, hangi kriterlerin, hangi senaryoların değerlendirildiğine ilişkin çeşitli vesilelerle bilgi sahibi olduk ama tabi detayını bilme imkânımız hiçbir şekilde söz konusu değil. Bu sistemin şu anda ne ölçüde kullanıldığını merak ediyorum. İnceleme seçiminde RAS ne kadar ağırlıkta rol oynuyor? RAS'ın dışında mükelleflerin incelemeye seçim kriterleri nelerdir? Hangi kriterlerle, hangi nedenlerle mükellefler incelemeye seçiliyor? Bunların genel dağılımı nedir? Bundan sonra bunun nasıl gelişeceğini bekliyorsunuz? Bu konuda eğer yorum alabilirsek çok seviniriz.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Soru için teşekkürler Üstad. Aslında, toplamda baktığımızda yaklaşık 2,5 milyon mükellef hedef kitlemiz var. Bizim 1 yılda yaptığımız inceleme sayısı toplam 60 bin. Büyük mükellefler için konuşmuyorum. Çünkü o istatistikler sanıyorum yok. Belki Selçuk Bey birazdan bahsedebilir. Yani 2,5 milyonda 60 bin... Bu 2,5 milyonunda aslında belli bir kısmı belki de incelenmemesi gereken ya da incelemeye değmeyecek derecede çok küçük. Yani bir müfettişin incelemesine değmeyecek kadar küçük. Aslında böyle bir hesaplama yaptığımızda bizim hedef kitlemiz 1 milyonun altına iniyor. Ya da bizim inceleme yapabileceğimiz sayı...

Şimdi nasıl seçiyoruz? Gerçekten bir risk analizi, iki ihbar. İhbarda da söylemek istediğim şu, biraz önce hızlı geçti. Önceki uygulamalarda ihbar adı altında gelen bütün evraklar incelemeye dönüşüyordu. Ama şu an bunu kimse iddia edemez. Çünkü böyle bir şey yok. Yani biz öyle bir mekanizma kurduk ki, orada inisiyatif kullandık. İki kademeli bir uygulama getirdik. Önce Grup Başkanlığı evrakı değerlendirecek, sonra merkezdeki bizim ekibimiz, bizim değerlendirmelerimiz açısından bakacak ve onların evet dediği ihbarlar incelemeye dönüşecek. Geçen gün bu konuyu konuşurken arkadaşlar şöyle bir şey söyledi. Aslında bu biraz bizim bakış açımızı da gösteriyor. Çünkü ben arkadaşlara şöyle bir şey söylemiştim. Sizin performansınız incelemeye dönüşmeyen ihbardır demiştim. Yani her gelen ihbarı incelemeye dönüştürüyorsanız bu kötü performanstır. İyi performans ihbar olarak gelip de incelemeye dönüşmeyen işlerdir demiştim. Çünkü öyle uygulamalar gördük ki jenerik ifadeler çok basit ifadeler, iki

satır bir yazı ve şöyle de bir eklemeler var. Hatta, bu mükellef son 5 yılda vergi kaçırıyor. Tam incelemeyi de biliyor. Zaman aşımını da biliyor. Bir bakıyorsunuz o mükellef aslında hiçbir somut bilgi, belge olmadığı halde 5 yıl incelemeye ve hatta tam incelemeye dönüşmüş. Bu şu an yüzde rakamı verilmedi galiba. İhbarların %40 civarında incelemeye dönüşüyor. Ben bunu bir başarı olarak görüyorum. Performans fena değil.

Risk analizini de Selçuk Bey detaylı bilgi verecek. İhbarda bunu yaptık. Onun dışında teftişlerden incelemeye dönüşme sayısı az. Savcılıklardan son dönemlerde bir hayli geliyor. Bizim orada savcıdan gelen bir yazıya incelemiyorum deme gibi bir şansımız yok. Bir de çoğunlukla sahte belge kullanma incelemeleri olmak kaydıyla, müfettişlerin yaptığı diğer incelemelerden çıkan yeni incelemeler var. Bizim hedefimiz teorik olarak risk analizinden çıkan incelemeleri %50'nin üzerine çıkarmak. Aslında %100'ünün öyle olması. Çünkü biz bir planlama yapmalıyız. Biz demiyoruz ki biz şu sektörleri inceleyeceğiz. Ama bize yağmur gibi sahte belge kullanma incelemeleri ya da savcılık veya işte ihbar yağıyorsa biz bir planlama yapamıyoruz. Teorik dünyada planımız bütün incelemeleri risk analizinden çıkarmak. Pratikte, hani bunlar son dönemde bir miktar arttı. Tam rakamlar yok bende ama bir miktar arttı. Ancak hala çoğunlukta değil risk analizinde seçilen incelemeler.

Başka burada söyleyeceğim... Planımız var ama onu yapıyor muyuz emin değilim. Mükellef hakları konusunda, incelemeye davet yazısının arkasına mükellef haklarını koymayı düşünüyoruz. Ona başladık mı emin değilim.

KONUŞMACI

Başlamadık ama çalışıyoruz.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Şöyle aslında belki biz hata yaptık. Bir dönem dedik ki büyük mükellef inceleme oranıyla küçüğü ayırdık. Aslında orada büyük nedir? Küçük nedir? Orada da ölçüyü biz koyuyoruz, çizgiyi biz çekiyoruz. Yani büyüğün sayısını aşağı indirdiğinizde ya da çıtaı düşürdüğünüzde büyükteki oran da düşecektir. Teorik olarak dediğim gibi küçük mükelleflerdeki inceleme oranının 2,5 milyon üzerinden yapıyoruz. Aslında yanlış olan o. Yani büyük mükellef tanımına şu an giren 11 bin mükellef civarında. Orada da tabi bizim müfettiş kapasitemiz, iş durumu vs. ona bakarak yaptığımız bir şey. Yüksek gibi gözüküyor. Biraz önce arkadaşlar bir istatistik verdi. Son 5 yılda %60 civarında incelenmiş. Yani %40 incelenmeyen var. Ama aslında bizim yazılı olmayan şöyle bir denetim strateji belgemiz var. Bizim kafamızda olan. Diyoruz ki mümkün mertebe tam inceleme olmayacak. Risk analizinden çıkan iş riskli kısmı belirlediği için ona odaklanacağız. İncelenmiş mükellef, ben başladıktan sonra en çok risk analizine söylediğim konu budur. Son 5 yıl içinde incelenmişse yeni inceleme mümkünse hani bir ihbar veya bir savcılık gibi bir şey yoksa ya da böyle çok bariz bir olay yoksa mümkün mertebe incelemiyoruz. Bu bizim kafamızdaki denetim strateji belgemizde yer alan bir şey. Onun dışında kayıt dışı... Onu da yapıyoruz aslında biz. Belki her şeyi açıklamıyoruz ama son dönemde bu şekilde incelemeye de giden olaylar oldu. Şimdi Selçuk Bey bu risk analiz sisteminin çalışmasıyla ilgili biraz bilgi verecek.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Selçuk Taşkiran Kurul Başkan Yardımcısıyım. Aynı zamanda risk analizinden de sorumlu Kurul Başkan Yardımcısıyım. Risk Analiz Sisteminden kısaca bahsedeceğim. Mükelleflerin verdikleri beyannameler ve beyanname ekinde verdikleri mali tablolar ve bildirim olarak verdikleri BA, BS formu. Bunları baz alan bir sistem. Bunları baz alıp belli algoritmalar hesaplayan ve bunun sonucunda da riskli mükelleflere belli puanlama yaptığımız bir sistem. Bizim, açık söyleyeyim risk analiz sistemimiz yani kozmik odamız. Bunları dışarıyla, üçüncü tarafla paylaşma şeyimiz yok. Buradan da mükelleflerin yine belli puanlar verilerekten, örneğin, ortaklara borçlar hesabıyla kayıt dışılığı ilişkilendiren, işte yıllara sâri iş yapan bir firmanın tevkifat uygulaması ile yine damga vergisi beyannamesiyle ilinti kurabilen... Bunları örnek anlamında veriyorum birkaç tane. Belli bir sistem. Burada belli bir puanlamalar verilerek, o bizim kendi içimizde, senaryolarımız var. Yaklaşık kullandığımız senaryolar 500 civarında. Sahte belge düzenlemeler için ayrı diğerleri için ayrı senaryolarımız. Bunları dikkate alarak incelemeye sevk edilecek mükellefleri gösteren bir sistem.

Ayrıca Risk Analiz Sisteminde Sayın Başkanımızın talimatıyla Vergi Tekniği Raporları (VTR) yazılıyor gruplarda. Bunlardan çok sayıda kullanıcı çıkıyor. Ayrıca VTR yazılan mükelleflerin mal aldığı firmalar, daha önceden manuel olarak Sahte Belge Düzenleme (SBD) incelemesine dönüşüyordu. Bunları da biz belli bir sistem kurarak, online sistem, artık bunların analizi de yapılarak, bunların en az %60-%70'ini hiç incelemeye dönüşmeden hız sistemi şeklinde oluşturduk. Bu şekilde de devam ediyoruz. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Ben bir şey sorabilir miyim?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Tabi buyurun.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Bu sistemle seçtiğiniz incelemelerin sonuçlarına bakıp isabetli olup olmadığını değerlendiriyor musunuz? Yani yazılan raporlar sizin tespitlerinizden mi kaynaklanıyor? Böyle bir analiz yaptınız mı?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Tabi... Şimdi Risk Analiz Sisteminde zaten şu anda burada çok şey olmadı ama incelemeye başlama tutanağında, buna başladık ve iyice de yaygınlaştıracacağız. Bir mükellefin, üç konuda örneğin, transfer fiyatlandırması, kanunen kabul edilmeyen giderler veya satılan malın maliyetinin yüksekliği... 3 konuda inceleme vereceğiz. Hani diyoruz ya tam inceleme mi? Sınırlı inceleme mi? Bu sınırlı incelemeler RDK tarafından da kontrol ediliyor. Gelen raporlar, bize geldikten sonra... Yalnız bu matrah artırımından dolayı bu dönemde oldukça, bu konuda sıkıntı yaşadık mükellefler matrah arttırdığı için. Geri besleme

de alıyoruz ve eksiklerimiz varsa da o senaryolarımızı güncelleme yoluna gidiyoruz. O sistemimizde var. Teşekkürler.

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

İzin verirsiniz bir soru da ben sorabilir miyim?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Tabii buyurun.

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

Yeminli mali müşavirliklerin bu risk sisteminin bir yerinde yerleri var mı? Nazar-ı itibare alınıyorlar mı?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Yok.

KONUŞMACI

Tam tasdik yapılmış olup olmasının bir önemi var mı?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Öyle bir şeyimiz yok. Yani biz mükellef tam tasdikli ya da tam tasdiki yok diye bir inceleme ayırımımız yok.

FERİDUN GÜNGÖR

EY

Mevzuata göre olması gerekmez mi? Yani mevzuat açıkça şunu söylüyor mükelleflere, mükellef için önemli bu. Mükelleflere diyor ki, sen diyor bir yeminli mali müşavirle, tam tasdik sözleşmesi yaparsan, o takdirde ben seni incelenmiş kabul edeceğim. Özel bir durum olmadıktan sonra incelemeye almayacağım manasına gelen şeyler söylüyor. Bu mevzuatın içinde olan bir şey... Birazcık olsun olumlu olarak bunu, bu sistem içine dahil etmek gerekmez mi?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Mevzuata göre, bir firmanın tam tasdik yaptırmış olması incelemeye engel değil. Yani gelir idaresinin böyle bir düzenlemesi yok. Dolayısıyla tasdik yaptırsa da incelenebilir. Şu anda gelir idaresinin düşüncesi bu.

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

Gayet tabi. Ona itiraz eden yok elbette. Tasdik yaptırma da yaptırmama da bütün mükellefler incelenebilecektir ama konuştuğumuz konu eğer risk analiziye yeminli mali müşavirin tam tasdikinden geçmiş hatta uzun yıllar bu sistem içerisinde rol oynamış, rol almış bir kurum ile hiç yeminli mali müşavirin kapısından geçmemiş bir kurum arasında da risk bakımından fark vardır diye düşünüyorum haddim olmayarak.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Tamam, bunu da not olarak alalım.

NİYAZİ ÇÖMEZ

DELOITTE

Söz alabilir miyim?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Tabi buyurun.

NİYAZİ ÇÖMEZ

DELOITTE

Bu konuyla ilgili olarak bir öneride bulunmak istiyorum. Yeminli mali müşavirlerin tam tasdik raporu yazdığı mükelleflerin risk analizi değerlendirmesinde bakış açısı nasıldır konusuyla ilgili olarak Erdoğan biraz önce bahsetti. Sonuçlar değerlendirmeye tabii tutuluyor mu diye... Yani risk analizinin belirlediği risk noktaları vergi müfettişleri tarafından incelendikten sonra riskin realize olup olmadığı konusuna ilişkin bir istatistiki bilgi anlamında, şöyle bir şey de yapılabilir. Bu değerlendirmeye bunlar tam tasdik raporuna bağlananlar, bağlanmayanlar şeklinde bir değerlendirme de yapılırsa, o zaman üstatların dile getirdiği konu bir şekilde ele alınmış olacaktır. Oradan çıkan sonuca göre tasdik raporu daha doğrusu yeminli mali müşavir raporunun olduğu durumda isabet yüzdesiyle, olmadığı durumdaki isabet yüzdesi karşılaştırılabilir ve oradan somut bir bilgi ortaya çıkarak ona göre analize belki dâhil edilebilir. Teşekkür ederim.

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

Tamamen katılıyorum. Halkayı tamamlamak adına söyleyeceğim... Aslında şu anda biliyorsunuz tabi, tam tasdik raporları vergi dairesine veriliyor ve mükellefin tarhiyat dosyasında saklanıyor. Hâlbuki belki bu tasdik raporlarının vergi denetim kuruluna da baştan sunulması lazım. Emin olabilirsiniz tasdik raporları BA, BS formlarından çok daha fazla şeyler söylüyor.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Üstat bununla ilgili de biz gerekli çalışmaları yaptık. GİB üzerinden online bilgileri alıyoruz. Biraz önce grup başkanımız Mehmet Ali Bey de sunumunda mükellef bilgi raporundan söz etti. Orada YMM bilgileri de var. Şu anda YMM bilgilerinden 2017 yılı dahil, 2016'yı aldık. YMM raporları da bu aydan itibaren, Nisan'ın başından itibaren alınmaya başlayacak ve müfettiş hangi yıl incelemesine başladıysa o yıla ilişkin tasdik raporunu da ekrandan görebilecek. Online görebilecek yani.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Hatta bağımsız denetim raporunu da almaya çalışıyoruz.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Bu önemli bir bilgi...

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

VDK olarak amacımız üzüm yemek gerçekten; yani boşa kürek çekmenin bir anlamı yok bizim açımızdan da. Eğer bizim gördüğümüz husus YMM raporunda bir şekilde açıklanmışsa bizim gidip inceleme yapmamızın bir anlamı yok. Yani bu açıdan bizim veri olarak ne kadar çeşitli ve çok veri alabilirsek, aslında o kadar iyi analiz yapabiliriz. Buradan çıkan sonuç bu.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Ben de tam bu noktada Zeki Üstada söz vereceğim ama birkaç slayt sonraki slaytı şimdi açtım. Bizim de şöyle bir önerimiz var. Özellikle büyük mükellefler ve/veya tam tasdik yaptırmış mükelleflerde risk analiz sisteminden çıkan sonuçları özel bir birim değerlendirirse, çok isabetli olur. Belki de gereksiz pek çok inceleme, başlatılmadan sonlandırılabilir diye düşünüyoruz. Üstat buyrun... Bu önemli bir konu olduğu için söz veriyorum... Bundan sonra hızlanırsınız.

ZEKİ GÜNDÜZ

PWC

Teşekkür ederim. Yeminli mali müşavirlik raporunun dışında mükelleflerin özellikle büyük mükelleflerin sistemlerinin incelenmesi bir nevi risk analizinin öncesinde değerlendirilmesi de bence dikkate alınmalı. Bir kısım ülkelerde bu tür uygulamalar var. Aslında BDDK, SPK kendi açısından sistem denetimini çeşitli açılardan yaptırıyor. İşte bir mükellef çok kapsamlı bir yazılım kullanıyor. Her aşamasında yapılan bütün işlemler o yazılımdan hareketle izlenebiliyor. Yöneticileri son derece yeterli, vasıflı yöneticiler. Yöneticilerin yetki kullanımıyla ilgili kurallar belirlenmiş ve iç denetim sistemi var. Dış denetimi var. Bütün bunları değerlendirerek ne kadar uyumlu ya da riskli olduğuna ilişkin de değerlendirmeler yapılabilir. Standartlar konulabilir ve aslında YMM'lerden de buna ilişkin raporlarında yer verilmesi istenen hususlar da belirtilebilir. Belki kendi kapasitemiz çerçevesinde onlara da bakabiliriz ve

raporlarda yer verebiliriz. Dolayısıyla bir kısım belki büyük mükelleflerin, bu tür yeterlilikleri taşıdıkları ortaya konabilen büyük mükelleflerin, daha farklı, ki mali idare olarak da onu yapmaya çalışıyorsunuz, uyumlu mükellefleri farklı muameleye tabii tutma çabası var. Buralardan bulacağınız bilgilerden hareketle farklı muamele için zeminde yaratabilirsiniz. Gereksiz iş kaybı olmaz. Sizin için de verimli bir çalışma olabilir diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Kemal'ciğim devam edebilirsin sen.

ABDÜLKADİR KAHRAMAN

KPMG

Ben bir şey ilave edebilir miyim Üstadım?

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Pardon, buyrun.

ABDÜLKADİR KAHRAMAN

KPMG

Şimdi vergi denetimi aslında hepimizin yıllarca yaptığı bir iş... Ben de eskiden Maliye Bakanlığında çalışan biri olarak söylüyorum. Vergi incelemelerinin asıl amacı aslında caydırıcılık. Dolayısıyla bu vergi risk analizlerinde hangi kriterlere göre inceleme seçildiği kamuoyuyla paylaşılırsa, mükellefler üzerinde caydırıcılık anlamında da belki etkisi olabilir diye düşünüyorum. Günümüzde OECD düzeyinde Türkiye'nin de katıldığı bir anlayışla, vergi şeffaflığı olarak adlandırılan bir yaklaşım var. Yani bu yaklaşım çerçevesinde biz öncelikle şunlara, şunlara bakıyoruz denip esasen vergi incelemelerinin caydırıcılığı ön plana çıkarılabilir. Bunun ben çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bir diğeri de Üstat sunumunda bahsedecek ama mükellefler belli konularda düzeltmeler talep ediyorlar. Bu düzeltmeler sonucunda da incelemeler ortaya çıkıyor. Acaba yapılan incelemelerin ne kadarı bu düzeltme taleplerinden geliyor? Bir istatistik var mıdır?

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Şöyle bu dediğiniz düzeltmelere ilişkin olarak biz Sayın Başkanımızın talimatıyla bir yönetmelik ve genelgeye de konulmuştu. En başta transfer fiyatlandırmasında olabilir bu düzeltme. Yine stokların değerlemesine ilişkin olarak bir sonraki yıla ilişkin yeni bir şey çıkardık. Yani mükellef haklarına uyum anlamında... Bu yeni olduğu için elimizde çok istatistik yok ama buna ilişkin yasal mevzuat altyapımız hazır. O istatistiklerde önümüzdeki aylarda, dönemlerde çıkacak. Teşekkür ederim.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Ben önce sürekli büyük mükellefler inceleniyor veya büyük mükellefler daha çok inceleniyor konusuyla ilgili olarak birkaç bir şey söylemek istiyorum. Tabi konuyu analiz etmeden önce incelemenin sebebi, hedefi nedir? Belki ona bakmak lazım. Çünkü bununla çok ilgili bir şey bu... İncelemedeki amaç, vergi incelemesindeki amaç mümkün olduğu kadar fazla mükellefi incelemek mi? Yani hedef mükellef sayısı mı? Yoksa hedef mükellef tabanı mı? Veya bunların ikisinin bileşeni mi? Çünkü hedef mükellef vergi tabanıysa büyük mükelleflerin incelenmesi normal... Çünkü vergi tabanının büyük bir kısmı büyük mükelleflerden teşekkül ediyor. Dolayısıyla en az elemanla vergi tabanının en fazlasını inceleyebilirsiniz. Hedefiniz vergi tabanıysa eğer... Eğer hedefiniz vergi inceleme, vergi mükellef sayısıysa, mümkün olduğu kadar onu incelemek istiyorsanız bu takdirde de küçük mükelleflere yönelirsiniz. Kısa sürede çok daha fazla mükellefi incellersiniz. Dolayısıyla buradaki hedefin ne olduğu önemli biraz... Bir ara çünkü Ankara'daki bir konuşma esnasında, Sayın Başkan bir önceki Başkanla konuşmamız vardı. Kendisi şunu ifade etmişti: Bütçeye baktığımızda en büyük kalem ÖTV, ÖTV'yi ödeyen son derece sınırlı mükellefler, dolayısıyla ben 30 inceleme elemanı ile eğer o sınırlı mükellefleri incelersem, ben 30-40 denetim elemanı ile bütçenin %35-40'ını inceleyebilirim. Dolayısıyla bu da büyük mükellefleri hedef alıyor. Dolayısıyla hani sürekli büyük mükellefler inceleniyorun arkasında vergi tabanını hedef alan bir yaklaşım var diye düşünüyorum.

Sunum kısmına gelirsek, kanaatimizce Sayın Başkan da ifade etti gerçi bizim burada önerimiz fiiliyatta da gerçekleşiyor. Son 10 yıldır benim de gözlemlediğim bir süreç bu. İnceleme türleri itibarıyla mümkün olduğu kadar tam incelemenin istisnai olması lazım. Sınırlı incelemenin daha çok yöntem olarak seçilmesi lazım... Çünkü tam inceleme dediğinizde mükellefi hedef alan bir yaklaşım var. Tam incelemenin niye mükellefi seçildiği konusunda mükellefe makul bir izahatın ortaya konulması gerekir. Mükellefin toplamdaki faaliyetinin sonucu sürekli mali zarar mı çıkıyor? Ya da mükellefin toplamdaki faaliyetinin sonucu sürekli devreden katma değer vergisi mi var? Sınırlı incelemeyi anlatması daha kolay oluyor. Sınırlı inceleme konuya odaklandığı için bizim pozisyonumuzdaki insanlar için söylüyorum, niye ben dediğinde sen değil, konu diye cevap veriyorsunuz. Dolayısıyla sınırlı inceleme çok daha tercih edilen bir yöntem olmalı. Tam incelemeninse istisnai bir durum olması lazım... Tam incelemenin de konusunun niye tam inceleme olduğu çok net bir şekilde mükellefe izah edilebiliyor olması gerekir. Özellikle tam inceleme olup da konusu belli olmayan 5 yıllık incelemelerden aslında katıyetle kaçınılması gerekir. Çünkü bunu anlatması zor oluyor. Burada otomatik olarak konuyu vermediğiniz zaman hedefte mükellef görünüyor. Dolayısıyla bunlardan kaçınılması gerekir. Benim bu aşamada söyleyeceklerim bu kadar üstat.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Birkaç bir şey söylemek ister misiniz bilmiyorum. Çünkü genelde eskiden 1 yıllık incelemeler olurdu. Sonra bu 1 yıllık inceleme, sonucuna göre, zaman aşımı süresini tamamlayan incelemelere dönüşebilirdi. Son yıllarda 1 yıl, bazen 2 yıl, herhalde bu risk analizinden çıkan sonuçlar sebebiyle... Bazen 4 yıl bir anda karşımıza çıkıyor. Bizim buradaki önerimiz, 1 yıllık değil de, 2 yıllık inceleme olabilir. 1 yılı inceleyen müfettiş sadece 1 yılı görüyor. 5 yıllık bir inceleme yapmak yerine, 2 yılla yetinilmeli diye düşünüyoruz.

HÜSEYİN KARAKUM
VERGİ DENETİM KURULU

Biz cevap verebilir miyiz?

ERDOĞAN SAĞLAM
BDO DENET

Tabi buyurun.

HÜSEYİN KARAKUM
VERGİ DENETİM KURULU

Yani aslında bu bizim güçlü olduğumuz bir alan yani ben başladığım günden beri söylediğim şey bu. Yani biz mümkün mertebe daha çok mükellefe daha az dokunmalıyız. Bu anlamda da ihbar bile gelse 5 yıllık, kesinlikle 5 yıllık bir incelemeye dönüşmüyor bu. 1 yıl, en fazla 2 yıla dönüşüyor. Ve sektörel konularda da ben hatırlamıyorum yani bu sene 60 bin inceleme yaptıysak 5 tane çıkar mı 5 yıl incelemeye gitmiş, hatırlamıyorum yani yoktur, zannetmiyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM
BDO DENET

Biz rastladığımız birkaç örnek olaydan hareketle bunu söylemiş olabiliriz.

HÜSEYİN KARAKUM
VERGİ DENETİM KURULU

Eski yıllar olabilir.

KEMAL UZUN
KOÇ HOLDİNG

Sayın Başkan özellikle konu itilaflysa benim de tecrübe ettiğim bir konu bu. Özellikle konu itilaflysa 5 yıla rapor yazmak ciddi bir adaletsiz durum yaratıyor. Belki 1 yılını test edip, okuma komisyonlarından işte uzlaşma komisyonlarından ama yargı kararlarından sonra diğer yıllara rapor yazmak daha makul olabilir. Tabi bu aşamada yargı sürecinin çok uzun olması da ciddi bir sıkıntı, kalan yılların zaman aşımına uğraması gibi... Ama muğlak bir konunun özellikle mükellefin 5 yılına yazılması ciddi anlamda bir sıkıntı.

ERDOĞAN SAĞLAM
BDO DENET

Şimdi zamanaşımının son gününde inceleme elemanına gelen işler var. İş son anda geldiği için doğrudan takdire sevk ediliyor, bazen inceleme elemanı bazen vergi dairesi yapıyor. Şunu samimiyetle söylüyorum: İstediğimiz görüşler arasında en çok görüş bu konuda geldi. Yani çok sayıda kişi bundan şikâyetçi bunu bir denetim pratiği olmaktan çıkaralım şeklinde ifade ettiler. Bu şekilde yazılan, daha doğrusu başlatılan ve o ilave 1 yıllık sürede tamamlanan incelemeler neticesinde yazılan raporlar yargıya gittiğinde büyük oranda, tamamına yakınında mükellefin lehine sonuçlanıyor. O zaman vergi dairesi boşuna uğraşıyor. İnceleme elemanı boşuna uğraşıyor. Arada devreye giren avukat, danışman,

vesaire boşuna uğraşıyor. Yani bütün bu emekleri sadece zamanaşımına uğratmadık diyebilmek için mi veriyoruz? Bunca çabaya katlanıyoruz? Bilemiyorum. Yani bunun gerçek anlamda, cidden değerlendirilmesi lazım. İdarenin ve vergi müfettişinin algısını da çok etkiliyor bu görüntü. Bu konuda bir şey söylemek ister misiniz?

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Tabi tabi. Biz her konuda az çok bir şey söyleyebiliyoruz. Şimdi bu konu 22 Şubat'taki Sayın Bakanımızın katıldığı toplantıda da gündeme gelmişti. Sayın Bakan'ın talimatı vardı bir genelge hazırlayalım diye. Ama şunu kabul etmek lazım yani bizim hoşlandığımız bir şey değil yani, 31.12'de gelmiş bir rapor üzerine iş emri oluşturup, onu müfettişle buluşturup, ona takdire sevk edip, onun vergi dairesi kayıtlarına girmesi bizim istediğimiz bir şey değil. Yani bu biraz işin doğası böyle. Şimdi bunun çözümü aslında çok basit. Yani benimde devlet memuru olarak, bir idareci olarak talebim şudur: ben Haziran'dan sonra rapor da gelse o iş emrini, iş emrine dönüştürmemeliyim ve hiçbir hukuki sorumluluğum da olmamalı. Böyle bir talimat alırsam, böyle bir uygulama yapmaya dünden razıyım. Çünkü hani bu bizim de hoşlandığımız, yapmak istediğimiz bir şey değil, bu biraz zorunluluklar sonucu olmuş bir şey. Şu an bir genelge çalışmamız var zaten, gelir idaresiyle ortak yapıyoruz. Çıkmak üzere. Bakan Bey'e ben sundum ama bir de Gelir İdaresinin de bakmasını söyledi Bakan Bey. O yüzden bugüne bile çıkmış olabilirdi şu anda. Oradaki mekanizmamızda diyoruz ki; biz Haziran'dan sonra yeni bir iş emri oluşturulmayacak. Mesela bu sene 2012 zamanaşım yılı; 2012 yılı için şu anda diyelim yeni bir rapor geldi. Bir mükellefin 2012 yılının incelenmesi gerekiyor. Bu Haziran'ın sonuna kadar gelirse, evet, tamam iş emrine dönüşebilir. Ama Temmuz 1'de gelirse kesinlikle dönüşmeyecek o zaman biz de rahatlarız.

Artı şunu da söylemek lazım. Bu risk analizinden çıkan bir iş değil. 2012 asla çıkmaz. Yani biz kendi ayakımıza kurşun sıkmayız tabii ki. Bu nasıl olur? Ya bir savcılıktan gelmiştir ya bir ihbar gelmiştir çok ciddi. İhbarı bile aslında eski dönemlerde çıkmış ama bu sene çıkmaması lazım, mesela ben beklemem öyle bir şey. Veyahut işte çoğunlukla da sahte belge düzenleme raporları sonucunda yani orada olay biraz daha eğer sahte belge düzenleme raporunuz çok netse konu da çok net oluyor. O yüzden hani kimse de onu tutup da ya bu net değil, tartışmalı konu, bu böyle değil, şöyle mi? tartışması olmadığı için doğal olarak çok kolaylıkla incelemeye dönüştürebiliyor. Ama eğer genelgemiz bizim şu an hazırladığımız şekilde çıkarsa bunun ben sorun olmaktan çıkacağını düşünüyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkür ederiz Sayın Başkan, bu açıklama ve güzel bilgi için. Şimdi mükelleflerin şöyle bir düşüncesi var. Ben düzeltme talep edersem mutlaka incelenirim gibi bir düşünce... Haksız da değiller çünkü bununla ilgili bir düzenleme, şu anda hatırlamıyorum vergi dairesi işlem yönergesi olabilir... Hazine aleyhine yapılan düzeltme taleplerinin prensip itibarıyla incelemeye sevk edileceğini söylüyor. Uygulamada vergi daireleri de kolaycılığa kaçıyor. İstisnasız neredeyse her düzeltme işlemi incelemeye sevk ediyor. Sizin (Vergi Denetim Kurulunun) geçmişte bunların bir kısmını iade ettiğinizi biliyoruz. Aslında çok basit, vergi müfettişini uğraştırmaması gereken, aslında israf niteliğindeki incelemeleri vergi dairelerine geri göndermek gerektiğini düşünüyoruz. Onun dışında, 3568 sayılı Kanuna ilişkin 20 no.lu Tebliğde bir imkân var. Buna göre, süresinde tam tasdik sözleşmesi imzalamış bir mükellefin

hesaplarını inceleyen yeminli mali müşavir, KDV ve muhtasar gibi diğer konularda düzeltme gerektiren bir tespitte bulunursa, özel amaçlı bir rapor düzenleyebilir. Vergi Dairesinin bu rapora istinaden incelemeye sevk etmeden, yani konuyu kendisi inceleyerek düzeltme yapabilmesi mümkün. Bunu bir kaç büyük vergi dairesinin uyguladığını görüyoruz, yani uygulayan var ama standart yok. Kimi olaylarda da düzeltme nedeni çok basit aslında, anlaşılabilir. Çoğu halde dilekçede bu neden açık bir şekilde anlatılmış. Hatta özel amaçlı rapor düzenlenmiş. Vergi dairesi konuyu fazla zaman ayırmadan çözebilecekken, Vergi Denetim Kuruluna intikal ettirebiliyor. Yani burada tam tasdikten yararlanılabilir. Tam tasdik yaptırmış mükelleflerde düzeltmede yeminli mali müşavirlerden istifade edilebilir. Tasdik yaptırmamış olanlarda bile, nasıl ki KDV iadesi YMM raporuyla alınabiliyorsa, düzeltme sonucundaki iadeler de YMM raporuna bağlanabilir. Bu imkan sisteme dâhil edilebilir. Bir de Erkan Yetkiner'in gönderdiği bir konu var, düzeltme işlemleri ile özel bir birimin ilgilenmesini öneren. Biraz önce yaptığınız sunumda onu gerçekleştirdiğinizi gördüm. Vergi Denetim Kurulu içinde ihtisaslaşmış bir birimi zaten oluşturmuşsunuz ama o anladığım kadarıyla sadece KDV iadesiyle sınırlı değil. Genel bir şey. O memnuniyet verici bir gelişme. Bu konuyla ilgili söyleyeceğiniz bir şey yoksa bu bölümü tamamlıyorum...

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Buradan bize çıkan ders şu anladığım kadarıyla, bu tarz düzeltme talepleri geldiğinde gerçekten bizim çalışmamızı gerektirmeyen konularda onu belki vergi dairesi yapmalı. Ama bu mükellef açısından tercih edilen bir şey mi onu bilemiyorum. Yani işi uzuyor bu seferde mükellefin. Yani belki bize geldiğinde 1-2 ayda bitebilecek bir düzeltme, Vergi Dairesine gidecek bir daha... Vergi Dairesi bir daha bize gönderecek...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Şöyle de bir korku olabiliyor Sayın Başkan. İnceleme elemanına giderse, inceleme elemanı incelemeyi derinleştirir mi diye bir kaygı var.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

İşte bu aslında bütün incelemelerde söz konusu olabilecek bir şey ama bizim bakış açımız yönetmeliğimize de yazdık. Hangi konuda giderse sadece o konuya bakacak. Başka bir tespiti varsa bize gönder, biz değerlendireceğiz. Yani bizim aslında buradaki amacımız şu, ben şu bardağa bak dedim ya bir de bu var. Sen işine bak kardeşim. Ben sana ne iş verdim onu yap. Fazlası senin işin değil. Bu bir şekilde benim önüme zaten gelir veya gelmesi çok da önemli değil. Gerçekten bakış açımız şu, bir mükellefi böyle bıktırarak kadar incelemenin, onu zorlamanın hiçbir anlamı yok. Yani dediğim gibi bizim bakış açımız daha fazla sayıda mükellefe, caydırıcılık birinci öncelik olduğuna göre daha fazla mükellefe az az dokunmak. Bak ben buradayım her an gelebilirim ama sen de işte vergini düzenli öde, düzgün beyan et gibi bir bakış açısını oluşturabilmek.

SÜLEYMAN DEMİR

VERGİ DENETİM KURULU

Süleyman Demir, Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı. Burada aslında toplantının amacı, ortada Vergi Denetim Kurulu var. Evet, biz kendimizi standartlaştırmak için elimizden geldiğince yönetmeliklerle, ikincil düzenlemelerle yapmaya çalışıyoruz ama inceleme elemanlığı yapmış olarak da şöyle de bir yeminli mali müşavirler daha burada çoğunlukta. Onların raporlarını hep okuyoruz bizler. Mesela onlarda da bir standartlaşmanın ben eleştirisini getirmek isterim. Göremiyoruz. Neden? Bir inceleme olarak, hani demiştiniz ya tam tasdik raporu, evet, bir ayırım olmalı kesinlikle katılıyorum. Tam tasdik kapsamı olan mükellefler risk analiz merkezinde de ayrıca değerlendirilmeli ama bu tam tasdik raporlarının da bir standardı olmalı. Yani bazı raporlar var, okuyoruz. Mükellefin adı soyadı, her şeyi matbu şeyler, sonuç bu... Yani randıman yapıldı deniliyor, ama veri yok. Yani ama öyle raporlar geliyor ki her şey var. Çok güzel tablolar koymuş, ekler yapmış, gerçekten şöyle kitap gibi ama eklere baktığınız zaman çok güzel görüyorsunuz. Bir standartlaşma yeminli mali müşavirlik tam tasdikli raporlarında yok. O olduğu zaman da müfettişin olsun veya Vergi Denetim Kurulunun bakışı elbette değişir. Yani ben böyle hani birazda ortaya yeminli mali müşavirlik müessesesindeki raporların standartlaşması açısından da demek istedim. Teşekkür ederim.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Üstat ben bu son slaytta bu düzeltme konusuyla ilgili bir hususu belirtmek istiyorum. Burada bir sıkıntı yok mu? Yani mükellef düzeltme talebiyle kendi lehine hazine aleyhine vergi dairesine başvuruyor. Bunların hepsi incelemeye gidiyorsa sanki vergi kanunu 116'ncı, 126'ncı maddelerini elimine ediyoruz gibi bir durum ortaya çıkıyor. Şöyle, incelemenin süreci çok farklı 6 ay gibi bir süresi var. 116, 126'da vergi dairesine başvurdunuz, 60 günde işlem test edilmezse şikâyet olarak Maliye Bakanlığına gidiyorsunuz. Orada işlem tespit edilmezse mahkemeye gidiyorsunuz. Şimdi bir tarafta vergi incelemesi devam ederken bir tarafta mahkemeye mi gidilmiş oluyor.

KONUŞMACI

Gitmiyor kimse.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Ama siz bir taraftan idare size cevap vermezse süreci kaybetmekten dolayı, usulden dolayı davayı kaybetme ihtimaliniz oluyor. Bunların incelemeye sevk edilmesi sıkıntı gibi sanki...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Kemal ben o konuyu çok düşündüm. Zaman zaman hukukçularla da konuşuyorum. İdari Yargılama Kanununun, 10'ncu ve 11'nci maddesinin vergi yargılamasında gerçekten dikkatli okunması lazım. Nedense dava açma süresi içerisinde düzeltme hakkı hiç kullanılmıyor. Ama kullanıldığında dava açma süresini uzatmıyor, biliyorsunuz. O yüzden risk almak istemeyen mükellefler dava açıyor. Bu da davaların sayısını artırıyor.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Burada da şöyle bir sorun ortaya çıkıyor. Yargıdaki bir konu için idare de tasarrufta bulunmaz diye tahmin ediyorum. Olay yargıya intikal etmiş. Ben bunu artık düzeltemem der. Genelde temel yaklaşım bu olduğu için... Sanki bir açmaz var gibi yani...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Haklısın. Öyle söyleyerek bu konuyu kapatıyorum. Erkan sen söz istemiştin herhalde.

ERKAN YETKİNER

MAZARS DENGE

Üstat hep mükellef lehine değil de, hazine lehine de mükellefler beyannamelerini düzeltmek istiyorlar ama çoğu da şeyden korkuyor. Ya ben şimdi beyannamemi geçmişe yönelik düzeltirsem, acaba bu RAS sisteminde bu beyannamesini düzeltilti, bu gelirini tekrar arttırdı diye riskli mükellef olarak değerlendirilir miyim? Açıkçası bundan korkuyorlar, bazen de vazgeçiyorlar düzeltmeden.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Yani pişmanlık talepli olsa bile mi?

ERKAN YETKİNER

MAZARS DENGE

Olsa bile bazen şey olabiliyor üstat... Çünkü çok fazla beyanname, düzeltme vermeyen bir şirketi düşünün. Verdiği zaman bunun riskli olacağını düşünüyor.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Şu konuda haklısın biz tabi mükelleflerle iç içeyiz. Çok sayıda düzeltme beyannamesi vermenin kötü bir görüntü olduğunu düşünüyor mükellef. Sen herhalde onu söylüyorsun. Ama ben pişmanlıkla beyanname veren bir mükellefin bu nedenle incelendiğine pek rastlamadım. Daha doğrusu hiç rastlamadım. O nedenle belki kriterler arasında bu konunun olup olmadığını öğrenebiliriz, her ne kadar kriterleri paylaşamayız deseniz de... Feridun Üstat buyurun.

FERİDUN GÜNGÖR

EY

Bu düzeltme konusuyla ilgili çok doğrudan alakalı değil ama gördüğümüz kadarıyla vergi dairelerinde, vergi daireleri nezdinde bu tür düzeltme incelemelerini yapmak üzere veya başka incelemeleri yapmak üzere bir alternatif denetim organizasyonu oluşmuş durumda, İstanbul'da özellikle bunu görüyoruz. Bu da nereden kaynaklanıyor? Vergi daireleri rutin, normal işlemlerini yürütürken mutlaka bir inceleme gücüne ihtiyaç duyuyorlar. İnceleme yetkisini kullanarak bir incelemenin yapılması ihtiyacı var. Bu konuda herhalde vergi daireleri ile VDK arasında bazı konularda yeterince işbirliği yapılamıyor ya da

yapılan yeterli olamıyor. Olamadığı için de onlar sonunda kendi denetim birimlerini oluşturma ihtiyacını duymuşlar. Bunu doğru buluyor musunuz Sayın Başkan ve bu böyle gidecek mi? Yoksa aslında o vergi dairesi yapılanması içinde de böyle bir ihtiyaç varsa, bir denetim gücüne ihtiyaç varsa onun daha kuralları belli VDK'nın yapısını da bozmayacak şekilde karşılanması mümkün olacak mı?

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Bu biraz politik bir soru gibi oldu Üstat.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Eski kurullar ihya edilecek mi? Bu konuda umutlu olan bir kesim olduğunu ben görüyorum. Özellikle fiili görev yapanlar arasında...

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Bunu duydum ama GiB bunu reddediyor. Böyle bir şey olmadığını söylüyor.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Bu konuda başka söz almak isteyen yok, bitiriyoruz bu bölümü...

BÖLÜM 3.2

İNCELEMeye BAŞLAMA

3.2. İNCELEMeye BAŞLAMA

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Kemal bu konuda açıklama yapmak ister misin?

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Üstat bu konu pratikte şöyle: Sınırlı incelemelerde özellikle incelemeye başlama tutanağında incelemenin konusu yer alıyor. Fiiliyatta da karşılaştığımız çok konu var bu şekilde. Arkadaşlar konu spesifik olduğu halde eğer ısrarcı olmazsak işe başlama tutanağına kurumlar vergisi, KDV gibi çok genel ifadeler yazıyorlar. Biraz böyle baskın olursak onu sözlü söylüyorlar. Ama tutanağa yine de KDV, ÖTV gibi çok daha genel ifadeler yazıyorlar... Bunun ciddi sıkıntısı olabilir. Fiiliyatta yaşamış değiliz. Arkadaşlara sadece ben söylüyorum bunu incelemelerde de... Biliyorsunuz pişmanlık müessesesi... İncelemeye başlandıktan sonra pişmanlıkla beyanname veremiyorsunuz. Şimdi siz kurumlar vergisindeki bir x işlemi dolayısıyla sınırlı inceleme yapacaksanız, oraya kurumlar vergisi diye yazmışsanız, o mükellefin sanki o yılki pişmanlıkla beyanname verme hakkını tamamen gasp etmiş oluyorsunuz. Belki mükellef 3 gün sonra başka bir olayla ilgili pişmanlıkla beyanname verecek. Ama işe başlama tutanağında artık kurumlar vergisinden mükellef inceleniyor gibi bir durum ortaya çıkıyor. Böyle bir sıkıntı olabilir.

Arkasından ikinci sıkıntı şu olabilir. Mükellef kurumlar vergisinde x konusu sebebiyle 6 ay sonra veya 1 yıl sonra başka incelemeye muhatap olabilir. Orada şunu diyebilir kötü niyetli mükellef ben incelendim tamamen ya da o konuda incelendim dediğinde, ne kadar inandırıcı olacak? Dolayısıyla eğer bir mahsuru yoksa arkadaşlar açısından bu işe başlama tutanaklarına konuyu da spesifik yazabilirlerse çok daha iyi olur kanaatindeyiz.

KONUŞMACI

Ben isterseniz Üstat, bir cevap vereyim. Aslında bu sorun çözüldü. İncelemeye başlama tutanağını sistem otomatik olarak veriyor. Bu nedenle o pişmanlık sorunu da çözülmüş oldu. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Kemal bu konuyu da sen açıklayabilir misin?

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Evet, bu konuyu aslında tartışalım diye gündeme getiriyoruz. Bizim alt çalışma grubu olarak konuyu tartışırken aklımıza gelen bir düşünce, bunun için bir Kanun değişikliği yapılması gerekiyor. Biliyorsunuz gecikme faizinin 2 tür fonksiyonu var. Bunlardan bir tanesi verginin mükellef uhdesinde kalması sebebiyle kamunun mahrum kaldığı kullanma bedeli olan, karşılığı olan kısım, ki bu kısım faiz. İkinci fonksiyonu cezai mahiyeti, verginin kredi olarak kullanılmaması olayı... İnceleme ve uzlaşma gibi mükellefin kendisinden kaynaklanmayan nedenlerle verginin ödenecek safhaya gelmesi çok

gecikebiliyor. Bu gecikmelerin yarattığı gecikme faizi yükünün haksız olduğunu tartışmaya bile gerek yok. Dolayısıyla bir noktadan sonra cezai mahiyetin kaldırılıp gecikme faizinin sadece piyasa faiz oranına tekabül eden kısmının mükellef uhdesinde kalması dolayısıyla vermesi gereken bedele indirilmesi mümkün olabilir mi? Bu nokta vergi incelemesine başlama noktası olabilir. Sizin VDK olarak düşünceniz ne olabilir? Bu konuyu gündeme getirelim istedik açıkçası...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkür ederim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Şöyle düşündük sayın Başkan o ödeme gücü, o para mükellefin uhdesinde kaldı. O yüzden bunun en azından gerçek reel değeriyle ödenmesi için...

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Sayın Başkan doğruya doğru, eğriye eğri dedik, Üstadın da söylediği gibi gerçekten böyle tartıştık. Ya o para mükellefin uhdesinde kalıyor. Dolayısıyla kullanım bedeli karşılığı var. Son zamanlarda biliyorsunuz mükelleflerin normalde iade davalarında olsun, diğer davalarda olsun ilk derece mahkemesinde kaybedip Danıştay'da reddettikten sonra açtıkları davalarda olsun faiz talepleri var. Yüksek yargının o yöndeki kararları da hukuk devletin de yaklaşımıyla paranın devlet hazinesinde kalması dolayısıyla, evet, burada da Devletin vergiyi iade ederken faizinin de vermesi lazım şeklinde... Birazda onun uzantısı olarak aslında. Evet, bir şey alınmalı belki ama bu kesinlikle paranın kullanılması karşılığı verilen bir bedel olmalı. Bir cezai mahiyet taşımaması şeklinde bir görüş oluştu.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Abdülkadir bu konuyu sen gündeme getirmiştin. Bu konuyla ilgili olarak bir şeyler söylersen...

ABDULKADİR KAHRAMAN

KPMG

Yani genel olarak kısaca şunu belirtebilirim Üstat, Başkan Bey'in de söylediği gibi zaman zaman vergi müfettişinin değiştiği dönemlerde bu karşımıza çıkıyor. Bir inceleme sürüyor fakat bir nedenle vergi müfettişi değişiyor. Son 1 yılda bu daha çok karşımıza çıktı. O aşamada tekrar incelemeye sıfırdan başlanıyor. Dolayısıyla böyle bir sıkıntı var. Bunu o nedenle gündeme getirdik. Çok sık karşılaşmaya başladığımız için benim açımdan bu genel uygulama olarak algılandığı için gündeme getirdim. Ama ne kadar geneldir bilemiyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Genel bir sorun olduğu için o nedenle sunuma aldık. Bir de şu var. Bu kanunda bu sürelerle uyulmadığında, ki zaman zaman verilen ek süreyi de aşarak inceleme raporları düzenlenebiliyor, bu inceleme raporları dava açıldığında yargıda bu süreler tamamlandıktan sonra tarhiyat yapılamaz şeklinde sonuçlandı mı? Benim duyduğum bir vergi mahkemesi kararı var dendi ama bilmiyorum bu konuda bilgisi olan, paylaşmak isteyen var mı?

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

İdarenin aleyhine çıkmış kararı ben biliyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Biz de idarenin aleyhine bir tane karar duyduk.

KONUŞMACI

İdarenin lehine zaman aşımı içerisinde incelemenin yapılabileceğini, bu Vergi Denetim Kurulunun iç işlemi olduğuna yönelik bir karar biliyorum.

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

Onu da biliyorum. Yani bir lehe, bir de aleyhe karar biliyorum.

KONUŞMACI

Bir bir üstat o zaman.

ABDULKADİR KAHRAMAN

KPMG

Ama genel olarak şöyle bir hatırlatma yapmakta fayda var. Yani Danıştay, zamanaşımı süresi içerisinde inceleme yapıldığı için değil, takdir komisyonu kararlarına istinaden yapılan tarhiyatlara genel olarak iptal ediyor. Hatta, usulden direkt iptal etmeye başlayan mahkeme kararları da görmeye başladık. Dolayısıyla bahsettiğimiz bu münferit vergi mahkemesi kararlarının üzerinde Danıştay'ın vermiş olduğu kararlar var. Ve onlar da müstakar hale gelmiş durumda...

KONUŞMACI

Yani onunla bu tam birbirine uyumlu değil. O sadece 5 yıldan sonra takdir komisyonuna sevk edilip, devam edip sonuçlandırılan incelemeler. Evet, Danıştay kararlarının yüksek bir oranı mükellefin lehine sonuçlanıyor. Bu 5 yıl içerisinde olup da inceleme süresi de bitmediği için işte 1 yıllık tam inceleme veya işte ek süreyle beraber... Onun haricinde 5 yıl içerisinde ama inceleme süresi geçtikten sonra biten incelemeyle ilgili durumda şu anda ben bir tane biliyordum lehte, bir tane de evet mükellefin lehine bir karar varmış.

KONUŞMACI

İdareninki oldukça eski aslında yaklaşık 2,5-3 yıl falan oldu diye biliyorum.

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

Ben idareninkini lehimize olan karardan daha sonra çıkmış diye hatırlıyorum.

Eğer öyleyse 3 olur işte.

En son karar idarenin lehine çıkmış bir karardı. Çünkü siz öyle deyince doğrusunu isterseniz ben şeyden tereddüt etmeye başladım. Acaba benim hatırladığım karar Danıştay kararı mı? O ihtimal de var. Yani Danıştay belki daha önce verilmiş olan vergi mahkemesi kararını onadı. Belki öyle...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Yani benim şahsi kanaatim zamanaşımı süresi içerisinde tarhiyat yapabilir. Ben orada idare gibi düşünüyorum. Buyurun.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Şimdi tabi o zamanaşımı süresi içerisinde birden fazla da yapılması mümkün ama son dönemdeki mükellef hakları penceresinden baktığımızda bu çok uygun bir şey değil. Yani ben devlet olarak bir yılda bitirilmesi esastır diye yazmışsam Kanuna, benim amacım onu bir yılda bitirmek olmalı. Hatta ben daha da ileri gidiyorum. Bu bir yılı ben şöyle anlıyorum. Mükellef incelemeye başladığından haberdar oldu. Saat çalışmaya başlar. Vergi dairesine gitti ya da vergi ceza ihbarnamesi eline geçti, biter.

Şimdi biz uygulamada şöyle yapıyoruz. Vergi müfettişi raporu bitirdiği anda süreyi durduruyoruz. Aslında mükellef penceresinden baktığınızda, mükellef açısından bir önemi yok ki henüz inceleme bitmedi. RDK'ya gidecek gelecek, üç kere gidecek, beş kere gidecek, uzlaşacak, uzlaşamayacak. Yani ben daha ileri gidiyorum ve ben taahhüdümüz mümkün mertebe bu sürelerle bağlı kalmak ve bunun için yapılması gerekenler var.

Hani bu yıllar biraz bizim açımızdan da sıkıntılı oldu; müfettiş sayımız 1.000 civarında azaldı. Yani onların her birinin üzerinde üç tane, beş tane iş olsa, 3.000-5.000 iş eder. Yani onların doğal olarak giderken pek bir şey bırakmamaları da mümkün değil. Yani tekrar sıfırdan başlanıyor. Mesela şöyle bir uygulama başlattık bu anlamda. Şimdi eskiden, sınırlı incelemede 6 ay, tam incelemede bir yıl, hatta şöyle uygulamalar gördük: Sınırlı inceleme diye başlıyor, sırf süre kazanmak için tam incelemeye dönüyor. Hani bunu ben VDK başkanı olarak aklım hayalim almayan bir şey ama böyle uygulamalar olmuş ama son dönemde böyle bir uygulama olmamıştır, olamaz. Çünkü bu işi çok sıkı tutuyoruz ve özellikle risk analizinden iş çıkıyorsa, işin şu kadar sürede bitmesi lazım diye çıkarıyoruz. Hani uyuyoruz, uymuyoruz bir şey değil ama orada bir kültür oluşturmaya çalışıyoruz. Yani her sınırlı iş altı ay olacak diye bir şey yok. Belki bazı iş olabilir bir ayda bitebilir. O zaman müfettiş işe giderken bir ay olarak gidiyor, bir ayda bitmiyor da iki ayda bitiyor. Böyle bir kültür oluşturmaya çalışıyoruz. Ama hedefimiz bir yıl en fazla ama tabi şunu da kabul etmek lazım mükellef perspektifimiz çok geniş. Yani çok küçük mükellef de var, yani

bilançosunda doğru düzgün hesap olmayan da var, ne bileyim çok büyük, Türkiye'nin en büyük firmalarını düşünün, yani 1 tane müfettişe verdiniz, 1 yılda tam inceleme yapmasını bekliyorsunuz. Böyle bir şey mümkün değil, yani böyle de zorlukları var.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Sayın Başkan. Buyurun.

CEBRAİL YILMAZER

VERGİ DENETİM KURULU

Cebrail Yilmazer, Ankara Transfer Fiyatlandırması Grup Başkanıyım. Şimdi gündeme getirilen konunun aslında 2 boyutu var. Bir mükellef boyutu var, bir de idare boyutu var. Mükellef boyutunda iki yönüyle de bakılabilir. Diyelim ki, sürenin bitimine mutlaka uyulmalı ve bu süreç içerisinde her şey sonuçlandırılmalı dediğiniz zaman bunun sonuçları mükellef aleyhine de olabilir. Şöyle bir sebepten dolayı: Eğer Sayın Başkan'ımızın belirttiği gibi biz raporlarımızı rapor değerlendirme sürecine tabii tutuyoruz. Şimdi müfettişlerimizdeki kültürü de değiştirmeye çalışıyoruz bir yandan. Diyoruz ki, bakın bu sürelerin bir an evvel bitirilmesi lazım ve mükellef 1 yıllık süreç içerisinde incelemesinin bitmesini bekliyor ama müfettişte diyor ki, benim 1 yıllık inceleme sürecim var gibi bir algıyı da yavaş yavaş değiştirmeye çalışıyoruz. Şimdi, varsayalım ki 1 yıllık süreç sonrasında müfettiş rapor değerlendirmeye sunmuş olsun. Rapor değerlendirme komisyonu diyor ki: Ya şu hususlar yönüyle acaba bir daha değerlendirebilir misin? Şimdi bu süreci, inceleme sürecini biraz uzatıyor ama mükellef lehine. Çünkü rapor değerlendirme diyor ki: Şu değerlendirmen haksız, şurayı buradan çıkarmalısın. Bu bir süreç gerektiriyor. Bu biraz aslında dediğiniz gibi belki sizin talebiniz süresinde bitsin ama kalite anlamında biraz daha zaman alabiliyor. Bunu söyleyelim.

İkinci bir konu uluslararası bir boyuta taşarsa inceleme... Ki bizim karşılaştığımız en önemli hususlardan bir tanesi. Bizim grubumuz olarak rapor değerlendirme komisyonu diyor ki: Şu konuda bilgi aldınız mı? Veya şu konuda raporunuza bilgi eklemeniz gerekiyor. Bizim artık yeniden uluslararası alanda bilgi talep etme sürecimiz başlıyor. Grup olarak ya da inceleme elemanı olarak... Bu da süre gerektiriyor. Yani uluslararası boyuta taşındığı andan itibaren süreler bize yetmiyor. Böyle de bir problemimiz var. Bazen diyoruz ki, ya şimdi mükellef bunu olumsuz kullanmasın diye yeniden inceleme açtığımız olaylarda oluyor, haberiniz olsun. Bunu belirtmek isterim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkür ederim. Şimdi bu bölümün son slaytı... Bunu da Kemal Bey sunacak. Ondan sonra ara vereceğiz. Bir 15 dakikalık ara yeterli olur herhalde...

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Evet, alt çalışma grubu olarak çalışırken yine biraz önce ÜFE, TÜFE olayında olduğu gibi farklı anlamda aklımıza gelen konulardan biri bu. Öyle durumlar olabiliyor ki şirket satın almalarında. Özellikle herhangi bir konu veya herhangi bir dönem için belli hususlar vergi bakımından risk taşıyabiliyor. Dolayısıyla alıcı ve satıcı burada karşı karşıya kalıp, acaba ne yapalım? Fiyatı öyle mi yapalım? Böyle mi

yapalım? Sözleşmeye hüküm koyup ilerde risk olursa fiyatı ayarlar mıyız? Ayarlamaz mıyız? Bunlar gibi birtakım sıkıntılar olabiliyor.

Acaba... Tabi bunun için mevzuatın değişmesi gerekiyor. Mükellef kendiliğinden inceleme talep edip, şu konunun incelenmesi deyip veya şu dönemin incelenmesi deyip, akabinde VDK'da o konunun incelenip rapora bağlanması... Eleştiriliyorsa eleştirilmesi, eleştirilmiyorsa eleştirilmemesi sağlanabilirse... Orada tabi birkaç husus var. Bu inceleme neticesinde bir tarhiyat yapılacaksa bir cezanın olmuyor olması lazım. Bu çünkü pişmanlığa benzer bir konu... Nasıl pişmanlıkta beyan olduğunda ceza olmuyor. Dolayısıyla bir ceza olmaması lazım... Belki bir faiz olabilir veya olmayabilir. Bu inceleme bir harca tabi olabilir. Ve bu inceleme sonucunda düzenlenen raporda eğer kesinleşirse, uzlaşmayla veya herhangi bir şekilde, tekrar bir daha aynı konunun incelenemiyor olması gerekir. Dolayısıyla mükellefler rahatça yürüyebilsinler. Pişmanlıkla yapın olmaz mı denebilir ama pişmanlıkta biliyorsunuz yargının kararları var. Kanuni beyanname verme süresinden sonra pişmanlıkta beyanda bulunursanız eğer dava açamazsınız şeklinde, dolayısıyla işlem bitmiş. 3 sene sonra şirketi satıyorsunuz, içeride bir konu var. Vergiye tabii mi, değil mi diye bir sıkıntı var. Böyle bir müessese getirilirse sakıncası ne olabilir bilmiyoruz ama yararları çok olabilir diye düşünüyoruz açıkçası.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkür ederim. Böylece bunu uzun uzun düşünmek ve değerlendirmek üzere... Buyurun...

CAN DOĞAN

ANADOLU GRUBU

Ülkelerde yaygın olarak kullanılıyor ve Kemal Bey'in söylediği gibi bu bir harç ödemesine de tabi. "Kapatma incelemesi" deniyor buna. Talep üzerine yapılıyor. Bir anlamda da mükellefin incelenmek için kendi kendini ihbar etmesi gibi düşünebilirsiniz. Tabii bir vergi kaybının ihbarı anlamına gelmiyor bu; sadece incelemeden sonra o dönemin kesin olarak kapanmasını sağlamış oluyor.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Kapatma incelemesi mi? Güzel bir isim.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Kapatma dememek lazım. Dükkânı kapatmak şeklinde...

FERİDUN GÜNGÖR

EY

Bir de parasını ödeyince kapatma incelemesi oluyor. Parasını ödemediğinde istediği kadar inceleme hakkı oluyor. Bu da haksızlık bir anlamda... Dolayısıyla normal incelemeler de tam inceleme olarak yapıldığında, bittiğinde onun da bir tür kapama sonucunun olmasını beklemek lazım. Yoksa bir adaletsizlik olur bu söylediğiniz yönetime göre. Bizde maalesef biliyorsunuz, tam inceleme de olsa, bütün işlemler, bütün vergiler incelenmiş olsa da tekrar tekrar incelenmesinde bir engel yok. O yüzden bir kapama incelemesi konseptini genel olarak düşünmekte ve değerlendirmekte fayda olabilir.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Burada temel nokta Üstat, mükellef bunu talep ediyor. Genellikle spesifik konuyu o veriyor. Yani tam incelemede mükellef pasif durumda, orada VDK kararı... Burada mükellef bizatihi kendisi talep ediyor ve sebebini de söylüyor. Bu pişmanlık gibi aslında... Dönem olduğu zaman kapatma gibi bir şey olur ama sınırlı bir konu olabilir. Şu konunun incelenmesi gibi...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Buyurun.

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

İzninizle ben de iki kelime söylemek isterim bu konuda. Şimdi bizim aramızda olmayana giydirme metodu diye bir metot vardır. Gelir İdaresi Başkanlığı'nı temsilen kimsenin olmadığını varsayıyorum burada. Onlara giydirebiliriz. Gelir İdaresi Başkanlığı, olmamış, henüz tamamlanmamış olaylar hakkında özelge vermeyi reddediyor. Şimdi böyle bir ortamda, böyle bir taleple ortaya çıkmak ve topu da Gelir İdaresi Başkanlığı'na atmak çok bana gerçekçi gelmiyor doğrusunu isterseniz.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkür ederim üstat. Biz isterseniz bir ara verelim. Ondan sonra devam ederiz. 10-15 dakika ara veriyoruz, teşekkürler...

BÖLÜM 3.3

İNCELEME AŞAMASI

3.3. İNCELEME AŞAMASI

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Sayın Başkan. Bu noktadan itibaren biraz daha hızlı gitmeye çalışacağız. Çünkü altıya kadar dedik ama hedefimiz altıdan önce tamamlamak. Abdulkadir burada mı? Bu konuyu senin sunmanı isteyeceğim de. Çünkü bilgi talebi ile ilgili olan konuların çoğu senden geldi.

ABDULKADİR KAHRAMAN

KPMG

Evet, asıl benim dile getirdiğim nokta 431 no.lu Tebliğ ile ilgiliydi ama genel olarak zaman zaman karşılaşıyoruz. İncelemelerde müfettiş arkadaşlar çok detaylı bilgiler istiyorlar, yani sınırlı inceleme olmasına rağmen, sınırlı incelemenin sınırlarını aşan detaylı bilgiler talep ediliyor. Dolayısıyla o da tabi mükellefleri zorluyor. Bazen şöyle bir algı oluşuyor mükellefler tarafında: Ya onların yapmaları gereken işleri acaba bize mi yaptırıyorlar diye. Biz de tabi diyoruz ki hayır. Gerekli bilgiyi, istenen dosyayı sunmamız gerekir ama burada zaman zaman da böyle algılar oluşabiliyor. Bunun bir nedeni de aslında mesleğe yeni başlamış olan arkadaşların çok detaylı bilgi istemeleri... Özellikle son 3 yılda karşılaşılan konulardan birisi bu. Sektör bilgisi bazen eksik oluyor. Onun da etkisi var. Fakat bu 431 no.lu Tebliğde yapılan düzenlemeye ilişkin bu son 1 yılda sektör incelemeleri yapılmaya başlandı. Özellikle petrol, yani rafinerilerden doğalgaz, petrol dağıtımını yapan şirketlerde bu kayıt saklama gereksinimleri, tedarik zinciri kontrol süreci diye bir şey var. Bu da Sayın Başkanım sizin bahsettiğiniz elektronik incelemeyle alakalı bir şey ama orada bu incelemeleri ekipler yürütüyor ve o ekiplerdeki arkadaşlar çok genç arkadaşlar ve onların istedikleri bilgiler, o Tebliğin dışına da çıkabiliyor. Ne istedikleri çok net anlaşılamıyor. Bu nedenle, bu şirketlerde bilgileri sağlama ve sunma konusunda zorluk yaşanıyor.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Abdulkadir aslında burada biz şunu söylüyoruz: Vergi inceleme sırasında inceleme konusu ve dönemi ile ilgili olmayan bilgi ve belge talep edilmemeli. Zaten bu düzenleme siz biraz önce de ifade ettiniz, yapılmış durumda. Ancak, uygulama maalesef böyle yürümüyor.

Bir de her türlü bilginin hazır olduğunu düşünme gibi bir yanılgı da var. İşte siz SAP gibi sistemler kullanıyorsanız, bu bilgiyi çok kısa sürede hazırlayabilmeniz gerekir diye yaklaşıyorlar. Ama gerçekten bazen öyle değil, o istenen bilgiler bilgi sistemden pratik bir şekilde alınamıyor. Bunun manuel olarak aylarca uğraşarak hazırlanması gerekiyor. Şimdi biz tabi eski bir vergi inceleme elemanı olarak, bazı bilgilerin fazla da işe yaramayacağını görüyoruz. Onu da inceleme elemanını çok fazla incitmeden ifade etmeye çalışıyoruz. Bilgi vermemek gibi bir durum zaten söz konusu olamaz. Uygun bir şekilde söylemeye çalışıyoruz. Ama zaman zaman bu konularda sıkıntılar yaşıyoruz. Şimdi bir konumuz karşıt incelemeler de...

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Geçmeden...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Buyurun.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Biz 431 seri no.lu Tebliğdeki düzenlemeyi çok önemsiyoruz. Çünkü vergi tabanı anlamında, gerçekten o Tebliğ kapsamında olan sınırlı sayıdaki mükellef, Türkiye'nin toplam vergi gelirini aşağı yukarı %20'si civarına, 25'ine tekabül ediyor. Yani vergi tabanını kontrol etmek istiyorsanız sadece bu çok az sayıda firmayı kontrol etmeniz yeterli. Bu Tebliğ kapsamındaki mükelleflerin incelenmesi şu açıdan önemli, biz hem ilk orada, artık bizi maruz göreceksiniz çünkü biz elektronik uygulamalarımızı ilk orada uyguluyoruz. Yani gerçekten çalışıyor mu, çalışmıyor mu? Bir de burada gerçekten çok büyük verilerle çalışıyoruz. Bizim gördüğümüz çalıştığı. Buradaki iddia, gereksiz bilgiler veya kapsamın dışındaki bilgiler istendiği ama ben arkadaşlarla sürekli görüşüyorum. Onların iddiası da işte aslında Tebliğ kapsamında olması gereken verilerin sağlanamadığı... Yani orada bir şeyimiz var, çatışma alanımız var. Hani bizim bakiş açımızdan olay biraz farklı gözüküyor. Selçuk Bey biraz detay bilgi verecek.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

431 no.lu Tebliğ ile kayıt saklama gereksinimlerine ilişkin bir düzenleme yapıldı. Bu düzenleme ile aslında esas hedefimiz özel tüketim vergisi, ÖTV'ye tabi mükelleflerin takip edilmesi idi. Bunu ilk baştaki uygulama tebliği sadece petrol ürünleri ve tütün mamullerine ilişkindi. Biz bu petrol ürünlerinde belli adet firmaları, ki bunlar Türkiye'nin en büyük firmaları şu anda. Sınırlı olarak ÖTV yönünden bir incelemeye tabi tuttuk. Bizim elektronik denetim şubenin koordinatörlüğünde yürütülüyor bu incelemeler. Bu incelemelerle beraber ayrıca bizim kendi yazılımlarımız olan sistemleri hem test etme hem de mükelleflerin gerçekten bu kayıt saklama gereksinimleri yükümlülüklerine uyup uymadıklarını da incelemek durumundayız. Bunu da en iyi yapacağımız ortam incelemeler.

Bu büyük firmalardan maalesef bizim 11 arkadaşımız var. Genç arkadaşlarımız var ama o genç arkadaşların aynı zamanda koordinatörleri ve neticede bizler tarafından da yakından izleniyor. Önemine binaen. Bu firmaların bu konuşmacı Üstat, sanırım Zeki Üstattı, şeyden bahsetti: Firmaların yazılımları nasıl? Oralara girip denetim yapılıyor mu? Biz aslında o firmaların büyük bir bölümünün, o yazılımlarına girerek de bir, iki gün oralarda da çalıştık. Nasıl işlediği, nelerin olduğu vs. hususlara bakmak için. Ama bize gelen bilgiler, müfettişler tarafından da bize verilen bilgiler, firmaların o taslak ya da o formattaki bilgileri SAP'dan çok rahat almaları gerekirken, yani alması beklenirken, süre anlamında çok fazla süre istedikleri, bir ay gibi iki ay gibi süre istedikleri ve geldiği zaman bir ayın sonunda da gelen bilgilerin çok da doğru olmadığı, tekrar süre istenildiği, böyle bir sıkıntılı sürecimiz var. Bizim o firmalardan da beklentimiz bu bilgilerin en sağlıklı şekilde verilmesi.

Gündeme gelmişken 431 no.lu Tebliğde de bir değişiklik istedik. Bunu, bu kapsamın genişletilmesine yönelik olarak, alkollü içecekler ve taşıt firmaları, ithal eden firmalar ve yerli, lüks taşıtlarla ilgili... Bununla ilişkili olarak da tebliğ taslağı GİB'in sitesinde en son vardı. Bilmiyorum kaldırıldı mı? Bu kapsamı iyice genişleterek, Başkanımızın da vurguladığı gibi vergi gelirlerin çok büyük bir bölümünü,

ÖTV anlamında, kavrayabileceğiz ve elektronik denetim anlamında da bir nevi belki de ileride cari denetime geçebileceğimiz bir sistemi de oluşturmak istiyoruz. Teşekkür ederim.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Yani bu adı üstünde sürekli gözetim ve denetim. Yani bu ilk seferde birtakım sıkıntılar olabilir ama belli bir noktaya ulaştıktan sonra, belki de ilgili mükelleflerle çok fazla muhatap olmadan, o akan veriler üzerinden sonuçlara ulaşmamız mümkün olabilecek ve adı üstünde sürekli gözetim ve denetim.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Sayın Başkan burada bir sıkıntı var. Gelir İdaresi Başkanlığı, VDK farklı platformda. Şöyle ki, gelen tebliğ bakıldığı zaman normal işletmelerle imalatçılar şeklinde bir ayırım var. Şimdi normal işletmelerde x, y, z girdisi ile x, y, z çıktısı dönem başı stok ve dönem sonu stokun böyle eşleşmesi bekleniyor.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Evet.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

İmalatçılarda ise x, y, z girdisi ile a b c çıktısı şeklinde oluşuyor. Fakat imalat tanıtımı özellikle ÖTV'de çok anlam ifade ediyor ve ciddi vergisel sonuçları oluyor. Şimdi imalat olmadığı halde bazı durumlarda a malı, b malıyla harmanlanıp c malı çıkıyor. Dolayısıyla bu sistemde, bu genel tebliğde o imalat olmayınca firma x, y, z şeklinde ve a, b, c diye veriyor, otomatik olarak. Şimdi sizden gelen taleplerde bunları imalat şeklinde verin. Fakat gelen Tebliği motamot uyguladığımızda o bir imalat değil. Dolayısıyla burada bir GİB'le konuşup bu sorunu çözmek lazım. Eğer bir Genel Tebliğ taslağı varsa onun içine de bunu koymak lazım diye düşünürüm açıkçası. Çünkü şirketin söylediği ile sizin denetçi arkadaşın söylediği örtüşmüyor, GİB'in söylediği örtüşmüyor. Bir ortak yol bulmak lazım. Buradaki amaç incelemeyi engellemek veya geçiştirmek değil kesinlikle, Genel Tebliği uygulamak.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Bu konuyla ilgili belki bir araya gelmek faydalı olabilir.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Olur olur.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Ya ben sadece şunu da söyleyeyim. Bizim gerek Vergi Usul Kanunu'nda harmanlama diye bir tabir yok. Yani biz onu, bir mal alınıyor bir şey katıyor çok basit bunu biz imalat üretim olarak değerlendiriyoruz. Şu andaki uygulama o ama GİB'te de bu konuyu kısmen paylaştık biz ama geniş katılımlı bir araya geleceğiz.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Bizim koca TÜPRAŞ Rafineri olayında 6-7 sene önce bir incelememiz vardı. Burada imalat yok denmişti. Dolayısıyla imalat tanımı o yüzden bizim için anlam ifade ediyor.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler arkadaşlar.

ABDÜLKADİR KAHRAMAN

KPMG

Buna ilişkin şunu da ilave etmek isterim. Burada istenen bilgiler gerçekten tebliğin ekine baktığımızda aslında biz elektronik beyan diyoruz ama bazen şirketler kayıtlarını farklı sistemlerde tutuyorlar, yani bir stok takip sistemi farklı olabiliyor. ERP'si başka bir yerde, defter başka bir yerde... Dolayısıyla buraya baktığımızda ihracatlar, alış kayıtları, üretim... Kemal'in belirttiği gibi ürün ağaçları vs. çok detaylı bilgiler var. Yani biz tabi belki bunları dediğiniz gibi özel olarak hem denetim kuruluyla hem idareyle konuşmak lazım. Hazır oradaki istenen bilgileri burada çok vakit almak istemiyoruz. Daha detaylı belki paylaşıyor olmak, tarafların bu sistemi geliştirmesi konusunda faydalı olabilir.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Şimdi karşıt incelemelerle ilgili bir tespit... Şu anda hala geçerli midir bilmiyoruz ama biz zaman zaman karşıt incelemelerle ilgili onu Zeki üstadımız gündeme getirmişti. Detaylandırabilir. Ben hızlıca özetlemek istiyorum. Karşıt incelemeler tam incelememiş gibi algılanıyor mükelleflerde. Bunun önüne nasıl geçilebilir bilmiyorum. Buyurun Üstat biraz detay.

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Sadece o yönü değil. Şimdi inceleme ve karşıt inceleme... Bir mükellefte inceleme yaparken bir bilginin belki alınması, teyit edilmesi ya da belki emsal araştırması çerçevesinde irtibata geçilmesi ve orada araştırma yapıp bilgi toplanmasıyla ilgili bir çalışma... İşte buralarda, inceleme elemanı arkadaşlarımız karşıt inceleme yaptıkları şirketlerde, kendilerinin incelenmeyeceği, aslında incelemenin başkası için yapıldığı, ama bir yandan da bunu bir korku unsuru da katarak yapıyorlar ve dolayısıyla oradan bir takım bilgiler alıyorlar ama ne kadar sağlıklı ve güvenilir, orada tereddütler oluşuyor. Çünkü onun bir sürü örneklerine rastlıyoruz.

Onun ötesinde emsal bedel çalışmaları ile ilgili örneğin gene bu tür bir yaklaşımla, aslında mali tablolarda olmayan ayrıştırılmış mali tablolar istiyorlar. Bu da genel, yalap şap hazırlanan bir mali tabloya dönüşüyor. Olmayan ve sırf onun için hazırlanmış, bir ürün bazlı, diyelim ki bir tablo oluşturuyor. Ona dayanarak öbür şirkete bu sefer eleştiri yapılabilir. Sanki kesin ve tamamen teyit edilmiş yüzde yüz doğru bir bilgiymiş gibi ona dayanılarak gidilebiliyor. Bir başka, yine karşıt incelemelerde, aslında eski çalışan ya da mevcut çalışıp da aslında yetkisi olmayan insanlarla inceleme elemanları, şirket yetkilileri olmaksızın tek başlarına kalarak, görüşerek incelemede tutanak alma çabasına giriyorlar. Bilgi aldıkları adam doğru düzgün bir şey bilmeyebiliyor. Sorunu anlamıyor ya da ne anladı, ne kadar anladıysa yalan dolan ya da yalan yanlış bir takım şeylere imza atıp, tutanak diye veriyor. Ondan sonra da o da yine kesin bir tespitmiş gibi inceleme, incelenen şirketle ilgili aleyhe delil olarak kullanılabilir. Bunlarla ilgili bir şeyler yapmak gerekir gibi geliyor bana, sıhhatle bir sonuca varabilmek için... Yoksa sonuç sıhatsız olur, en azından tabii ki incelenecek, tabii ki karşıt incelemede yapılacak ama sonuç sıhatsız olur diye düşünüyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Üstat. Buyurun.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Şimdi karşıt tespit ya da karşıt inceleme usul esasları yönetmelik çerçevesinde karşıt inceleme bunun adı. Şimdi defter, belge ibraz yazısı karşıt tespitlerde de gönderilebiliyor. Ancak burada normal bir inceleme yapılırken, vergi incelemesi, şu mükellefin şu yılını tam olarak incelemesi veya sınırlı olarak incelenmesi şeklinde yazılıyor. Karşıt tespitte mutlaka karşıt tespit yapılacağına ilişkin biz düzenlememizi yaptık. Bu bir yazılı güvence.

İkincisi hiçbir müfettiş karşıt tespit yaparken, karşıt tespite ilişkin olarak ilgili firmaya, diğer firmayı incelemeye alamaz. Bunu alabilmesi için mutlak ve mutlak görevlendirilmesi gerekir. Ya burada tutumlarda belli şeyler olabilir ama bunlarla ilgili olarak da yapılmaması gereken şeyler. Buna ilişkin bir sıkıntı yok. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler açıklama için. Şimdi biraz hızlandıracam bundan sonra. Bir eleştirinin sonraki dönemleri veya cari dönemlerde başka vergileri etkilemesi halinde bunların da değerlendirilmesi gerektiği hususunu sunumunda Mehmet Ali Bey söyledi. Bunun standart haline geldiğini anlıyoruz. O yüzden bunu geçiyorum. Tartışmalı konularda eleştiri raporu yazılmamalı. Arkadaşlar gerçekten tartışmalı konular var. İnceleme elemanları, haklısınız bu konu tartışmalı, ben de katılmıyorum ama özelge var, bunu yazmak zorundayım, siz hakkınızı yargıda arayın, şeklinde bir yaklaşım içindeler. Vergi müfettişlerinin katılmadıkları, hatalı buldukları, konular olabilir, bu konuları Vergi Denetim Kurulu Başkanlığına veya değişik birimlere yazı ile raporla sunmaları mümkün ama bu yol etkin bir şekilde kullanılıyor mu bilmiyorum. Çünkü hala bazı tartışmalı konularda raporlar yazılmaya devam ediyor. Aynı konuda farklı müfettişlerce farklı raporlar yazılabilir.

HÜSEYİN KARAKUM
VERGİ DENETİM KURULU

Burada bir şey yapabilir miyiz?

ERDOĞAN SAĞLAM
BDO DENET

Tabi buyurun.

HÜSEYİN KARAKUM
VERGİ DENETİM KURULU

Şimdi aslında bütün bunlar, olayın teknik tarafına geldik şimdi, rapor kalitesi ile ilgili konular. Şimdi mekanizmamıza baktığımızda kalite kontrol sistemi kurulmuş aslında. Rapor Değerlendirme Komisyonu... Şimdi burada bizim yaptığımız işlerin kalitesinin ne kadar olduğu ne kadar kaliteli olduğu RDK'larımızın ne kadar kaliteli olduğuyla alakalı. O konuda bir çalışma yapmamız gerektiğinin farkındayız. Bu konuda çeşitli önerileriniz varsa onu alabiliriz ama bizim de birtakım önerilerimiz var. Mesela çok uç örnek benim aklıma geliyor. İşte bütün raporları Başkanlıkta kurduğum 30 tane RDK'da okutmak, mesela. Yani bu kişileri özel seçmek... Hep bir arada olacakları için aynı konuda farklı rapor çıkmayacak, sürekli Başkanlığın görüşü bakış açısı neyse o bakış açısı ile bakacak. Ha, bunun getireceği handikaplar ne olabilir? Şimdi mükellef dinlenme talebi var, işte Urfa'daki adam kalkıp Ankara'ya mı gelecek? Bu tip sorunlar olabilir. Ama en azından özellikli konularda ihtisas RDK diye bir müessese getirdik, biliyorsunuz zaman zaman uyguladık. Böyle uygulamalar yapabiliriz. İşte inceleme sırasında yine düşündüğümüz bir konu, özellikle de genç müfettiş sayımızın fazlalığından dolayı yapmamız gerekiyor. Başlarına bir tane kıdemli birisiyle 10'ar kişilik gruplar, ekipler oluşturmak. Mükellef iletişim ofisi aslında burada devreye giriyor. Mümkün mertebe, daha kurumsal bir şekilde mükellefle muhatap olmak... Gerçi o incelemenin doğal akışına bir zarar verir mi diye bir taraftan da düşünüyoruz aslında. Biz de hani beyin jimnastiği yapıyoruz. Nasıl kaliteyi artırabiliriz? Bazı şeyler yapılabilir, bazı şeylerin birtakım handikapları var ama bu konudaki önerilere de açığız.

ERDOĞAN SAĞLAM
BDO DENET

Teşekkürler Sayın Başkan, şimdi söyleyeceğim konu da bahsettiğiniz kapsam içerisinde değerlendirilebilir. Örneğin ihracatta götür gider uygulaması. Üstat sağ olsun gündeme getirdi bu konuyu. Yargı kararlarıyla müstakar hale hale gelmiş konularda, işte mesela yıllara sâri inşaatla ilgili faiz gelirleri gibi neredeyse tüm yargı kararlarında, mükellef lehine sonuçlanmış konularda raporlar düzenlenmeye devam ediyor. İşte bunu ortadan kaldırmak için sizin bahsettiğiniz gibi belki merkezde bu konuda deneyimli kişilerden oluşturulacak, geçmişte danışma komisyonu vardı, onun benzeri bir birim oluşturulursa bu tür rapor kalitesini artıracak, inceleme kalitesini artıracak sonuçlar sağlanabilir diye düşünüyoruz.

Sahte belge ile ilgili bir şey söylememize gerek var mı bilmiyorum. İsterseniz bunu geçelim. Çünkü bu çok toptan yaklaşımla yapılan bir inceleme şekli. Ben Vergi Denetim Kurulu'nun burada emeğinin çöpe gittiğini düşünüyorum, yani o derece, vergi denetim elemanları sadece basit bir memurun yapabileceği, hiç eğitim almış bir müfettişin değil, basit bir düz memurun yapabileceği işleri yapmak zorunda kalıyor

ve çoğundan da sonuç alınamıyor. Bundan sizin de rahatsız olduğunuzu daha önceki söylemlerinizden anlıyorum, o yüzden geçiyorum bunu da...

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Üstat burada çok kısa şunu belirtmek lazım. Çok sık karşılaştığımız konulardan birisi bizim bu. Ortada vergi tekniği inceleme raporu var, X mükellefi hakkında, sahte vergi düzenlediği konusunda... Şimdi o rapor baz alınarak diğer mükelleflerde incelemeler yapılıyor. Şimdi en azından vergi müfettişi arkadaşlara... Şöyle bir ikilem yaşıyor vergi müfettişi arkadaşlar. Evet, ben malın alındığını görüyorum, bu mükelleften alındığını görüyorum ama ortada bir vergi tekniği raporu var, sistemden çıkmış. Dolayısıyla benim onu veri kabul edip ne olursa olsun sizdeki, en azından KDV'yi reddetmem lazım. Dolayısıyla hayır, senin burada ayrıca bir inceleme yapman gerekir. Eğer malın alındığını, bu mükelleften alındığını, paranın bu mükellefe ödendiğini ortaya koyabiliyorsanız eğer... Dolayısıyla o raporu baz alarak ikinci bir hatanın ortaya çıkmasını engellemek lazım. Burada denetim elemanlarının davranış anlamında ne yapmaları gerektiği konusunda bir fikir birliği yok. Bu konu nasıl çözülür bilmiyorum ama bazısı evet ediyor. Dolayısıyla onu çözmek lazım diye düşünüyorum. İki tip müfettiş profiliyle de karşılaşmak mümkün.

Evet diğer konu gerçi Sayın Başkan konuşması esnasında, Mehmet Ali Bey de konuşması esnasında bilgi talebine ilişkin yönergeler hazırladıklarını bahsettiler ama olayın uluslararası boyutu var mı bilmiyorum. Şöyle bir şeyle karşı karşıya kalıyoruz: Geçen sene de VDK'dan, merkezden bir arkadaşla konuştum hatırlamıyorum şimdi. Birkaç kez de başımıza geldi. Şimdi uluslararası bilgi değişimi hem usul hem de esas bakımından düzenlenmiş durumda. Vergi anlaşmalarının ekseriyette 26. maddelerinde yapılıyor. Dolayısıyla bir kere, yetki anlamında, o anlaşmayı yürütmekte görevli olan şahıslar aracılığıyla bunun yapılması gerekiyor. Gelir İdaresi Başkanlığı'nda, bırakın Gelir İdaresi Başkanlığı'nı, içerideki şahısların isimleri dahi karşı ülkelere gönderiliyor. Yani imzalarınızı göreceğiniz şahıslar bunlardır, şeklinde. Yani yetkisiz bir şekilde idarenin içinde başka bir daire başkanlığı yurt içinden o bilgiyi talep edemeyeceği gibi, vergi inceleme elemanının talep etmesi mümkün değil. Dolayısıyla tüm uluslararası bilgi değişimlerinin yetki itibarıyla Gelir İdaresi Başkanlığı üzerinden olması gerekiyor. Diğer taraftan içerikleri konusunda da bir sınır var. Doğrudan bizden bilgi talep edildi. Yurt dışındaki bir şube veya yurt dışında şirket, bilgi olarak, ciddi bilgiler talep edildi. Gerçi şöyle konuşarak olayı çözdük hani ama doğrudan denetim elemanlarının da böyle bilgi talepleri var ve bu teknik açıklamayı yaptığınızda sanki incelemeyi savsaklıyorsunuz, geciktiriyorsunuz, yeterince iş birliği içinde olmuyorsunuz gibi yaklaşım sergilenebiliyor. Dolayısıyla siz başka bir devletin egemenlik alanındaki bir uygulamayı bir defter bilgisini, bir mali tablo bilgisini sanki Türkiye'de tutuluyormuş gibi defterlerce, sayfalarca vermeniz mümkün değil, burada ciddi sıkıntılar var.

Ben geçmişte bir iki husus hakkında bilgi vereyim. Şöyle ki, Gelir İdaresi Başkanlığı Bilgi Değişim kısmına ben baktığım için Gümrük bizden, ciddi bir kaçakçılık olayı vardı, Gümrük bizden bilgi istedi. O bilgiyi vermedik Gümrüğe. Çünkü anlaşmaya göre sadece anlaşmanın konusuna giren verginin tarh, tahakkuk, tahsili ile ilgili birim bu bilgiyi kullanabiliyor. Ya Gümrük de şaşırmıştır. Gümrüğe o bilgiyi vermedik, bu bilgiyi size veremeyiz diye. Yine bir başka bir olay vardı, bizim idarede olduğumuz dönemde. Amerika Anlaşması'nın 26. maddesi askıdaydı çünkü siz bu anlaşmayı, uygun bir şekilde size sunduğumuz bilgileri, public ettiniz. Bu verginin tarh, tahakkuk, tahsili dışında başka birimlerin bu verilerin geçtiği konusunda basına yansımış bilgiler var diye. Ve biz o dönemde 2003-2006 arasında akabinde çözüldü

mü sorun bilmiyorum. ABD'den bilgi isteyemedik. Onlar da bize bilgi vermedi askıda olduğu için. Dolayısıyla hassas bir konu bu... Bu konuda belki içeride bilgilendirmek yararlı olabilir.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler. Şimdi bu konu biliyorsunuz bizim Vergi Usul Kanunumuzun 3. maddesinde var. Vergilendirmede, vergiyi doğuran olayların gerçek durumu esastır. Bu madde çok ciddi yorumlara ve büyük tarhiyatlara yol açıyor. Yani en çok kullanılan maddelerden birisi bu. Bu madde ile ilgili söz almak isteyen varsa, söz vereceğim yoksa onu geçeceğim. Çünkü bu konu bir derya, buraya isterseniz hiç girmeyelim, geçelim.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Üstat çok kısa. Buyurun, buyurun Sayın Başkan.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Yani işte buradaki konuda aslında RDK'nın inisiyatifi kullanıp kullanmaması, olaya nasıl baktığıyla alakalı bir şey. O çerçeveden baktığımızda RDK'ların inisiyatif kullanması gerekebilecek alanlar ve aslında bizim yaptığımız mükellef hakları bağlamında tutanakların gönderilmesi, rapor özetlerinin gönderilmesi, RDK'da dinlenme vs. bütün bunlar aslında bunlar olmasın diye. Yanlış yorumlar olmasın diye. Bütün çaba bu aslında...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler. Kemal sen bu konuyla mı ilgili söz alacaktın?

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Üstat, burada çok kısa bahsedeceğim. Gerçek mahiyet değil. İktisadi ticari teknik icaplara uygun değil diye raporlar yazılıyor ve deniyor ki, mükellefe otomatik olarak deniyor ki, yapılan işlem iktisadi ticari teknik icaplara uygun değildir, sen bunu ispatla. Şimdi orada vergi inceleme elemanı arkadaş, iktisadi ticari teknik icabın ne olduğunu raporda koymuyor. Dolayısıyla önce iktisadi ticari teknik icabın ne olduğunun ortaya konması, akabinde mükellefe sizin durumunuz buna uymuyor deyip durumun niye uymadığını ispatla denmesi gerekir. Son derece soyut bir şekilde otomatik olarak iktisadi ticari teknik icap ortaya konmadan bu iddiayla rapor yazılması sık karşılaştığımız konulardır.

KONUŞMACI

Bir iki spesifik konu, şu anda, verebilir misiniz bununla ilgili Üstat?

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Yani diyelim ki herhangi bir ilişkisiz tarafla bir işlem yapıyorsunuz. Orada 10 liralık malı 90 liraya satmış görünüyorsunuz. Diyor ki: İktisadi ticari teknik icaplara uygun değildir bu, ispatla durumunu raporu yazıyor. Şimdi iktisadi ticari teknik icap ne orada? Aynı durumda 2 mükelleften 10 tane mükellefi aradın da, buldun da, benzer malı sattığını tespit ettin de, herkes 100 liraya satmış da, ben 90 liraya mı sattım? Yoksa herhangi bir şey yok... Ya da bunun en basit örneği bizim hani eğitimlerde bize verilen herhangi bir binada efendim 1000 ton demir kullandığını iddia ediyor fakat teknik analizlere bakıyorsunuz orada 1000 ton değil de 500 ton demir kullanılması gerekiyor. Orada teknik icaplarda bir aykırılık var. Yani mükellefe dönüp te, bir dakika sizin işte projenize göre burada 500 ton demir kullanılması gerekiyor siz 1000 ton demiri maliyetlere koymuşsunuz, teknik icaplara aykırı... Ama teknik icaplar gereği o 500 ton demirin kullanılmasını teknik ispat ediyor olmanız lazım. O da akabinde efendim depreme güçlendirmesi yaptım, şöyle oldu böyle oldu ben 500 ton daha kullanmak zorunda kaldım diye yanına açıklaması lazım. Burada bir iktisadi ticari teknik icabın ortaya konmaması gibi bir durumumuz var.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Yani aslında yine aynı şey yani... Birebir olaylarda birçok olay bahsedilebilir. Bunun çözümü RDK'ların gerçekten inisiyatif kullanması ve mekanizmanın çalışması... Yani birebir olaylarda müdahil olmak yerine, o kültürü yerleştirmek herkese, o önemli. Yani cevabı yine aynı aslında... Biz RDK'lar üzerinde çalışmalıyız. O anlaşılıyor.

FERİDUN GÜNGÖR

EY

Sayın Başkanım RDK, çok önemli bir göreve sahip kalitenin yükseltilmesinde. Ancak onun dışında yine merak ediyorum; inceleme konularındaki yaklaşımlarla ilgili bir arşiv/kütüphane var mı? Hangi sorunlar bulunduğunu, bu sorunlarla ilgili bakış açılarını standart hale getirmiş, inceleme elemanlarına şu konuda yaklaşımımız bu olmalıdır gibi bir VDK yaklaşımlarını, görüşlerini bir araya getiren kütüphane/arşiv var mı? Çünkü öyle konular var ki, bir kısmında gerçekten inceleme elemanının biraz hayal gücü devreye giriyor, fazla zorlamayla ortaya çıkan konular oluyor. Onların yönlendirilebildiği, gerektiğinde başvurabildiği bir sorunlar ve örnek olaylar kütüphanesi bulunuyor mu?

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Aslında bir dönem bir çalışma yaptık biz, hatta Antalya'da bütün RDK'lardan üye arkadaşlarla, karşılaşılan sorunlar işte RDK'ların da hepsi birbirine uyumlu olmayabiliyor. Birisinin belli bir yönde söylediği şeye, öbürü başka bir yön söyleyebiliyor. Ama bu konu zor bir konu takdir edersiniz. Biz herhalde bir 50 case'le falan başladık. En son 15 case'le falan bitirebildik. Yani sonuçta bizim de oturup tartışıp böyle olsun diyebildiğimiz konu... Bunlar çok basit konular ya da böyle olsun denilip de öyle olacak konular olmadığı için tartışma gerekiyor. Bazı durumlar olabiliyor ki iki durumda olabiliyor. Gerçekten olabiliyor teknik açıdan. Bir miktar çalıştık, sonuç olarak Üstat cevabım ama biraz daha çalışmamız lazım yani biz böyle case'leri biriktirip onlarla ilgili RDK'lar uygulama birliği genelgeleri

yayın ediyoruz. Yani RDK'lar nasıl, hangi olayla karşılaşınca nasıl davranmalı şeklinde genelgelerimiz şu ana kadar bir tane var ama tekrar çalışmamız gerekiyor.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Sayın Başkan belki uygulama birliğini sağlamaktan raporla belli tarhiyat açtığı zaman ya da uzlaşmadığı zaman merkezi RDK'ya geliyor. Merkezi RDK'da alınan kararların da kısa özlü şeklinde Danıştay kararları gibi belki belli konularda kamuoyuyla paylaşılırsa bir uygulama birliğine de katkı sağlar diye düşünüyorum. Sağ olun.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Selçuk Bey.

BÖLÜM 3.4

İNCELEME
SONLANDIRMA
TUTANAĞI
İMZA

3.4. İNCELEME SONLANDIRMA TUTANAĞI İMZA

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Şimdi yeni bir bölüme geldik. İnceleme, sonlandırma. Biz nihai tutanak diyoruz eski söylemle. Bilmiyorum siz hangi ifadeyi kullanıyorsunuz? Burada zaten tutanağın önceden taslağının mükellefle paylaşılması son derece büyük bir adım. Ancak sadece tutanak aşamasında değil, inceleme sürecinde de, bilgi paylaşımının yapılması lazım. Eskiden olduğu kadar inceleme elemanları tartışmaya açık değiller. Tartışma derken yanlış anlaşılmasın, bazı konularda mükellef kendisini anlatmak, savunmak istiyor, ancak inceleme elemanları buna kapalılar. Bir de şeffaf değiller. Bu sıkıntı zaman içerisinde deneyim artırılarak giderilecek bir sorun gibi gözüküyor. Zaten tutanağa mükellef görüşlerinin geçirilmesi, müdahale edilmemesi konusunda düzenlemeler yapıldı. Bunlarda da bir takım uygulama sorunları var. Ancak biz bunu tekrar gündeme getirelim. Eskiden bir virgülünü değiştirtmem anlayışı vardı. Şimdi çok şükür bu anlayış geçerli değil. Ben bizzat yaşadım, bir iki olayda olduğu için bunu söylüyorum; bir virgülünü değiştirtmem, dendiğini hatırlıyorum.

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Ama burada bir katkıda bulunmak istiyorum. Güzel, şu anda olduğu gibi ne verirse alıyorlar ama dikkate almıyorlar. Yani şu anlamıyla tabii ki bir açıklama verildi diye o açıklamaya uygun bir değişiklik olmasını beklemiyoruz. O tam hayal olur, doğru da olmaz. Ama en azından tartışılması gereken bir takım unsurlar varsa, bir takım iddialar varsa raporda onun karşılanması gerekir. Niye kabul edilmediğinin, niye reddedildiğinin, niye farklı düşünüldüğünün ortaya konması gerekir. Hiç öyle bir şey yapılmıyor. Bazen arkadaşlar tutanak aldığı zaman raporu zaten hazır oluyor. Yani usulen bizde tutanakta bir şeyler söylüyoruz, ekliyoruz o zaten raporu hazırlamış oluyor. Bazen kızıyorlar bize. Bir şey söylüyoruz birden bire o rapor kurgusu bozuluyor. O zaman da rapor kurgusu bozulduğu için kızıyorlar bize. Yani orada bir şey yapılabilir belki. Bir iddia varsa, bir açıklama varsa raporda karşılanıyor olması lazım.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Konu RDK'ya geliyor aslında. RDK'nın işlevinin daha güçlü olması lazım..

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Rapora bakıyorsunuz, bazen tuğla gibi... Yani ekleri ile. Bir bakıyorsunuz sanki bir insan kendini bu olaya vakfetmiş, yıllarını vermiş ve bir şey hazırlamış gibi duruyor. Hâlbuki biliyorsunuz nasıl olduğunu öyle bizim verdiğimiz şeyler alt alta konuluyor, üstte de bir rapor var. Ekleri ile beraber bakınca göz korkutuyor. Şimdi RDK'nın tutup da bunların hepsini her seferinde; okuyabilmesi, inceleyebilmesi, kim ne demiş diye karşılaştırması mümkün olmayabilir. Ama rapor yazım kılavuzu diye az önce bahsi geçen bir takım yönergeler var. Orada mesela şu olsa, dense ki raporda inceleme elemanı, incelenen mükellefin ortaya koyduğu tez ya da karşı çıktığı konu ya da ortaya koyduğu belgelerle ilgili farklı bir düşünce ve sonucu varsa bununla ilgili niye böyle bir sonuca vardığını açıklamak zorundadır dense.

Sonrasında bize düşer iş. Biz çalışırız ve karşıladı mı? Karşılamadı mı? Nasıl karşılaması gerekiyordu? RDK'ya anlatırız belki daha net. En azından kendi iç düzenlemelerinize uymuyor bak burada hata var diye. Ona da zemin hazırlar, standardizasyon sağlayabilir. Teşekkür ederim.

CAN DOĞAN

ANADOLU GRUBU

Bu öneriyi temel anayasal hakların ayrılmaz parçası olarak yargıdaki “gerekçeli karar hakkı”nın bir yansıması gibi görmek uygun olur herhalde.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Buyurun.

EREN YEŞİLYURT

VERGİ DENETİM KURULU

Eren Yeşilyurt, İstanbul Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanı. Şimdi evet, tutanak hazırlanırken yeminli mali müşavirler, mükellefin ifadeleri tutanakta yer alıyor ama bazen raporda işlenmiyor. Fakat RDK'larımız buna dikkat ediyorlar. RDK'lar bir rapor okurken, mutlaka tutanağı okuyup, tutanaktaki cevaplara açıklamalara yer verilmiş mi, verilmemiş mi diye kontrolünü yapıyorlar. Bu tabii ki geri dönüşü size çoğu zaman olmuyor aslında. Mesela bazen geçen sene ben bizim grupta çıkardığım bir istatistik var. Özellikle %30 gibi bir oran var mesela, mükellefin lehine RDK'larda düzenlenen raporlar. Mesela başta tarhiyat çıkacakmış gibi yazılıyor veya tarhiyat da çıkıyor zaten ama oradaki tutanaktaki ifadelerden veya dinlenme talebi sonrasında yapılan açıklamalardan, mükellefin lehine düzeltmeler gerçekleşiyor.

Özet olarak her ne kadar denetim elemanı dikkate almasa da çoğunlukta alıyor zaten. RDK mutlaka bu konuda hem raporda veya denetim elemanına gerekçeli bir şekilde dönüş yapıp bunun cevaplandırılmadığını veya açıklamaya yer verilmediğini belirtiyor. Dolayısıyla bunların dönüşü de olmadığı için, aslında bizim yaptığımız açıklamalar çok ciddiye alınmıyor veya denetim elemanı çok dikkate almıyor gibi bir kaygı var. Ama bu kaygı özellikle dinleme talebinden sonra cevaplandı gibi diyebiliriz yani. Teşekkürler.

BÖLÜM 3.5

RAPOR DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

3.5. RAPOR DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler, şimdi RDK'ları çok konuştuk aslında şu ana kadar. Bu slaytta tekrar olacak, ama ben şunu biraz şaşıracak gördüm. Ben RDK'ların rapor üzerinde etkili olmadığını düşünmektaydım buraya gelinceye kadar ama söylenenlerden son zamanlarda etkili olmaya başladıklarını öğreniyoruz...

MEHMET ALİ KAYA

VERGİ DENETİM KURULU

Düzeltilmeler oluyor, bunlar mükelleflerin lehine veya aleyhine olabilir.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Şimdi orada kısa bir açıklama yapayım. Yani mutlaka lehe ya da aleyhe olmak zorunda da değil. Belki hiç ne lehe ne aleyhe. Belki usulü bir şey, belki başka bir husus, bir eksik veya hani bazı müfettişlerin bakış açısı şudur: Bu rapor bir savcı iddianamesi gibidir. Yarın bir gün mahkeme işte dava açılabilir. O kadar iyi olmalı ki sanki her şeyi savunmalı. RDK'nın bakış açısı da biraz böyle. O yüzden raporu biraz kuvvetlendir falan diye de geri dönmüş olabilir.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

RDK'larla ilgili gelecekte daha da iyileştirmeler olacağını anlıyoruz bu söylenenlerden, güçlendirileceğini daha doğrusu. Burada bulunan Grup Başkanları büyük ölçekli ve ihtisas grupları olduğu için oralardaki RDK'lar daha iyi işliyor. Küçük ve orta ölçeklilerde çok işlemediğini, onların da kendileri için bunu bir yük olarak gördüklerini görüyoruz, daha doğrusu bunu biz böyle algılıyoruz. O yüzden siz merkezde okutma gibi bir projeden bahsettiniz veya düşünceden. Yoksa aynı ortamda çalışan, birbirleri ile her gün karşılaşan kişilerin birbirlerinin raporunu değerlendirmeleri gerçekten zor... Bu özel ilişki ortamından biraz uzaklaştırmak gerekir. Siz okuma ve değerlendirmeyi merkezde yaparsanız, bunu sağlayabilirsiniz.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Üstat ben burada rapor derken, RDK derken şeyde sunumda görmedim bir konumuz daha vardı, hatırlarsınız. Belki şu algıyı da kırmak lazım... Şöyle bir algı var, uzun rapor iyi rapor gibi bir algı var.

Ben bunu fiilen yaşadım ve bunun sıkıntılarını da çektim. 130 sayfalık bir raporumuz vardı. Şimdi şöyle bir algı oluşuyor. İdarede uzlaşma öncesinde Daire Başkanı düzeyinde bir arkadaşım 130 sayfa yazılmış, herhalde boşu boşuna yazılmadı diye ifadede bulundu. Şimdi 130 sayfalık rapor için sizin savunmanız da yaklaşık 100 sayfa olabiliyor. Dolayısıyla 250-300 sayfalık metinlerin yargıda özümsemek, gerçekten adaletin sağlanması son derece zor. Yıllardır bize öğretilen şöyle bir olay vardı. İncelemedeki yoğunluk tutanağa yansır. Ne kadar çok fazla inceleme yaparsanız, tutanağınız o kadar güçlü olur. Değerlendirmenizde ne kadar az yorum varsa ne kadar az kıyas varsa raporunuz o kadar sağlam olur, ince olur tespitleriniz diye. Şimdi tutanak sınırlı rapor çok fazla olduğu zaman; sanki içeride tekrarlar,

yorum kurallarını aşan yorumlar, alakasız ilgisiz konular, artık kıyaslar gibi bir durum da ortaya çıkabiliyor ve gerçekten o 130-140 sayfa raporları anlatmak da idarede çok zor oluyor, uzlaşmalarda. Yani okumuyor kimse onu. Ya bir Daire Başkanının bu kadar zamanı yok. Yargılamayı hakikaten nüfuz etmeyi engelliyor. Ya şu algıyı kırmak lazım... Uzun rapor iyi rapor demek değil.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Haklısın. Bizim bir hocamız vardı. Acelem vardı, uzun yazdım derdi. Bu lafı ben bütün arkadaşlarıma hatırlatıyorum sık sık. Kısa ve öz rapor aslında emek sarf edildiğini gösterir. Aceleyle yazılan raporlar, sadece rapor değil, görüşler, makaleler uzun oluyor. Kemal bunu çok gündeme getiriyor, o yüzden şimdi sunumdan çıkartmamıza rağmen araya yine soktu. Ama biz zaten sunumlarımızı bitirmek üzereyiz. Sunumlar aslında tartışmak için bir çerçeve sayın katılımcılar, birazdan zaten bitecek. Bunun dışında olan konuları da tartışabiliriz. Yani sadece sunuma alınan konuları tartışalım, başka bir şey gündeme getirmeyelim şeklinde algılanmasın.

BÖLÜM 3.6

TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA

3.6. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

RDK'ların dışında uzlaşmayla ilgili olarak da, pek çok arkadaştan görüş geldi. Gerek tarhiyat öncesi gerekse tarhiyat sonrası uzlaşmayla... Kısmi uzlaşma tarhiyat öncesinde mümkün, tarhiyat sonrasında mümkün olup olmadığı tartışmalı ama tarhiyat sonrasında hiç uygulanmıyor. Neredeyse tarhiyat öncesinde de çok istisnai. Bu kısmi uzlaşma imkânı var olan, olması gereken bir imkân, yaygınlaştırılabilirse, bu pratik geliştirilebilirse bundan ciddi bir katkı da sağlanabileceğini düşünüyoruz. Çünkü çoğu zaman ana tespitin yanında mükellefin itiraz etmeyeceği objektif tespitler de var. En azından mükellef o kısmı uzlaşarak ihtilaf oluşmadan sonlandırabilir.

ABDULKADİR KAHRAMAN

KPMG

Ben bir şey ilave edebilir miyim bununla ilgili olarak?

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Tabii ki Abdülkadir.

ABDULKADİR KAHRAMAN

KPMG

Ya şimdi RDK'ların hayata geçmesinden sonra tarhiyat öncesi veya sonrası uzlaşmalarda da şöyle bir noktaya gidiyor denetim sonucu ortaya çıkan raporlar. Ya RDK'da zaten; siz argümanlarınızı dile getirdiniz, bu argümanlar orada kabul görmedi dolayısıyla raporu burada tartışmıyoruz, vergi aslını ele almıyoruz. Yani orada uzlaşma komisyonunun aslında yine yetkisi var. O yetkiyi biraz güçlü bir şekilde kullanabilmeli. Böyle bir sıkıntı ile de karşı karşıyayız. RDK'lar evet, belli konularda çözüm üretme noktasına getiriyor. Fakat RDK'ların varlığı aslında bir dezavantaja dönüşüyor sonrasında, uzlaşmada. Zaten orada dinlendiniz, dile getirdiniz, bunlar kabul görseydi orada dikkate alınırdı gibi bir sonuç ortaya çıkıyor. Ama bunun da nasıl sonuçlanabilir, nasıl çözüm üretilebilir bilemiyorum? Fakat biraz daha orada belki özellikle tarhiyat öncesinde uzlaşmada farklı sonuçlar çıkması mükellefler tarafından beklenen bir konu.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Aslında biraz şeyden kaynaklanıyor Üstat, süreçte. Yani incelemenin başlamasından tutun RDK, tarhiyat öncesi uzlaşma, tarhiyat sonrası uzlaşma. Süreçteki her bir aşama, bir önceki aşamanın pratik çalıştığını kabul ediyor. Yani tarhiyat sonrasına gittiğinizde diyor ki: Bu rapor RDK'dan geçmiş hani bu başka bir şey olmalı burada. Oranın mükemmel çalışıp, bu olayı ne bileyim işte tarhiyat sonrası gittiğinizde, bir şey söylediğinizde, siz bunu denetim elemanına söylediğinizde bunun buradan çıkmamış olması gerekiyor ve onu aşmak istemiyor aslında. Onun orada düzeltilmesi gerekiyor gibi bir yaklaşım oluyor. Yani her aşama bir önceki aşamanın perfect çalıştığını kabul ediyor. Ondan dolayı sıkıntılar oluyor biraz.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Buyurun Zeki Bey.

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Bir diğer yönü de iyi çalışmanın yanında niye onlar çözmedi deniliyor. Yani tarhiyat sonrası uzlaşmaya gidildiği zaman niye tarhiyat öncesi uzlaşma istemediniz? Madem vergi inceleme aşamasında sorun vardı, onlara dillendirseydiniz, kendi içlerinde daha rahat çözerlerdi gibi bir yaklaşım var. Şimdi Abdülkadir'in az önce söylediği ile aslında hali hazırdaki Kanun da dikkate alındığında RDK'larla ilgili yaptığınız, yapmaya çalıştığınız şeyler çok güzel. Bu şekliyle devam etmeli. Artı tarhiyat öncesi Uzlaşma Komisyonları da RDK'ların bir devamı gibi yine bir kalite kontrol unsuru olarak kullanılabilir ama şu anda bize bir profesyonel olarak ne düşünüyorsun, ne yapalım diye sorduğunuzda, tarhiyat öncesi uzlaşmaları tavsiye edemiyoruz. Çünkü tarhiyat öncesi uzlaşmalarda uzlaşılmıyor. Tarhiyat öncesi uzlaşmalarda inceleme raporunu koruma eğilimi ağırlıklı, yani raporu tartışmak istemiyorlar. Az önce arkadaşlarımızın söylediği gibi. Dolayısıyla iki yıldır da bir tarife çıktı zaten önce %10'du. Geçen sene %20'ye çıktı. Şimdi % 30'a çıkmış. % 30'luk tarife çerçevesinde bir kapının açıldığı, mektupla da aslında uzlaşılacak bir duruma gelmiş vaziyette. Ben gene tarhiyat öncesi uzlaşma komisyonlarını da acaba RDK'lar gibi kalite kontrol unsuru olarak kullanabilir miyiz konusunda düşünülürse iyi olur ve biraz cesaretlendirilseler o yönde, teşvik edilseler iyi olur diye düşünüyorum. Çünkü hakikaten kurum bünyesinden iyi mamul, iyi ürün çıkarmak ve varsa kaliteyle ilgili hususlarını burada kurum bünyesinde düzeltmek. Sanki en iyi ve en rahatı olur gibi geliyor bana. O yönden tarhiyat öncesi uzlaşma komisyonları önemli. Teşekkür ederim.

EREN YEŞİLYURT

VERGİ DENETİM KURULU

Söz alabilir miyim bununla ilgili. Şimdi şöyle, vergi inceleme süreci bir süreç. Yani süresi belli... Bir yıl veya sınırlayabileceğimiz 6 ay. Raporu okuma komisyonu da bir süreç. Bu da 60 gün, yani 2 ay süre içerisinde raporun geçmesi gerekiyor. Ve burada hem vergi inceleme süresi içerisinde, o yeterli sürede gerekli araştırma ve tespitlerin yapılması için yeterli bir süre var. Rapor Değerlendirme Komisyonu'nda da benzer bir süre var. Her ne kadar o kadar uzun olmasa da 60 günlük bir süre var. Yani oradaki yazılan bilgilerin doğruluğunun teyit anlamında, araştırma anlamında. Fakat uzlaşma komisyonu bir süreç değil. Uzlaşma Komisyonu çok kısa bir an. Ya bu ortalama 1 saat, 1,5 saatlik bir süre içerisinde. Dolayısıyla Uzlaşma Komisyonu'ndakilerin 2 uzun aşamadan geçmiş raporu ve kesinleşmiş rapor önlerine geldikten sonra, gerek mükellefin, gerekse vergi denetim elemanının yazdığı bilgilerin doğruluğunu teyit etmek için yeterli bir süresi yok orada. Dolayısıyla bizim meslektaşlarımız daha çok Uzlaşma Komisyonlarında gerçekten bu konuyu ondan tartışmak istemiyorlar. Ya orada genelde de daha fazla bilgiyle veya gereksiz bilgiyle bazen denetim elemanı, bazen de mükellef orada komisyonu ikna etme çabası içerisinde oluyor. O arada da kısa zaman içerisinde de doğru bilgiye ulaşamayacağı için raporu çok tartışma konusu yapmak istemiyor. Açığı aslında bu... Yani önceki süreçlerden geçtiği için benim burada 1 saat 1,5 saat süre içerisinde bu kadar detaylı bir konuyu sonuçlandırıp, evet taraflardan bir tanesi haksızdır deme gibi süre konusunda sıkıntısı olduğu için de raporlar Uzlaşma Komisyonu'nda daha tartışmasız geçmemesinin temel sebebi aslında bu. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Eren Bey. Şimdi inceleme ile ilgili aşamalar okuma, değerlendirme komisyonu ve uzlaşma kısımlarını bitirdik. Son olarak bu kategorilere dâhil edemediğimiz belki inceleme safhasında değerlendirebileceğimiz bazı konuları da “diğer konular” diye sınıflandırdık.

BÖLÜM 3.7

DİĞER KONULAR

3.7. DİĞER KONULAR

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Buraya aldığımız diğer konulardaki görüşleri Zeki Üstat paylaştı. Onu kendisi sunabilir. Kendisi şu anda yoksa ben özet olarak sunmaya çalışacağım...

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

İstiyorsan sen özetle, hızlı hızlı geç.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Üstadım şu anda zamanımız uygun.

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Yok, uygunsa tamam...

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Siz bu hususları istediğiniz uzunlukta açıklayın lütfen, çünkü şu anda yeterince zamanımız var. Buyurun.

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Öncelikle bir şeyle başlamak istiyorum. Bu az önce geçen konular bana 1989 yılında yazdığım bir basit raporu, öneri raporunu hatırlattı. O zaman bir öneride bulunmuştum. İnceleme birimleri yıllık bir envanter, eleştirilen konular envanteri yayınlansın ki o zaman 4 tane değişik inceleme birimi vardı. Herkes kendi kafasına göre bir bakıma yıllık program yapıyordu. O program çerçevesinde birtakım eleştiriler vardı ve eleştiriler arasında da zaman zaman, kurumlar arasında da uyumsuzluklar vardı. Bir de koordinasyon kurumu öngörülmüş olmasına rağmen o da işlemiyordu. O dönemde böyle bir envanter çalışması yapılsa iyi olur diye düşünüyordum. Şimdi gene aynı ihtiyacı görüyorum. Yani yıllık eleştirilen konular konusunda bir envanter yapılması, bu kalite kontrole de yardımcı olur. Standardizasyonuna da yardımcı olur. Gönüllü uyuma yardımcı olur. Denetimlerin, yani bizler tam tasdik çalışmaları yaparken bunları dikkati alırız. Ona, denetimlerin kalitesinin yükseltilmesine, yardımcı olur. Bu konuların eğer tartışacağımız bir şey varsa daha yaygın, daha hızlı ve öncesinde tartışılabilmesine, yani hukuken o konuların inkişafına gelişimine de yardımcı olabilir. İlki belki zaman alır bu envanterin yapılıp da paylaşılması ama sonrasında sanki daha bir kolaylaşır diye düşünüyorum. Kaç yıldır başladı bu yıllık rapor uygulamaları bilmiyorum ama hem Gelir İdaresi Başkanlığı'nın hem VDK'nın yıllık raporları son derece güzel. Bu senekini de bekliyoruz bir an önce. Gecikti biraz gibi geldi. Onlar da çok güzel, çok şeffaflık anlamında bir şekilde ölçüm ve hesap verebilirlik anlamında çok güzel uygulamalar. Ben çok yararlanıyorum. Böyle bir gelenekselleştirilmiş bir raporun da tüm bu alanlarda yardımcı olacağına inanıyorum ve 28 yıllık önerimi tekrarlıyorum, tekrar gündeme getiriyorum.

Uluslararası normlara uyum konusunu çok genel olarak ifade etmem gerekirse, genelde şirketler, uluslararası şirketler ya da ortaklarından biri yabancı olan şirketler başka ülkelerde de karşılaştıkları şeylerle Türkiye'de karşılaştıkları zaman onu sorun etmiyorlar. Çünkü her yerde aynı şekilde, aynı konuları, aynı tartışma seviyesinde karşılaştıklarında sorun olmuyor. Ama eğer Türkiye'ye özgü ve normal uygulamaların dışında bir şeyle karşılaşılırsa ya da beklenmedik, öngörülmez bir şeyle karşılaşırlarsa, ki geneldeki bütün devlet uygulamalarıyla ilgili temel sorun bu çerçevede oluyor, o zaman sorun çıkıyor. Oralarda epey bir konu var burada işte yazmaya çalıştım bunların bir kısmının VDK'yla da belki alakası yok, Gelir İdaresi Başkanlığı, Maliye Bakanlığı'nın bir topluca ele alması gereken konular... Oralarda uluslararası normlara ve tartışma düzeyine daha uygun tarzda konuları ele alıp götürmekte fayda var ki daha az uyuşmazlık çıksın. Uygulamada daha az sorun çıksın. Bunu ortaya koymak için bazı örnekleri paylaşmıştım. Belki bir örnek vermek gerekirse şimdi sorumlu sıfatıyla katma değer vergisi, bu royalty bedelleri ile ilgili olarak şirketler ödüyorlar. Sonra gümrük geliyor bir inceleme yapıyor bunun gümrük kıymetine ilave edilmesi gerekiyordu diyor. Sorumlu sıfatıyla yapılmış KDV beyanının dışında bir de gümrükte KDV istiyor. Ya da gümrükte şirket beyan etmiş, ödemiş KDV'sini, gümrük kıymetine dâhil etmiş. Bu sefer mali idare geliyor sorumlu sıfatıyla, KDV nerede eksik olmuş deyiveriyor. Birbirleriyle ilişkisini kurmayabiliyor, bazen de kuruyor. Hatta Danıştay kararlarına gitmiş örnekler de var. Şimdi bunların bu tür, ilk etapta da yadırgatıcı örnekleri çok birdenbire sui emsal haline geliyor. O öne çıkıyor ve herkes tarafından onlar seslendiriliyor. Değiştirebiliriz.

Ön fiyat anlaşması vergi incelemesi ilişkisi... Şimdi 2006'da Kurumlar Vergisi Kanunu'na bir ön fiyat anlaşması müessesesi girdi ama zamanaşımıyla ve vergi incelemesiyle bağlantısı kurulamadığı için pratikte şöyle bir durum ortaya çıktı: Ön fiyat anlaşması eğer süreci başlamışsa normal şartlarda vergi incelemesinin yapılmıyor olması gerekiyor. Çünkü hele de yeni dönemde geçmişe dönük düzeltme imkânı da getirildi Kanunla. Ancak, mali idare diyor ki: Bir inceleme varsa ben ön fiyat anlaşmasını, Gelir İdaresi, durdururum. Tamam, o zaman başlamasın diyoruz, ben VDK'ya karışmam diyor. Biz bağımsız, onlar da bağımsız. Şimdi iyi de ben ne yapayım yani sizi nasıl bir araya getireyim diyorum. Onun da müessesesi yok. Yani iki idarenin bu konuda kafa kafaya verip, ön fiyat anlaşması olan, başvurusu yapılan durumlarda vergi incelemesiyle ilgili bir karar alması gerekiyor. Zaman aşımını da dikkate alarak ne yapacaksa nasıl bir sonuca varacaksa... Yoksa o müessese işlemez hale gelebiliyor. Çünkü ikisi birbirinden bağımsız karar alabiliyor. Devam edelim.

Müşavirlere takılan olumsuz tavırlar, hani hepimizin buna benzer örnekleri var. Ben kendi örneklerimden hareket ederek belki ortaya koyabilirim. Yani incelemelerde, inceleme elemanı arkadaşlarımız mükelleflere müşavirleri kötülüyorlar. İşte senin müşavirin yanlış yönlendirmiş, yanlış görüş vermiş benim yanımda başladı inceleme elemanı arkadaşımız. Yani ben buradayım, tutanak almak için gelmişiz. Ben olmayım da bari çekiştir arkamdan. Çok da dürüst yüzümden çekiştiriyor. Ya dedim tamam, hani benim hatalarımı hani bir kenara bırakalım da neyse tutanak alalım bitirelim sonrasını hani biz düşünürüz ne yapılacaksa yaparız. Yani böyle bu benim yüzüme karşı olan ama onun dışında da çokça rastlanıyor ve gene... İstisna yani yaygın dersem çarpılırım. Yani geçmişle mukayese edildiğinde oldukça azaldı, öncelikle. Ama şu teamülü görüyorum hani genç arkadaşlarda kendine güvensizliğin de verdiği katı görünümle o eksikliği giderme çabası oluyor. O da doğal hani, onu da anlayışla karşılıyorum ama katı görünüm ve sertlik bir de işin içine nobranlığı sokunca çok da düzgün olmuyor. VDK'nın kurumsal kimliğine, zarar veriyor bunlar. O açıdan da hani herhalde eğitimlerde de üzerinde...

HÜSEYİN KARAKUM
VERGİ DENETİM KURULU

Söz alabilir miyim?

ZEKİ GÜNDÜZ
PwC

Buyurun.

HÜSEYİN KARAKUM
VERGİ DENETİM KURULU

Bu tabi aynı zaman içinde mutlaka üzerine gittiğimiz bir konu. Sadece bir olayı anlatacağım. Bizim sistemde mükellef portalında mükellefler başkana yazabiliyor ama bir başka kanal daha var. Vdk.gov.tr sitesinde, şikâyet galiba ismi. O da direk benim önüme geliyor. Ben bir olayda Antalya'lı bir SMMM'yi arayıp özür diledim, müfettişim adına. Yani eğer müfettişimiz bir kabalık yapıyorsa, ben sizden de özür diliyorum yapmışsa kurul adına, bakanlık adına. Hani hatamız varsa da onu düzeltmek için elimizden geleni yaparız özür dilememiz gerekiyorsa dileriz. Bir daha olmaması için de ne gerekiyorsa onu yaparız.

ZEKİ GÜNDÜZ
PwC

Çok teşekkür ederim. Hakikaten geçmişle mukayese edildiğinde idaredeki bu tavır, kurumsal dönüşüm arzusu ve iradesi yansıyor ve aşama aşama hepsine sirayet edecektir. Bu kültürel değişim, dönüşüm kolay da değil. Yani kaç kuşakta belki olacak ama olacak eninde sonunda. Önemli olan o, iradenin ortaya konması ve o iradeyi de biz çıplak gözle de görüyoruz. Yani hepinizin duruşlarında, yaklaşımlarında da çok teşekkür ederiz. Bize, Türkiye'ye yakışanın o olduğunu düşünüyorum. Geçmiş dönemlerde hakikaten çok üst düzeylerde bile çok yakışsınız, hani bir örnek verip geçireceğim çok durmak istemiyorum ama çok kötü bir şeydi de onun için paylaşmak istiyorum. Bir uzlaşma sırasında, merkezi uzlaşmaydı ne yazık ki... Yabancı yöneticilerle birlikte uzlaşmaya gittik. Danıştay kararlarından falan bahsediyoruz. Danıştay'a da bilmem ne, onların da nasıl karar verdiğini biliyoruz falan filan diye adama tercüme edemedim neden diye. Yani iyi ki dedim yabancı yani tercüme edemedim. Katılmıyorlar Danıştay görüşlerine deyip geçtim. Neyse, bunları aştık çok şükür oldukça farklı bir düzeydeyiz. Daha teknik ve entelektüel yanı, işte kültürel düzeyi ve yaklaşım düzeyi çok yüksek bir şekilde tartışıyor ve konuları düzeltmeye çalışıyoruz çok şükür. O yüzden bizde teşekkür ederiz. Kendi adıma da teşekkür ederim. Devam edelim.

Transfer fiyatlama. Az önce bunun üstünde aslında durdum. Yani olmayan bir şeyi, emsal bedeli çalışmaları sırasında da istediklerinde ürün bazlı emsal bulabilmek için sorun çıkıyor. Oysa transfer fiyatlamasıyla ilgili değerlendirmede şirket belki bütün ürünleri dikkate alarak bir fiyatlama politikası oluşturuyor ve toplanda bir karlılık elde etmeye çalışırken hepsini segmente edip, hatta ürün bazında karlı mı değil mi deyip, bir de ondan sonra ona emsal aramaya çalıştığında, emsali de bulamayınca karşı tarafa emsal yaratmaya zorladığında, karman çorman bir durumla karşı karşıya kalınıyor. Bunu da transfer fiyatlanması incelemelerinde de rastlıyoruz. Buyurun.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Üstat çok kısa ben bu konuda şey yapayım. Transfer fiyatlandırması konusunda birkaç kelime ile konuşmak istiyorum. Erdoğan Üstat yine sunumdaki bir kısmı kırpılmış görünüyor. 22 Şubat'ta Sayın Bakanın da katıldığı toplantıda da gündeme getirmişken, Sayın Bakan da sağ olsun duyarlı yaklaşmıştı. Transfer fiyatlandırması incelemeleri klasik vergi kanunundaki herhangi bir maddenin yanlış uygulandığı, yanlış yorumlandığı case'in çok ötesinde inceleme ve davranış kalıplarını gerektiren incelemeler. Dolayısıyla transfer fiyatlandırması incelemelerine özgü bir denetim ve eleştiri, inceleme ve eleştiri kılavuzu hazırlanmasında fayda var. Yani, bir vergi incelemesinde; transfer fiyatlandırmasına özgü neler yapılmalı, nasıl emsaller bulunmalı, emsaller mükellefle nasıl paylaşılmalı, karşılaştırılabilirlik analizi nasıl yapılmalı, akabinde nasıl eleştiri getirilmeli, mükellefin savunması nasıl alınmalı? Bu olay önemli... Çünkü bu gerçekten inceleme elemanının belli bir hassasiyetle konuya yaklaşmasını gerektiren bir konu. Mehmet Ali Bey de zaten yönerge çalışmaları kapsamında bu konuda bir kılavuz hazırlığından bahsetmişti. Kayıtlara girmesi açısından söylüyorum bunları sadece.

MEHMET ALİ KAYA

VERGİ DENETİM KURULU

Ben de burada bir ilave yapabilir miyim Üstat? Sunumda da belirttim. O toplantıda Bakan Beyin talimatı üzerine biz şu anda bir transfer fiyatlandırması vergi inceleme rehberi hazırlamak için çalışmaya başladık. Görevlendirmeler yapıldı. Üstat, söylediğiniz ürün bazlı değerlendirmeler incelemelerde olabilir. Zaman zaman farklı örneklerle karşılaşıyoruz. Gerçekleşen olaya bakmak lazım. Niye ürün bazlı değerlendirmeye gidilmiş? Bazen haklı gerekçelerde olabiliyor.

Hazır yeri gelmişken Transfer Fiyatlandırması Vergi İnceleme Rehberi hazırlığında sizlerle iletişime geçeceğimizi söylemek isterim. Sedat Üstatla iletişim halinde olacağız. Görüşlerinizi bekliyoruz. Gerek gizli emsal. Gizli emsal zaten çok tartışmalı bir konu. Daha önce Aralık ayındaki toplantıda da çok uzun uzadıya konuşuldu. Türkiye'de vergi mahremiyeti hükmü var. Almanya gibi ülkelerde, gelişmiş ülkelerde gizli emsali kullanıyor. Bunlar da ortada. Ülkemizde veriye ulaşmanın zorlukları da ortada, mükelleflerin istekleri de ortada. Mükellefler kendi isimlerinin belirtilerek verilerin paylaşılmasını da istemiyor. Bu nedenle çözümü en zor konu bu olsa gerek. Üstadın belirttiği ürün bazlı yaklaşım gibi karşılaştığımız vakalara ve teknik tartışmalara ilişkin bu rehberde nasıl bir bölüm olmalı, bizim mevzuatımıza uygun nasıl açıklamalar yapılmalı? Bunlara ilişkin teknik çalışmalarda bize öneriler sunarsanız, biz bunları dikkate alacağız. Görüşleri bekliyoruz. Teşekkürler.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Mehmet Ali Bey. Kemal'ciğim ben bu konuda aksiyon alındığı için, onu çıkarmıştım. Çünkü gerçekten Sayın Bakanın talimatıyla böyle bir rehber hazırlığına başlandığını bu toplantı öncesinde de öğrenmiştik. Siz de zaten bu bilgiyi paylaştınız. Hazine zararı...

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Bu konuda da şöyle bir örnek... Burada verdiğim rakamlar abartı olsun diye değil. Bizatihi yaşadığım bir örnek... Katma Değer Vergisi beyanında bir dönemlik kayma vardı. Yani o da kayma hakikaten. Bir

dönem sonra tamamlanmış ama öbür döneme kaymış. 5 lira diyebileceğim, 5'e 5 bin gibi böyle bir orandı. Bir kayma yüzünden transfer fiyatlamasıyla ilgili, incelemeyi bu sefer kurumlar vergisi açısından tekrar yapma gereği hâsıl oldu ve zemini oluştu düşüncesiyle yaptı arkadaşımız. Bir emsali dikkate alarak, 5 liralık bir dönem kaymasından kaynaklanan bir hazine zararı iddiasına karşı, 5 bin liralık deyim, 5'e 5 binlik bir tarhiyatla karşı karşıya kaldık. En azından hazine zararı ilkesi gündemde, kanunda, ortada iken böyle bir tarhiyat yapılırken, onla mütenasip bir tarhiyat belki yapılıyor olması gerekirdi. Bunun alt yapısı nasıl oluşturulur? Belki üzerinde düşünülebilir ama burada da bir problem var diye bunu ortaya koymak için bunun üzerinde durdum.

Bir sonrası ARGE incelemeleri belki olayın, ne denir, sembolü ya da buradaki örneği ama genel olarak vergi incelemelerinde şöyle bir algı bizde oluşuyor. Devlet kanun koyucu bir istisna ya da bir teşvik düzenlemesi yapılıyor. Bir süre sessiz gidiyor bu teşvikle, istisnaya ilgili uygulama, sonrasında o teşvik ve istisnadan yararlananların vergi incelemeleri yoluyla burnundan getiriliyor. Ve yararlandığı teşvikler istisnalar adeta katmerli olarak geri alınıyor. Mesela Teknoparklarla ilgili buradaki yaşadığımız örnek oydu. Bir düzenleme var, diyor ki: Çalışanların Gelir Vergisine dönük olarak yapılmış bir düzenleme... Orada çalışılan süreyle mütenasip istisnadan yararlanmayı düzenlemiş kanun koyucu. Ama kurumlar vergisi ve KDV istisnası ile ilgili olarak zamanla orantılanmayı gerektirecek veya zemin yaratacak bir düzenleme olmamasına rağmen inceleme elemanı arkadaşımız bir kıyas yaparak, Kurumlar Vergisinde de bir oranlama yaptı. KDV 'de de bir oranlama yaptı. Ve bu bütün komisyonlardan geçti ve problem haline geldi. Teknoparktaki o şirket de Türkiye'nin o alandaki en büyük şirketlerinde bir tanesiydi. Oldukça da büyük bir gurubun şirketi... Yani o faaliyeti durdurmayı düşündü. Yani ben artık burada faaliyette bulunmayacağım o zaman, öbür tarafa geçeceğim gibi... Şimdi buralarda özellikle, mesela ARGE ki devletin adeta insanları kolundan tutarak ARGE çalışması yapmaya zorladığı bir alanda, böyle bir şeyle karşı karşıya kalınmıyor olması lazım. Çünkü sanki devlet kurumları arasında stratejik çatışma var gibi bir görüntü bu sefer yaratıyor gibi bir durum oluşuyor. Bunun arzulanmadığını ya da böyle bir şeyin olmadığını biliyorum ama uygulamadaki bir şekilde yaratılan boşluk belki de buna sebep veriyor.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Üstat o konuda gelişme olmadı mı? O konu aşılıma başlandı gibi...

ZEKİ GÜNDÜZ

PwC

Bununla ilgili bir karar alındığını duydum. Artık ilgili birimin onayı olmaksızın ya da görüşünün hilafına bir şey yapılamayacak diye bir noktaya gelindiğini biliyorum. Bu güzel bir adım. Bütün bu tür teknik yanı olan ve devlet içerisinde teknik muhatabı olan her düzenlemede de aslında ilgili devlet biriminin görüşü dikkate alınarak bir şey yapılıyor olmasında da fayda var. Ben bu ARGE örneğinden hareketle bunu paylaştım. Teşekkür ederim. Benim söyleyeceklerim bu kadar.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkür ederim Üstat. Bizim Vergi Çalışma Gurubu olarak gündeme getirmek istediğimiz konular bu kadar. Bunun dışında söz almak isteyen varsa... Talip Bey buyurun.

TALİP BOZ

YAPI KREDİ

Merhaba. Risk analizi kısmıyla ilgili bir sorum ve önerim olacak. Bu ihbarla ilgili konular, bununla ilgili bir hassasiyet gösterildiğini görüyoruz. Ancak bunun kontrol altına alınması için bir iki önerim var. Bir tanesi bu ihbar tazminatı olayının kaldırılması... İkincisi ihbarların sadece suç teşkil eden işlemlerle ilgili konularda dikkate alınıp, vergi tekniğini ilgilendiren hususlarda dikkate alınmaması... Bu denetimin, demin bahsedilen amaçları, caydırıcılık etkisi açısından, ayrıca kötüye kullanımının da önlenmesi açısından bence önemli... Çünkü ihbar müessesesi çok eski bir kanun ve o zamanın Türkiye şartlarında ihtiyaç duyulmuş bir şey ama bence bugün artık ihtiyacı olmayan bir konu.

İhbarla ilgili olarak bir de karşılaştığımız, tabi değiştiğini gördüğüm için aslında söylemeyecektim ama yine de ihbarcıların bunu bir gelir kapısı görmüş olmasından dolayı, ihbar ettiği konuları takip edip, inceleme sonucunda, ön incelemede incelemesinin gerek olmadığına karar verilmiş olmasına rağmen ısrarla takip etmeye devam ettiği, bir sonuç almaya çalıştığı gibi durumlar da oluyor. Dolayısıyla bir bütün olarak baktığımızda inceleme risk analiz tekniği içerisinde ihbarın ağırlığının mümkün olduğunca düşürülmesinde yarar var. Tabi Sayın Başkan onunla ilgili hedefleri de belirtti. O %45'lerin belki %10'lara, belki %5'lere düşürülmesinde yarar görüyorum.

Bir diğer konu vergi inceleme önceliklendirmesinde risk analizinde etkin vergi oranının kullanımıyla ilgili... Böyle bir oran genelde halka açık şirketlerde veya büyük şirketlerde kullanılan bir oran... Raporlarda yer alıyor. Dolayısıyla etkin vergi oranı %20'ye yakın olan kurumların, Kurumlar Vergisini bütün kazançlar için tam ödediği bir veri olarak kabul edilebilir. Bundan sapmalar genelde vergi istisnalarıyla ilgili vergilenmeyen gelirlerle ilgili olabiliyor. Dolayısıyla bunu ben önermek istiyorum, kullanımı açısından. Çünkü bu kurumlarda ertelenmiş vergi haricinde cari vergisi %13-15 çıkmış bir kurumun, etkin vergi oranı %20 ise %7'lik bir ek vergiyi de (ertelenmiş vergi) sonraki dönemlerde ödeyecek anlamına geliyor, zira bu (cari) dönem vergi kanununda geçici farkları vergilendirmemiş olabilir. Dönemler arasında geçişme vergi inceleme önceliğinde önemsiz bir konu olabilir diye düşünüyorum.

İlaveten Bankalar açısından bir talebim olacak: Bankalar kurumlar vergisi açısından, kamu vergi gelirlerine çok büyük katkıları var. Bu anlamda (bankalar) kurum kazancı tespitinde çok önemli bir problem çıkması pek beklenmeyen kurumlar; Gerek muhasebe sistemleri, gerek çok sıkı denetleniyor olmaları, gerekse müşavirlik hizmetlerini son derece yoğun bir şekilde kullanıyor olmaları nedeniyle... Bankaların özellikle işlem vergilemesi yönüyle incelenmesi süreci var ve yoğun bir şekilde incelenmesi söz konusu. İşlem vergileriyle ilgili olarak da (bankaların) önceliklendirmesinde yine bir problem var diye düşünüyorum. O problemde şu: Bankalar, genel olarak finansal kurumlar için diyebiliriz, kamu vergi tahsilatında çok önemli rol oynuyorlar. Sadece tahsilat bakımından değil, aynı zamanda istihbarat, analiz, data sağlama konularında da bir kamu görevi görüyorlar. Bütün bunları yaparken dolaylı vergilerin tahsilatında yapılan incelemelerde bulunan konuların bir kısmı da tartışmalı oluyor. Bunlar (tarh edildiğinde) bankalara yük olarak kalıyor.-Tabi ki kanun gereği yaptığım bu hizmeti yaparken kamuya gelir tahsilatını yaparken mevcut kanunların düzenlemesine, yorumuna uygun bir şekilde hareket etmesine rağmen daha sonradan kendisine ait olmayan, toplaması gereken vergiyle ilgili geriye dönemeyeceği tarhiyatlara karşılaştığında bunun ciddi bir haksızlık yarattığına inanıyorum ben. O yüzden bankalar üzerindeki işlem vergisi incelemelerinin, tabii ki denetimler yapılmak durumunda ama çok sert, çok katı yorumlarla, çok yaratıcı yorumlarla yapılmaması gerektiğini, bu konuda biraz daha hassasiyet gösterilebileceğini düşünüyorum. Çünkü bankaların karşılaştığı haksızlık bununla bitmiyor.

Biliyorsunuz bir vergi ödüllendirme yasası çıkarıldı. Vergilerini tam ödeyen, düzenli ödeyen kurumlara işte 1 milyon lira üst sınırla bir vergi indirimi sağlanacak. Finansal kurumlar bundan hariç tutuldu. Yani kamuda en yüksek vergi ödeyen, en çok mali yükü taşıyan ve en çok katı sunan kurumlar, ödüllendirilmek yerine hem inceleme sıklığı, hem de bu tür teşviklerden mahrum edilmek suretiyle sürekli bir negatif ayrımcılığa tabii tutuluyor. Bunu da belirtmek istedim. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Bu konuda konuşmak isteyen... Başkan...

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Güzel öneriler vardı, not aldım.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler.

TALİP BOZ

YAPI KREDİ

Çok pardon bir konuyu atlamışım. Özür dileyerek onu hemen ekleyebilir miyim?... İnceleme önceliği açısından risk analizinde şu konu var mı diye sormak istiyorum. Çünkü var gibi hissediyorum, yaşadığımız olaylardan: Bir kanun değişikliği oluyor, bir istisna maddesi geliyor, arkasından bir inceleme geliyor (O istisnanın geçmişiyile ilgili) veya bir mukteza çıkıyor, mukteza çıktıktan sonra, o muktezayla ilgili konu daha önce ne yapılıyordu diye bir inceleme geliyor. Böyle bir konu var mı sisteminizde? Çünkü bu konular bizi şöyle endişeye sevk ediyor. Konuyu Maliye Bakanı'na açmaya korkuyoruz. Yani şimdi bunu sorsak arkasından incelemesi mi gelir? Mutlaka tartışmalı konular oluyor bunlar ama yani her tartışmalı konunun da incelenmesi bana çok doğru gelmiyor. Çünkü tartışılan konunun kesin doğru, yanlış tarafı olmadığı için bunlar düzenlemeyle düzenlenmesi gereken konular. Geçmişte de geçmiş oluyor, bitiyor...

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Sorunuza şöyle cevap vereyim. Özelgeleri de tabii izliyoruz ve tarıyoruz risk analizi olarak. Özelgelerde değişiklikler de dâhil. Aynı konularda farklı özelgeler oluyor. Sonuncusu geçerli oluyor. Bu da risk analizinde kullandığımız yöntemlerden biri. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Buradan hareketle şunu diyebiliriz. Her çözümün bir maliyeti vardır. Ayberk Bey buyurun.

AYBERK BÜYÜKBAYRAM

AKKÖK HOLDİNG

Talip Bey'in söylediği teşvik mevzuatıyla ilgili bir ekleme yapmak istiyorum. Önümüzdeki yıllarda bu masanın etrafında daha derin sorunlarla belki karşılaşılıyor olabiliriz. Çünkü, teşvik yasası mükellef, mükellefin vergi konularıyla ilgilenen kişileri ve vergi inceleme elemanları arasındaki ilişkiyi çok etkileyebilecek düzenlemelere sahip. Önümüzdeki yıllar için vergi inceleme elemanlarının olumlu veya olumsuz daha fazla inisiyatif almak zorunda kalabileceklerine inanıyorum. Çünkü, vergisini zamanında ödeyen mükelleflere incelemeye gittikleri zaman, mükellefler, teşvikten faydalanmaya devam edebilmek için, inceleme elemanını bir şekilde ikna etmeye çalışabilirler. Diğer taraftan inceleme elemanları mükelleflerin tavrına karşı olumlu veya olumsuz tavır geliştirmek durumunda kalabilirler. Bu etkiyi aktarmak istedim.

KEMAL UZUN

KOÇ HOLDİNG

Teşvik mevzuatında belki vergi incelemelerinde şu konuya dikkat etmek lazım, özellikle İndirimli Kurumlar Vergisi uygulamalarında, mevzuatı hazırlayan ekseriyetle Maliye Bakanlığı olmuyor. Mevzuat böyle mali disiplinle bir vergici gözüyle hazırlanmış olmuyor. Özellikle bazı kısımları... Daha çok Ekonomi Bakanlığı ve teşvik birimi hazırlıyor. Onların yapmak istedikleri, varmak istedikleri bir nokta var. Ama bir vergici gözüyle baktığımız zaman arada boşluklar olabiliyor. O boşluklara dayanarak da rapor yazmak da aslında hedefe varmayı kısmen engelleyebiliyor. Dolayısıyla o yorumu yaparken o metnin vergiciler ve maliyeciler tarafından yazılmadığını dikkate almakta fayda var diye düşünüyorum açıkçası.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Zaten o düzenlemeyi okuyunca anlıyorsunuz. Önce anlamıyorsunuz çünkü bunu maliyecilerin yazmadığını oradan anlıyorum ben. Şimdi genelde Üstatlar konuşuyor. Şu tarafa doğru gençler de var. Gençlerden söz almak isteyen... Buyurun.

GÖKAY YURTOĞULLARI

YAPI KREDİ

Merhaba Gökay Yurtoğulları, Yapı Kredi Bankası. Geçen sene biliyorsunuz izaha davet müessesesi gündemimize girdi. Bu izaha davette idarenin inceleme yapan biriminin ön inceleme sonrasında mükellefi çağırması ve vergi ziyasına delalet eden bir konu varsa düzeltme beyanıyla %20 vergi ziyası cezasıyla konunun kapanması gündemde ama orada idarenin bunu bir zorunluluk değil de bir keyfiyet, yani kabul etmeyebilir, incelemeye sevk edilebilir gibi bir algım var açıkçası. Onunla ilgili bir düzenleme, herhangi bir tebliğ, bununla ilgili kendi içinde bir yönetmelik, bunun esaslarını belirlemek için idarenin, VDK'nın yaklaşımıyla ilgili görüş almak istiyorum.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Bildiğim kadarıyla bir tebliğ çalışması var. Tebliğ çıkmadığı için şu an uygulaması yok. Teorik olarak bütün konular bu kapsama girebilir ama pratikte bildiğim kadarıyla Tebliğde yer alacak hangi hususların

bu kapsamda yer alacağı... Bu dediğiniz konu, evet önemli bir konu ama hani çok da keyfe keder olacağını düşünmüyorum. Yani izaha davet... Kaygınız şu anladığım kadarıyla, izaha davet edildi mükellef kendi açısından izah ediyor ama öbür taraf kabul etmiyor. Ama bu tip olaylar her zaman olabilir yani. Bizim bütün bugünkü tartışmamızın konusu bu aslında, yani iki tarafın bakış açıları farklı olabiliyor. Olabilir böyle şeyler ama hani şu andan bir şey söylemek mümkün değil. Çünkü hiçbir uygulaması olmadı şu ana kadar.

RECEP BİYİK

PwC

Teşekkürler. Biraz da gençlere bakalım dediğiniz için ben de bir şeyler söylemek istedim.

Aslında birçok konuda oldukça mesafe kat etmişiz ama bir miktar daha gideceğimiz yol olduğu gözüküyor. Söyleyeceğim konuların belki bir kısmı tekrar olabilir ama bir kere daha vurgulamak için tekrarlamakta yarar görüyorum.

Birincisi, aslında en önemli konu incelemeye seçim. İncelemeye seçim neden önemli? Çünkü doğru seçim yaparsanız, doğru mükellefi incelemeye alırsanız, haksız rekabeti önlersiniz. Yanlış seçim yapıp yanlış mükellefi incelemeye alırsanız da haksız rekabeti büyütmiş olursunuz. Yani incelemeye seçmenin inanılmaz bir sonucu var. Dolayısıyla inceleme alınma çok ciddi sonuçlar doğuran bir işlem.

RAS incelemeye alma kriterleri açısından çok iyi bir sistem ama iki nedenle yanlış bir yere bizi götürebilir bizi. Birincisi istikrarlı olmayan bir ekonomide, birçok dışsal etkene bağlı olarak (kur değişimi gibi) dikey analizler doğru sonuç vermeyebilir. Bu duurm, hiç olmadık mükellefleri riskli mükellef olarak gösterebilir. Bu ciddi bir risk birincisi... İkincisi bu sistem kayıt dışı ekonominin yaygın olduğu sektörleri, bu sektörlerde faaliyet gösteren mükellefleri tespit etmeyebilir. Sonuçta bu sistem her mükellefi bir kümeye koyuyor ve kümenin içindekilerle karşılaştırıyor. Sektör kayıt dışılığın yaygın olduğu bir sektörs, kümenin içindeki hiçbir mükellef sistem tarafından farklı görülmebilir. Sistem kayıt dışı işletmeyi kayıt dışı işletmeyle karşılaştırıyor, doğal olarak bir sapma da göremeyeceği için sonuç istendiği gibi olmayabilir. Bu çerçevede Risk Analiz Sistemi kayıt dışının yaygın olduğu sektörlerde faaliyet gösteren mükellefleri tamamen görmezden gelebilecek bir riski içinde barındırıyor. Sistem sisk bazlı ya, bu sisteminde işte en önemli riski bu... Dolayısıyla bu iki sorunu dikkate alarak biraz daha Risk Analiz Sisteminin dışında da elle işlem yapmanız gerekiyor gibi geliyor bana. Sadece bu sisteme çok fazla güvenmemek lazım. Çok iyi bir sistem. Geliştirilmesi gerekiyor ama öbür tarafa da birazcık bakmakta yarar var gibi geliyor bana.

İkincisi, incelemeye alma kriterleri açıklanamaz deniyor. Aslında hepimizin tahmin ettiği kriterler. Bir kısmını bildiğimiz, bir kısmını da tahmin ettiğimiz kriterler. En azından, incelemeye alınmaya esas olabilecek kriterler açıklansa, hem vergi denetim elemanları açısından, hem de mükellefler açısından olumlu sonuçları olabilir. Mükellefler açısından sonucu ne olur? Vergi müfettişlerinin nelere bakacağını, otoritenin hangi konuları risk olarak gördüğünüzü bilenler, kendilerine çeki düzen verme ihtiyacı duyacaklarsa, çeki düzen verirler. Gönüllü uyuma katkı olur. Daha da önemlisi, mükellefler bu konulara hazırlıklı olurlar. İstendiğinde, sorulduğunda, hızla bilgi verirler, risk görülen konuda açıklama yaparlar, açıklama yeterli görülürse vergi müfettişi zaman kaybetmeden başka alanlara yönelir. Gereksiz zaman kaybetmez. Daha verimli alanlara zaman harcar. Sonuçta, hem iyi mükellef, uyumlu mükellef kendi yoluna devam eder hem de vergi inceleme elemanları daha riskli alanlara yönelir.

İncelemeye alma sürecinde mükellefin iki tane beklentisi vardır. Bir, şeffaf olunması. Ne yapıldığını bilmek ister. Nelere bakılıyor, niye bakılıyor, hangi aşamada, ne zaman bitecek? Eleştirilecekse ne yapmalı, hangi konularda hazırlık yapmalı? Bunları bilmek ister. Bu konuda önemli bir aşama kat ettiğimiz gözüküyor. İki, savunma hakkını sınırsız kullanmak ister. Zeki söyledi aslında, artık inceleme elemanlarının kendilerine öz güven içinde olmaları lazım. Sayı büyük. Her türlü olanaklara sahipler. Kamu gücü yanlarında. Tartışmak istedikleri konuyu tartışabilecek etraflarında çok insan var. Komisyonlar var. Veritabanları zengin. Mevzuata, İdarenin görüşüne, yargı kararlarına erişim sorunları yok. Dolayısıyla mükellefin savunma hakkını olabildiğince kullanmasına olanak sağlamak lazım. Burada da çok şey kastedildi, çok söyleyeceğim şey yok ama örneğin tutanağı incelemek için verilen 3 günlük süreyi neden 15 gün yapmıyoruz. Üç gün bazı mükellefler için yeterli olabilir ama yabancı ortaklı bir şirkette üç gün içinde belki yurtdışındaki kişiye ulaşılması bile mümkün olmayabilir. Belki bu süre uzatılabilir. Bir başka konu mükellefin savunma hakkını işletmede kullanmasına olanak sağlanabilir. Savunma hakkını inceleme elemanının karşısında kullanmakla, kendi yerinde kullanmak arasında önemli fark var. Bir arkadaşım şunu söylemişti; “İnceleme elemanı ismimi sordu. Söylemek bayağı bir zamanımı aldı.” Bu çok kolay bir şey değil. Bırakın mükellef kendi işyerinde savunmasını hazırlasın gelsin. Bırakın tutanağa tırnak içinde hangi açıklamayı koyacaksa koysun. Yazıyla sorulsun, yazıyla cevap verilsin.

Rapor Değerlendirme Komisyonlarıyla ilgili söylenenler tamam ama oraya çok fazla odaklandık gibi geliyor bana. RDK’ları biz kalite kontrol bazında tartıştık. Aslında kalite kontrol RDK’da değil bence. Biraz farklı bir şey söylüyor olabilirim ama inceleme elemanında bitecek bir şey kalite. Yani öyle raporların %10’unun, %20’sinin RDK’dan dönmesi olmaz. Raporun Komisyondan dönmesi çok istisnai olmalı. Önce, incelemenin kalitesi olmalı, rapor belli kalitede olmalı, incelemenin üzerine yoğunlaşılmalı, mükellef incelemede haklarını kullanabilmeli. RDK istisnai olarak müdahale etmeli. Belki, özellikle TUSİAD üyelerini dikkate alarak söylersek, şirketlerin hepsinin büyüklüğü, tek inceleme elemanının altında kalkabileceği incelemeler değil. Oralarda incelemeleri, sınırlı inceleme olsa bile, birden fazla vergi müfettişinden oluşan ekipler yapmalı. Ekibin içinde kıdemli kişi olmalı. Devasa şirketlerin kocaman konularını, çoğu zamanda yoruma dayalı tarhiyat konularını RDK’ya bırakmamak lazım diye düşünüyorum. İnceleme aşamasında çözmek lazım.

Uzattığımı biliyorum ama son olarak da ihtilaflı konularla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Can sıkıcı konular. Aslında vergi incelemesinde amaç belli. Vergi kaçacağını tespit etmek, vergi kaçığıyla mücadele etmek, ödenmesi gereken verginin peşine düşmek. Bu çerçevede, vergi kaçığını tespit etmeyi, vergi kaçırıldığını delillendirmeyi konuşuyor olmamız gerekiyor. Vergi incelemeleri vergi kaçığını bulmak yerine matrah farkı bulmak şekline dönüşüyorsa, matrah farkı bulmanın yolu da yorum farkına dayalı ihtilaflı konular üzerinde yoğunlaşıyorsa sorun var demektir. Vergi incelemeleri ihtilaflı konulardan olabildiğince uzak durmalı, ihtilaflı konuların ise olabildiğince mevzuatla netleştirilmesi yolu aranmalıdır. Şubat’taki toplantıda söylemiştim. Onu tekrar etmek istiyorum. Eskiden tartışmalarda ihtilaflı konular tartışılıyorken, iki tane konu temel oluyordu. Bir örtülü sermaye, bir transfer fiyatlaması. Şimdi transfer fiyatlamasını konuşuyoruz. Örtülü sermayeyi hiç konuşmuyoruz. Niye konuşmuyoruz? Çünkü mevzuat değişti, konu objektif kriterlere bağlandı ve netleşti, gönüllü uyum üst seviyede gerçekleşiyor ve gereksiz tartışmalar ve tarhiyatlar büyük ölçüde kalmadı. Transfer fiyatlaması konusu hiçbir zaman örtülü sermaye kadar netleştirilemeyebilir ama yapılacak düzenlemelerle yaygın ihtilaf konuları hızla netleştirilerek sorun küçültülebilir. Bu kapsamda, mevzuatın netleştirilmesi konusunda da Vergi Denetim Kuruluna ciddi bir iş düşüyor diye düşünüyorum. Çok teşekkürler.

SELÇUK TAŞKIRAN

VERGİ DENETİM KURULU

Risk analiziyle ilgili Üstadım, değerlendirmelerime birkaç şey ekleyeceğim. Müsaadenizle... Üstat, risk analizinde zaten ilk başta baktığımız zaman kayıtlı mükelleflerin beyanname ve eklerinde yer alan mali tablolar ve yapmış olduğu bildirimlerden bahsediyor ama bunun dışında risk analizinin belli çalışmaları da var. Örneğin avukatlar üzerinde de bir çalışmamız var. Bunda dediğiniz bir manuel çalışma da var. UYAP'dan veriler belli, bakılan dava adedi, tarifeler belli. Çok basit aslında beyanların karşılaştırılması... Yine yeminli mali müşavirler için de aynı. Tasdik yaptıkları tüm bilgiler var. Ücret tarifeleri var. SMMM'ler var aynı şekilde onlar da beyanname imzalattırdıkları başına belli bir para alıyorlar. Onun dışında e-ticaret konusu var. Bunu da yine risk analizi şeklinde değil de manuel çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Yani o serbest meslek kazançlarına ilişkin apayrı çalışmalarımız var. İnşallah önümüzdeki dönemde gündeme de gelecek. Yine doktorlarla ilgili reçete bilgilerinizden hareket etmeye çalışacağız. Yani her şeyi beyanname anlamında değil. Zaten bunlar bilanço esasına göre defter tutmadıkları için mali tabloları biraz zayıf, yani serbest meslek kazancının. Bunların üzerinde çalışmalar var. Sayın Başkan ilk başta şeyden bahsetti, kayıt dışı mükelleflere ilişkin. Örneğin banka incelemeleri var. Belli tutarda, üzerinde havale geçen kişilerin havale, çek, senet vs. bunların çalışmaları var. Potansiyel gayrimenkul alıp satanların var. Yani o kayıt dışıyla ilişkin olarak da çalışmalarımız var. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler Selçuk Bey. Şimdi bir şirketten iki kişi aynı anda söz istedi. Birisi kıdemli, birisi daha genç... Ben gence söz veriyorum Hocam. Hakan...

HAKAN ORHAN

KPMG

Teşekkür ederim. Hakan Orhan. 4 tane konum var. Çok kısa geçeceğim. Şimdi sisteme etki eden önemli unsurlardan biri de performans değerlendirmesi olabilir. Çünkü kişileri motive eden hususlardan biri... Ben Vergi Yönetim Kurulu Performans Değerlendirme Sistemi Yönetmeliği'nin 22. maddesine kısaca atıf yapmak istiyorum. Burada diyor ki: Vergi inceleme elemanları performans notlarını, nezdinde inceleme yapılan mükelleflerin net satışlarıyla aktif büyüklüğünün aritmetik ortalamasının ve öz sermaye büyüklüklerinin ek 4'te yer alan sınırlara isabet eden puanlara ve incelemenin tam ve sınırlı olma durumuna göre alırlar. Ek 4'e baktığım zaman büyük mükellefler çok daha fazla puan alıyor. Dolayısıyla sistem aslında büyük mükellefleri inceleyenleri performans anlamında destekliyor. Biz vergiyi tabana yaymak için küçük ve orta boy mükelleflerin daha çok sınırlı incelemelerine teşvik etmemiz gerekirken, şu anda büyük mükelleflerin tam incelemesini teşvik ediyoruz. Bu durum sistemi etkileyen hususlardan biri olabilir. Ayrıyeten değerlendirme kriterleri arasına rapor okuma komisyonunun notu da bir unsur olarak gelmiş; %5 performansı etkiliyor oradaki not. Rapor değerlendirme komisyonunun etkisinin artırılması için bu oran biraz daha artırılabilir. Ayrıca vergi inceleme elemanları şunu da bilirlerse veya performans değerlendirme kriterlerinden biri olursa: Yazmış oldukları raporları davada ne kadar kayıp edip etmedikleri... Çünkü davada kaybettikleri konuların takip edileceğini bilirlerse, daha nitelikli rapor yazma konusunda motive olabilirler diye düşünüyorum.

Bir diğer konu Maliye Bakanlığı'nın hazırladığı Tebliğler... Biliyorsunuz tebliğler iki çeşit. Bir kanunun yetki verdiği tebliğler var düzenleyici işlem niteliğinde, bir de açıklama yapılan tebliğler var. Örnek

verelim; KDV Genel Tebliği ile 2010 yılında zayı olan mallar ile mallarla ilgili KDV düzeltmesi gerekir şeklinde düzenleme yapılmıştı. İnceleme elemanları bunu geçmişe yönelik yürüttüler. Şu anda taslak bir Kurumlar Vergisi Tebliği var, kısmi bölünmelerle ilgili... Orada olumlu muktezalar olmasına rağmen sermaye azaltımında önce enflasyon farkları dikkate alınır diye bir açıklama yapılması bekleniyor. Bu tür işlemlerde tebliğlerin geriye yürütülmesi tamamen inceleme elemanlarının bakış açısına veya genel değerlendirmesine kalıyor. Burada biraz daha adaleti sağlayabilecek, mükelleflere hakkaniyet tanıyan uygulamalar düşünülebilir. Tarhiyat öncesi uzlaşmalarda Zeki Bey söyledi, çok tercih edilmiyor diyor. Evet, pratikte tercih edilmiyor ama şu bakımdan çok tercih ediliyor: İnceleme raporu erken alabilmek için... Neden? Normalde bırakırsanız tarhiyatla birlikte size rapor geliyor. Hâlbuki eğer tarhiyat öncesi uzlaşmaya başvurursanız raporu alıyorsunuz ve Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği'nin 12. maddesine göre bir gün önce bile ben tarhiyat öncesi uzlaşmadan vazgeçtim dersiniz o tarhiyat öncesi uzlaşma talebiniz hiç yapılmamış sayılıyor. Bence bu durum idareye çok ciddi bir iş yükü yaratıyor. Hiç gerçekleşmeyecek pek çok tarhiyat öncesi uzlaşma talebi yapılıyor. Bunun yerine belki mükellef portaline işe yarayabilir. İnceleme raporları çıkar çıkmaz aslında mükellefe iletilirse. Mükellefler de gereksiz yere tarhiyat öncesi uzlaşma talebi yapmaktan kurtulurlar.

Bir diğer nokta da, inceleme elemanlarının şu hususları vurguladıklarını görüyoruz: Ya (mükellef olarak) siz haklısınız, şu anda yapmış olduğumuz tarhiyat aslında çok hakkaniyete uygun olmayabilir ama mevzuat böyle, biz ne yapalım? Bu tür durumlarda Vergi Denetim Kurulu'ndan, Gelir İdaresi Başkanlığı'na bilgi aktarımının çok faydalı olabileceğini düşünüyorum. Bu hususlarda mevzuat değişikliği veya mükelleflere daha adil bir vergileme ortamı sağlayacak bazı dönüşler olursa faydalı olur diye düşünüyorum. Ya da Gelir İdaresi Başkanlığı sizlere soruyor mu bilmiyorum. 12 bin inceleme elemanı binlerce olayla karşılaşmaktadır. Buradan çok ciddi bir mevzuat kaynağı çıkabilir diye düşünüyorum. Teşekkürler.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler. Tabi buyurun.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Şimdi çok güzel öneriler var. Ben de not aldım biraz. Şimdi birinci performans sisteminden kaynaklı olarak sanki büyük mükellefler daha çok inceleniyormuş ya da incelenmek isteniyormuş gibi... Aslında olaya biz tersten bakıyoruz. Yani büyük mükellef, hata yapma, acele etme, puan sorunun yok... Bu birinci bakış açısı.

İkinci bakış açısı da zaten müfettişin bir mükellefi incelemeye seçmekte hiçbir etkisi yok neredeyse. Çünkü zaten Başkanlıktan çıktığı için iş. Yani ya ben büyük inceleyeyim. Çok puan alayım. Ya şunun da puanı iyiymiş. Böyle bir ihtimal yok. Ama bu arada hani böyle bir ortamda bizim Performans Yönetmeliğinin tartışılması da ilginç geldi bana. Dava sonuçlarının performans puanına etkisi bu tartışılabilir bir şey ama Türkiye'de bir davanın bitmesi ortalama 3-5 yıl. Onun yerine şöyle bir şey var. Rapor değerlendirme komisyonu da müfettişin raporunu değerlendiriyor. Oradaki kriterlerden birisi de rapor kaç defa geri döndü? Yani işte iki kere, üç kere geri dönmüşse hala raporunu düzeltmiyorsa bir hata yapıyorsa doğal olarak RDK'nın müfettişe vereceği puan da ona göre düşük oluyor. Benim aslında burada soracağım bir şey var. Tarhiyat öncesi uzlaşmayla, tarhiyat sonrası uzlaşma aslında bir farkı yok

bana kalırsa. Neden tarhiyat sonrası uzlaşmanın talebi fazla. Standartları aynı. Yani hani tercihe şayan tarafı nedir? Onu anlamadım.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Şimdi belki günümüzde ve bundan sonra çok farklı olabilir ama geçmişte şöyle bir algı vardı. Onu herhalde herkes kabul edecektir. Tarhiyat öncesi uzlaşmalarda fazla bir indirim olmaz. Standarttır. Gerçekten de önemli ölçüde standart uygulamalar yapıldı ama tarhiyat sonrası uzlaşmada bu konuda ihtimal biraz daha yüksek.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Bizi de tercih edebilirsiniz.

KONUŞMACI

Üstat hatta biz çay kahve de ikram ediyoruz. Farkımız da var yani.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Önerisini çok beğendim. Raporun korunması ama hukuki olarak olabilir mi ona bakmamız lazım. Zaten ben rapor özetinin konulmasının bile büyük bir aşama olduğunu düşünüyorum şimdilik. Orada da sorunlar var gibi geliyor bana ben Başkan olarak gördüğüm kadarıyla çok kısa yazılıyor ve hani bizim amaçladığımız şey değil aslında o şu anda. Aslında amacımız şu: Baktığı anda, belki rakam yazmasa bile eleştirilen hususların mükellef tarafından görülebilmesi. Yani hani onu çok sağlayabilmiş değiliz ama o yolda gidiyoruz. Mevzuat değişik önerileri de mutlaka yapıyoruz, dönem dönem. Hatta inceleme sırasında bile bazen ortada kaldığımız durumlarda son bir Gelir İdaresinin yorumunu alıyoruz. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Abdülkadir.

ABDULKADİR KAHRAMAN

KPMG

Teşekkür ederim. Ben genel olarak aslında bu anlatılan fotoğraftan şunu görüyorum. Yani 2 milyon mükellef var dedi Sayın Başkan. İnceleme sayısına bakarsak, 2 milyonu dikkate alırsak %3, 1 milyonu dikkate alırsak sizin bahsettiğiniz anlamda %6'ya çıkıyor. Fakat büyük mükellef dediğimiz kitleye baktığımızda da yaklaşık %18-19 gibi bir oran çıkıyor. Yani bu yine istatistiki olarak, incelemelerin kalitesini bir kenara bırakırsak, büyük mükelleflerin daha yüksek oranda incelendiği anlamına geliyor. Neredeyse büyük mükellefseniz 5 yılda bir inceleniyorsunuz gibi bir istatistik sonuç ortaya çıkıyor. Ben yine başta söylediğim noktaya geleceğim aslında. Biz VDK olarak risk analizinde kullandığımız kriterleri aslında çok detaylı olarak değil belki ama genel hatlarıyla paylaştığımızda ya da paylaşılsa, Vergi incelemeleri caydırıcılık yoluyla gönüllü uyuma katkı veren, aslında amacına olan bir şeye dönüşür.

Yoksa bütün mükellefleri incelememiz ve hepsine ceza kesmemiz, gecikme faizi almamız işlevsel değil diye düşünüyorum. Kaliteyi de sağlamanız bu çok kolay değil böyle bir ortamda. O yüzden benim önerim yine de bu global düzeyde de verginin şeffaflaşması, verginin şeffaflığı adına ne dersek diyelim, bu çerçevede vergi denetim kurullarının da bugüne kadar yaptığınız devrim niteliğindeki düzenlemelere ilave olarak, vergi incelemelerindeki seçim kriterlerini genel hatlarıyla kamuoyuyla paylaşıldığında ben daha iyi sonuçlar vereceğini düşünüyorum ve şöyle de bir sonuç sağlayacaktır. Özellikle 11 bin mükellef aslında genelde tartışmalı konulardan dolayı eleştiriyle karşı karşıya kalıyor. Ama özellikle kayıt dışılığın yoğun olduğu bir ülkede tam tersi kayıt dışılığa belki yönelmek lazım. Ve bu kriterleri açıklarsak veya genel hatlarıyla kamuoyuyla paylaşırsak, bu mükelleflerin daha dikkatli olabileceğini ve onların vergi tabanına uyum veya vergi düzenlemelerine uyum konusunda daha dikkatli olabileceklerini düşünüyorum.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Teşekkürler.

HÜSEYİN KARAKUM

VERGİ DENETİM KURULU

Bizim senaryolar üzerinde çok duruldu ama senaryolar Üstadın dediği gibi tahmin edilebilecek şeyler birçoğu, artı hiçbir zaman durağan değil, sürekli değişiyor. Yani biz sürekli bir şekilde çalışıyoruz. Bir de tabi her ne kadar bizim hedefimiz daha çok risk analizi, sistem üzerinde mükellef seçmek olsa da yani yabancı ülke uygulamalarını biliyorum. Random selection bile var yani. Torbaya atıyor elini, ne çıkarsa. Yani öyle de olabiliyor. Yani bir şey sağlar mı? Tartışmamız lazım. Açıklanabilir mi? Herhalde 500 civarında senaryo var. Ben bile bilmiyorum hepsini.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Söz almak isteyen var mı arkadaşlar?

ŞABAN ERDİKLER

ERDİKLER DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK

Sayın Başkan izninizle... Efendim ben gerçekten çok çok teşekkür etmek istiyorum. Baştan etmemiştim. Onu da bu noktada gidermiş olayım. Alınan mesafenin çok önemli olduğunu, çok rahat bir şekilde gözlemledim. Benim görevim değil teşekkür, belki başkanların görevi ama benim değinmek istediğim sadece bir tek konu var o da şu: Aslında sizlerin aldığı mesafeyi ve mükellef haklarının korunması bakımından gelinen noktayı anlamak için Türkiye'de kamunun yaptığı diğer denetimler hakkında da fikir sahibi olmak lazım. Bunların en kötülerinden bir tanesi de gümrük konusu. Bilmiyorum aranızda gümrük konusunda denetime tabi olan oldu mu son zamanlarda. Bizim şu anda aşılmış gördüğümüz konuların çok daha gerisindeler. Şu uygulamaları dahi yapıyorlar. Gümrük müfettişi getirin bilgisayarınızı, sisteme bağlanın burada beraber sisteme girelim. Bilgileri verin. Bana göstereceksiniz, anında tespit edeceği ve kayıtlara alacağız diyor. O noktadalar... Onun için sizin burada başardığınız kamu adına da, mükellef adına da çok çok önemli... Ben şahsen bir meslek erbabı olarak derin şükranlarımı sunmak istiyorum. Sağ olun, var olun gerçekten.

ERDOĞAN SAĞLAM

BDO DENET

Evet, başka sorusu, yorumu olan... Valla toplantıyı planladığımız saatten aşağı yukarı 35 dakika önce bitiriyoruz. Bu bence çok olumlu bir şey... Demek ki vergi denetimiyle ilgili her şey çok yolunda gidiyor ve bunu da zaten gördük. Bu da zaman yönünden de sonuca yansıdı sanırım... Sayın Başkan, Sayın Vergi Denetim Kurulu üyeleri, TÜSİAD Vergi Çalışma Grubu, bütün katılımcılara yürekten teşekkürler. İnşallah başka bir çalıştayda buluşmak üzere, hepinize hoşça kalın diyorum. Saygılarımla...

BÖLÜM 4

VERGİ DENETİM

KURULU

SUNUMU

VERGİ DENETİMİ

30.03.2017

1

SUNUM PLANI

- ▶ Vergi Denetiminde Değişim
- ▶ Vergi İncelemesine Sevk ve Risk Analizi Sistemi
- ▶ İnceleme Süreci
- ▶ Mükellef Hakları
- ▶ VDK Mükellef Portalı
- ▶ İş Süreçlerini Standartlaştırma Çalışmaları
- ▶ Eğitim Çalışmaları
- ▶ Yapılması Planlananlar

2

Vergi Denetiminde Değişim

Uzmanlaşma ve İşbölümü

- ▶ a) Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı
- ▶ b) Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı
- ▶ c) Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlığı
- ▶ ç) Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar Grup Başkanlığı

3

Vergi İncelemesine Sevk

- ▶ Risk analizi
- ▶ İhbar ve şikâyet
- ▶ Teftiş, soruşturma, inceleme ve denetimler sırasında yapılan tespitler
- ▶ Kamu kurum ve kuruluşlarından intikal eden inceleme talepleri
- ▶ Vergi Müfettişleri tarafından riskli olduğu düşünülen sektörlerle yönelik düzenlenen Görüş ve Öneri Raporları uyarınca yapılan incelemeler

4

Risk Analizi Sistemi

- ▶ Amacı;
 - Her türlü bilgi, veri ve istatistik kullanılarak mükelleflerin faaliyetlerinin; gruplar ve sektörler itibarıyla analiz edilmesi, mukayeseler yapılması ve bu suretle risk alanları tespiti
 - Risk Analiz Modeli geliştirilmesi için ilgili mevzuat kapsamında yeni risk unsurlarının belirlenmesi ve önceden belirlenmiş risk unsurlarının geliştirilmesi
- ▶ Risk Analiz Programı Mali İstihbarat Modülü
- ▶ Mükellef Bilgi Raporu

5

Yeni İhbar ve İnceleme Taleplerini Değerlendirme Sistemi

- ▶ Kamu yararı ilkesi ile gelen ihbarları objektif kriterlere dayalı araştırılması
- ▶ Vergi Müfettişlerinden gelen inceleme sürelerinin uzatılması taleplerinin değerlendirilmesi
- ▶ Vergi Müfettişlerinden gelen inceleme kapsamının değiştirilmesi taleplerinin değerlendirilmesi

6

İnceleme Süreci

- ▶ İnceleme görevinin verilmesi
- ▶ İncelemeye davet yazısı
- ▶ İncelemeye başlama tutanağı düzenlenmesi
- ▶ Defter, bilgi ve belge isteme
- ▶ İnceleme tutanağı düzenlenmesi
- ▶ Vergi İnceleme raporunun düzenlenmesi
- ▶ Raporun RDK / MRDK tarafından değerlendirilmesi

7

MÜKELLEF HAKLARI KAPSAMINDA YAPILANLAR

8

Mükellef Hakları - I

- ▶ 6009 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler
 - Vergi incelemesine başlanıldığı hususunun tutanağa bağlanması
 - Vergi kanunlarıyla ilgili genel tebliğ ve sirküler ile özelgelere aykırı vergi inceleme raporu düzenlenememesi
 - İncelemeye başlanıldığı tarihten itibaren, incelemenin niteliğine göre **bir yıl** veya **altı ay** içinde incelemelerin bitirilmesi
 - İnceleme raporlarının meslekte on yılını tamamlamış en az üç Vergi Müfettişinden oluşturulacak RDK'lar tarafından vergi kanunları ile bunlara ilişkin kararname, tüzük, yönetmelik, genel tebliğ, sirküler ve özelgelere uygunluğu yönünden değerlendirilmesi

9

Mükellef Hakları - II

- ▶ Defter ve belgelerin yazılı istenmesi esası
- ▶ İnceleme konusu ve dönemi ile ilgili olmayan herhangi bir hususa ilişkin mükelleften bilgi ve belge istenmemesi
- ▶ Tutanakta yer alan hususlar hakkında yapılması muhtemel işlemlerin neler olduğunun mükellefe izah edilmesi esası
- ▶ Tutanak taslaklarının paylaşılması
 - Mükelleflerin itiraz ve mülahazalarını tutanağa geçirebilmelerini sağlamak amacıyla, tutanak taslaklarının iki gün önce mükelleflerin bilgisine sunulması
- ▶ RDK aşamasında dinlenme talebinin sağlanması
 - İnceleme tutanağında mükelleflerin RDK'nda dinlenme talebinin olup olmadığına ilişkin ifade
 - Vergi inceleme raporlarının RDK'ya gönderildiğinden mükellefin haberdar edilmesi

10

Mükellef Hakları – III

- ▶ Rapor Özeti'nin paylaşılması
 - RDK'larda dinlenilmeden önce mükellefleri bilgilendirmek amacıyla eleştiri konularını içeren "Rapor Özeti"nin kendilerine verilmesi
- ▶ Raporların RDK Tarafından Düzelttirilmesi
 - Raporların **%53'ü** RDK'nın istediği düzeltmeler sonrasında işleme konulmuştur.
- ▶ RDK aşamasındaki değişikliklerden mükellefe bilgi verilmesi
- ▶ Kabul raporu düzenlenen mükelleflere durumun bildirilmesi
- ▶ Sahte belge kullanma raporlarında savunmayı kolaylaştırma
- ▶ Mükellef lehine işlemler hakkında gerekli düzeltmelerin yapılmasının istenmesi

11

Mükellef Hakları – IV

- ▶ Mükellef Hakları Genelgesi

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı

Sayı : 53065925- 010.06 - 2416
Konu : Genelge

18/01/2017

VERGİ İNCELEMESİNDE MÜKELLEF HAKLARI GENELGESİ

Vergi Usul Kanunu'nun 134 üncü maddesinde, vergi incelemesinden maksadın, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamak olduğu hüküm altına alınmıştır. Buna göre vergi incelemesi, ödenmesi gereken verginin defter, hesap, kayıt ve belgeler ile lüzumu halinde fiili envanter ve diğer araştırmalardan elde edilecek bulgulara göre doğruluğunun sağlanması sürecidir.

Vergi incelemesi sürecinde tarafların, sahip oldukları hak ve yetkilere uygun hareket ettikleri ve yükümlülüklerini de layıkıyla yerine getirdikleri ölçüde hukuki zemine oturmuş bir vergi incelemesinden bahsetmek mümkün olacaktır. Bu açıdan, vergi incelemesi sürecinde mükellefin kendi haklarının bilinci içerisinde hareket etmesini ve öngörülebilir bir inceleme süreci geçirmesini sağlamak, mükellef haklarının korunması ve gözetilmesi konusundaki duyarlılığı artırmak, vergi incelemesi yapmaya yetkili olanların ve bağlı oldukları idari birimlerin mükellefe karşı yükümlülüğüdür.

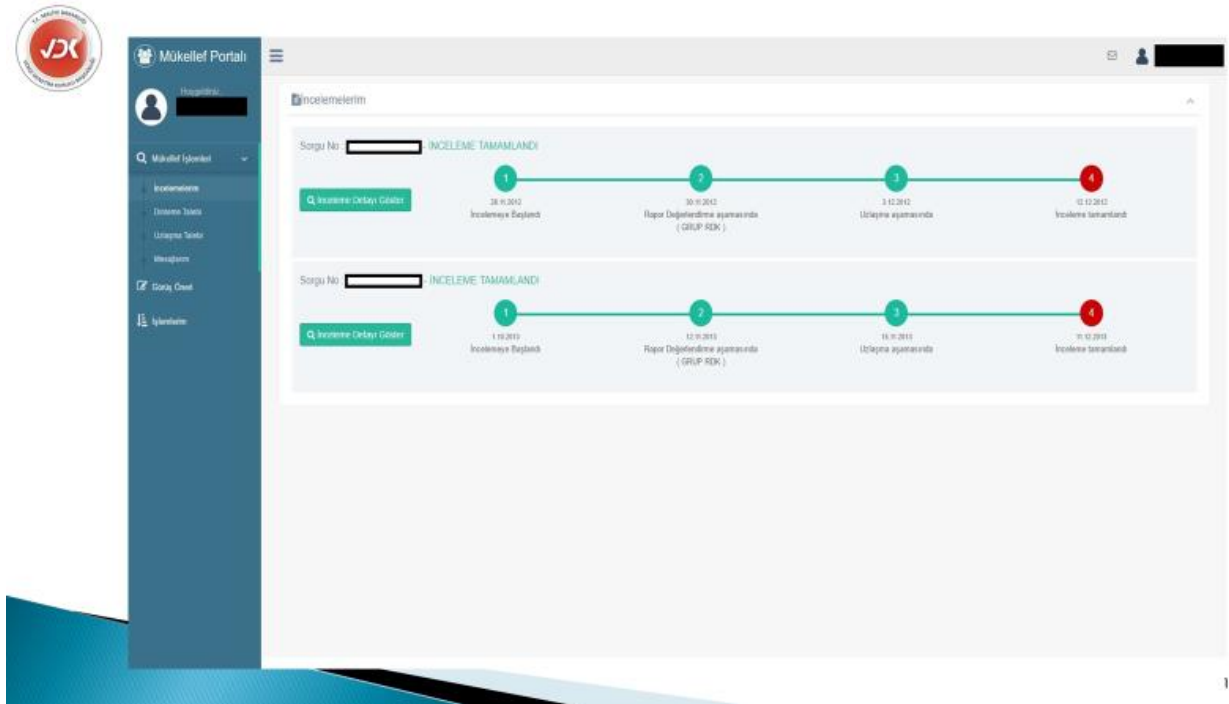
Bu kapsamda, vergi incelemesi sürecinde vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlar ile Rapor Değerlendirme Komisyonları (RDK) görev alanlarıyla ilgili olarak aşağıdaki hususlara riayet edecektir:

12

mukellefportali.vdk.gov.tr

13

14

İncelemeler

Değerlendirme

Uzlaşma Talebi

Masraflar

Gözetim

İncelemeler

İnceleme Detayları Göster

20.11.2012

20.11.2012

11.12.2012

12.12.2012

İncelemeye Başlandı

Rapor Değerlendirme aşamasında
(GRUP RDK)

Uzlaşma aşamasında

İnceleme tamamlanmış

Mükellefin:

Vergi Dairesi:

BATMAN

Vergi Kimlik No/su:

0000000000000000

Unvanı:

0000000000000000

İncelemenin:

Tipi:

Simli

Gerekçesi:

Sevke Belge Kullanma

Konusu:

YILLIK GELİR VERGİSİ - GERÇEK USULDE KATMA DEĞER VERGİSİ

Dönemi:

2017

İncelemeye Başlama Tarihi:

20.11.2012

Grup Başkaldığı:

Dışarıdan Kaçık ve Öte Öçümler Muhafız Grup Başkaldığı

İnceleme Denetçi Adı Soyadı Unvanı:

0000000000000000

İnceleme Tutanağı Göster

İnceleme Tutanağı Göster

#	Rapor Sayısı	Rapor Tarihi	İnceleme Durumu	Uzlaşma Durumu	Rapor Ücreti
1	0000000000000000	25.11.2012	İnceleme tamamlanmış	UZLAŞMA TALEBİ VAR	
2	0000000000000000	20.11.2012	İnceleme tamamlanmış	UZLAŞMA TALEBİ VAR	
3	0000000000000000	25.11.2012	İnceleme tamamlanmış	UZLAŞMA TALEBİ YOK	
4	0000000000000000	25.11.2012	İnceleme tamamlanmış	UZLAŞMA TALEBİ VAR	

15

RAPOR ÖZETİ

17.02.2017

RAPORA İLİŞKİN BİLGİLER

Mükellefin Vergi Kimlik No/su:

Mükellefin Adı, Soyadı / Unvanı:

SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

Rapor Türü:

VERGİ İNCELEME RAPORU

İncelenen Kapsamı:

Simli

İncelenen Vergi Türü:

KDV GERÇEK

İnceleme Dönemi:

2014

A-Usul Yönünden Eleştirilen Hususlar

1- Usulsüzlük Cezası:

Usulsüzlük yönünden eleştirilerek herhangi bir hususa rastlanmamıştır.

2- Özet Usulsüzlük Cezası:

Özet usulsüzlük yönünden eleştirilerek herhangi bir hususa rastlanmamıştır.

B-Exas Yönünden Eleştirilen Hususlar

1- İsmailen Tarihliyat Konusu:

Eleştirilerek herhangi bir hususa rastlanmamıştır.

2- Re'sen Tarihliyat Konusu:

Eleştirilerek herhangi bir hususa rastlanmamıştır.

C- Suç Kapsamında Olan Fihler

1- Vergi Suçları:

Vergisel açıdan suç işlemek amacıyla herhangi bir işlemler gerçekleştirilmiştir.

2- Diğer Suçlar:

Suç işlemek amacıyla herhangi bir hususa rastlanmamıştır.

DİĞER BİLGİLER

Mükellef Hakkında Verilen Özetin Vahdî:

YOK

Mükellefin Tarihliyat Öncesi Uzlaşma Talebi:

YOK

Mükellef RDK Tarafından Dilekçe Talebi:

YOK

Hakkınızda düzenlenen yukarıda özet bilgileri yer alan Vergi İnceleme Rapor Taslağı, Rapor Değerlendirme Komisyonuna sevk edilmiştir. Bu rapor özeti mevcut inceleme raporuna göre hazırlanmıştır.

MÇ-000

Rapor

16

**22 Mart 2017 tarihi itibari 2010 yılı OECD Transfer Fiyatlandırması
Rehberinin Türkçesi yayımlanmıştır.**

17

Standartlaştırma Çalışmaları - I

- ▶ Vergi İncelemeleri ile İlgili Bilgi Taleplerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönerge
- ▶ Sahte Belge Veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge Düzenleme Ve Kullanmaya İlişkin İncelemelerde Uyulacak Usul Ve Esaslar Hakkında Yönerge
- ▶ Vergi Suçu Raporlarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge
- ▶ Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Ve Yeminli Mali Müşavirler Hakkında Vergi Müfettişleri Tarafından Sorumluluk Raporu Düzenlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönerge
- ▶ Vergi Müfettişleri Mesleki Etik Davranış İlke ve Kuralları Yönergesi

18

Standartlaştırma Çalışmaları - II

Vergi İadesi

- ▶ Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde standart inceleme süreci
- ▶ 19 yetkili Grup Başkanlığı belirlenmesi
- ▶ 230 Vergi Müfettişi görevlendirmesi
- ▶ 34 adet taslak iade rehberi hazırlanması

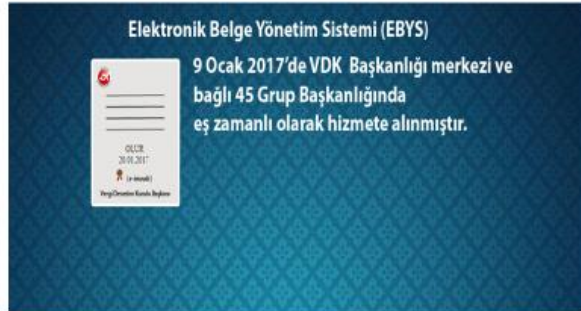
19

Elektronik Belge Yönetim Sistemi

▶ EBYS (Elektronik Belge Yönetim Sistemi) ve E-İmza

- Verimlilik
- Bilgi güvenliği
- Zaman ve para tasarrufu
- Doğanın korunması

20

Veri Güvenliği Çalışmaları

- ▶ Önemli miktarda donanım ve yazılım yatırımları
- ▶ TSE tarafından yapılan denetimler neticesinde ISO27001 Bilgi Güvenliği Sertifikası
- ▶ Bilgi işlem sisteminin yılda en az bir defa güvenlik testine tabi tutulması ve Vergi Müfettişlerinin bilgisayar ve taşınabilir disklerinin şifreli hale getirilmesi çalışmalarının devamı

21

Eğitim Çalışmaları

- ▶ Ankara Eğitim Merkezi (Eğitim Grup Başkanlığı)'nda mükellef hakları odaklı eğitim
- ▶ Kurul içi eğitim çalışmaları
 - Bilimsel Araştırma ve Sunum Teknikleri ve Bilgisayar (Microsoft Office Programları) eğitimleri
 - Nitelikli Rapor Yazma Teknikleri eğitimi
 - Bilgisayarlı Denetim Teknikleri eğitimi
 - Ar-Ge Teşvikleri Kurumsal Bilgilendirme
 - Mevzuat Takip ve Değerlendirme
 - Mali Mevzuat
 - Uyum eğitimi, temel eğitim, hizmet içi eğitim ve ihtiyaca yönelik paket eğitim programları
- ▶ Kurul dışı eğitim çalışmaları

22

Yapılması Planlananlar - I

- ▶ Denetimde Standartlaşma
 - Etkin, verimli, standart ve kaliteli bir vergi denetimi yapılması, gerek yargıya intikal eden işlem sayısının oransal olarak azaltılması gerekse de yargıda idare lehine sonuçlanan işlem sayısının artırılması için vergi inceleme raporlarına ilişkin gerekli ilke, standart, yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi
- ▶ Sektörel Vergi İnceleme Rehberleri
 - İnceleme yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi ve standart, öngörülebilir bir vergi inceleme sürecinin sağlanması
- ▶ Vergi İnceleme Raporlarının Düzenlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönerge
- ▶ Raporların düzenlenmesinde uygulama birliğinin sağlanması
- ▶ Transfer Fiyatlandırması Vergi İnceleme Rehberi hazırlanması
- ▶ OECD Transfer Fiyatlandırması Rehberinin güncellenen hali yayımlandığında Türkçeye çevrilmesi

23

Yapılması Planlananlar - II

- ▶ Mükellef İlişkileri Ofisi
 - Mükelleflerin haklarını daha ayrıntılı ve kapsamlı bir şekilde öğrenmeleri ve bunlardan yararlanmalarını sağlamak üzere Grup Başkanlıklarında ofisler oluşturulması, bu ofisler yoluyla ilk irtibatın sağlanması, bazı bilgi ve belge taleplerinin yapılması
- ▶ Bilgilendirme ve Eğitim Video Görselleri
 - Mükellefler için vdk.gov.tr ve VDK Mükellef Portalında
 - Çalışan için VDK Portalında

24

Yapılması Planlananlar - III

- ▶ Elektronik İnceleme Dosyası
 - Vergi müfettişinin yapmakta olduğu vergi incelemesi işinde hangi aşamada olduğu, o ana kadar hangi kontrol ve çalışmaları gerçekleştirdiği, Başkanlık tarafından daha etkili takibin sağlanması, vergi incelemesi başka bir Vergi Müfettişine devredildiğinde eskiden yeniye veri aktarımı ve bilgi paylaşımının eksiksiz sağlanması

25

Yapılması Planlananlar - IV

- ▶ VEDAS (Vergi Denetim Analiz Sistemi)
 - Elektronik denetim altyapısının ve VEDAS yazılımının test edilmesi ile incelemelerden elde edilecek geri bildirimler yoluyla geliştirilmesi
 - VEDAS'ın e-fatura kapsamında olmayan mükelleflerin incelemesinde de kullanılabilmesi amacıyla çalışmalar yapılması

26

BÖLÜM 5
TÜSİAD VERGİ
ÇALIŞMA GRUBU
SUNUMU

BÜYÜK ÖLÇEKLİ ŞİRKETLERİN VERGİSEL DENETİMİ, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

TUSİAD

30 Mart 2017

2

İçindekiler

İncelenecek Mükelleflerin Seçimi

İncelemeye Başlama

İnceleme Aşaması

İnceleme Sonlandırma Tutanağı İmza

Rapor Değerlendirme Komisyonu

Tarhiyat Öncesi Uzlaşma

Diğer Konular

İncelenecek Mükelleflerin Seçimi

İncelemeye Başlamadan Önce Seçim Nedeni Açıklanmalıdır

- Seçim nedeni incelemeye başlamadan önce mükellefe açıkça belirtilmelidir.
- İnceleme süreci ve mükellefin hakları konusunda başlangıçta detaylı bilgilendirme yapılmalıdır.
- İncelemeye seçilme kriterleri arasında önceki dönemlerin incelenmiş olup olmaması yoktur. Bazı mükelleflerin neredeyse her dönemi incelenirken, bazı mükellefler hiç incelenmemektedir.
- Yasal teşvik ve avantajlardan yararlanmak inceleme sebebi olmamalıdır.
- İnceleme oranları düşük olan sektörler (kayıt dışılık yaygın olan) ile geçmiş yıllarda düşük inceleme oranına sahip mükelleflerin inceleme kapsamına alınması vergi adaleti ve kayıt dışılıkla mücadelede hizmet verecektir. Denetim planlamasında bu sektör ve mükellefler öncelikle hedeflenmelidir.

«Sürekli Büyük Mükellefler İnceleniyor» Algısı

- Vergi incelemelerinde genel yaklaşım; vergi gelirlerinin önemli kısmını karşılayan firmaların sürekli denetim, bilgi talebi gibi süreçlere tabi tutulmasıdır.
- Belirtilen mükellefler kurumsallaşmış, iç denetim, iç kontrol gibi fonksiyonları bünyelerinde bulunduran ve aynı zamanda SPK, BDDK gibi diğer kamu otoritelerince sıklıkla denetlenen kurumlardır.
- Vergi incelemelerinin sürekli bu firmalar üzerinde yoğunlaşması ile orta ve küçük ölçekli firmaların daha az denetlenmesi kamu gelirlerine olumsuz etkide bulunduğu gibi; vergi incelemelerinin önemli bir fonksiyonu olan mükellefleri vergisel konularda eğitmek, vergi bilincini oluşturmak gibi görevlerin inceleme elemanlarınca yerine getirilememesine de sebep olmaktadır.

“Tam inceleme” yerine «sınırlı inceleme» tercih edilmelidir

- Seçim nedeni belli ve objektif olmayan, bir mükellefin tüm işlemlerinin incelenmesini öngören, belirli konulardan ziyade mükellefi hedef aldığı izlenimi yaratan tam incelemelerden kaçınılması gerekir.
- Belli konularla sınırlı ve daha kısa sürede sonuçlandırılabilen incelemeler tercih edilmelidir. Mükelleften ziyade konuyu hedef alan, aynı konu ile ilgili sektördeki diğer mükelleflerin de incelendiği sınırlı incelemelere ağırlık verilmesi yerinde olacaktır. Tam incelemeler mümkün olduğunca istisnai olmalıdır.
- Ancak sınırlı incelemeler gerçekten «sınırlı» olmalıdır. **Sınırlı** adı altında tam incelemeye dönüşmemelidir.

Zamanaşımı süresinin tamamını kapsayan 5 yıllık incelemelerden kaçınılması gerekir

- Mükellef türüne göre inceleme oranının son derece düşük olduğu dikkate alındığında, bir mükellefin 5 yılının incelenmesi, üstelik bu incelemelerin tam inceleme şeklinde yapılması yanlış anlamalara sebep olabilecektir.
- Bu nedenle, özel durumlar hariç olmak üzere, incelemelerin en fazla 2 yıl ile sınırlandırılması isabetli olacaktır.

Zamanaşımı süresinin dolmasına yakın tarihlerde “takdire sevk” ve “zamanaşımı süresi sonrasında inceleme tutanağı alınması»

- Zamanaşımı süresinin dolmasına yakın tarihlerde denetim birimlerinin takdir komisyonuna başvurması uygulamasından vazgeçilmeli, “takdire sevk” genel bir denetim pratiği olmaktan çıkarılmalıdır.
- Yine benzer şekilde zamanaşımını dolmasını takip eden yılda inceleme tutanağı alınması uygulaması sonra erdirilmelidir. Zamanaşımını izleyen bir yıllık süre, inceleme için verilmiş bir süre değil, takdir ve tarhiyat içindir.
- Her iki uygulama sonucunda yargıya intikal eden davalar mükellefler lehine sonuçlanmaktadır. Bu nedenlerle mevcut uygulamaya alınacak idari düzenlemeler ile son verilmelidir.

Büyük mükellefler ve/veya tam tasdik yaptırmış olanların seçimi

- Büyük mükelleflerin vergi incelemesine alınması son derece normal bir durumdur. Zaten yaygın olarak öncelikle kayıtlı/büyük mükellefler incelenmektedir.
- Ancak sadece muhtelif verilerden hareketle ve sapmalardan yola çıkılarak yapılan seçimler tüm taraflara gereksiz zaman kaybettirebilmektedir.
- Daha isabetli seçimler yapılabilmesi ve iş kaybına sebebiyet verilmemesi için, özel bir değerlendirme birimi oluşturularak, büyük mükellefler ve tam tasdik yaptırmış olanlarda şirket mali işler yetkilileri veya yeminli mali müşavirler dinlenmesi düşünülebilir.
- Ön tespitlerin uzman kişilerce değerlendirilmesi ve gerekli görülmesi halinde incelemeye sevk edilmesi seçim isabetini artıracaktır.

Düzeltilme talebi nedeniyle yapılan incelemeler

- Hazine aleyhine yapılan düzeltme talepleri prensip itibarıyla incelemeye sevk edilmektedir. 3568 sayılı Kanuna ilişkin 20 no.lu Tebliğde, tam tasdik sözleşmesi düzenlenen mükelleflerin hesaplarının ilgili Yeminli Mali Müşavirlerce incelenmesi sırasında önceki aylara ait hatalı işlemlerin tespit edilmesi halinde:
 - bu hatalı işlemlerin Yeminli Mali Müşavirlerce düzeltilirileceği,
 - bu düzeltmelerin KDV ya da muhtasar beyannamelerde de bir düzeltmeyi gerektirmesi halinde Yeminli Mali Müşavirlerin düzenleyecekleri bir rapor ekinde verilecek düzeltme beyannamelerinin,
 - vergi dairelerince incelemeye gönderilmeyeceği
 - düzeltmelerin Yeminli Mali Müşavir raporu doğrultusunda yerine getirileceği
- belirtilmesine rağmen uygulamada bu düzenlemeye çoğunlukla uyulmadığı gözlenmektedir.

Düzeltilme talebi nedeniyle yapılan incelemeler

- Vergi Denetim Kurulu'nun iş yükünü hafifletmek ve daha verimli incelemelere odaklanmasını sağlamak için, öncelikle her düzeltme talebinin Vergi Denetim Kurulu'na gönderilmesine son verilmesi ve vergi daireleri tarafından sonuçlandırılmasının sağlanması, sonra da bu konuda Yeminli Mali Müşavirlerden daha fazla yararlanılması isabetli olacaktır.
- Ayrıca, Vergi Denetim Kurulu içinde münhasıran düzeltme talepleri ile ilgilenen özel bir denetim biriminin oluşturulması hususu da ayrıca değerlendirilmelidir.

İncelemeye Başlama

Sınırlı incelemelerde inceleme konusu işe başlama tutanağında açık ve net olarak yazılmalıdır

- Vergi incelemesi, ilgili görev yazısında belirtilen konu ve döneme ilişkin olmalı ve bu çerçevede yapılmalıdır.
- Bazı sınırlı incelemelerde işe başlama tutanağında inceleme konusu olarak, KV veya KDV gibi son derece geniş anlamı olan ifadeler yer almaktadır. Söz konusu incelemelerde konu açık ve net iken bu kadar geniş bir ifadenin yer alması hak kaybına sebep olabilir:
 - İncelemeye başlandıktan sonra inceleme konusu ile ilgili olarak pişmanlıkla beyan olamayacağı için, geniş bir ifade mükellefin pişmanlıkla beyan alanını haksız yere sınırlayabilecektir.
 - Diğer yandan, mükellefin aynı konuda sonraki yıllarda tekrar incelenmek istenmesi halinde, bu konunun daha önce incelendiği şeklindeki mükellef izahı yetersiz kalabilecektir.

Vergi incelemesi başlamasından sonraki dönem için gecikme faizi ÜFE/TEFE ile sınırlanmalıdır

- Gecikme faizinin iki işlevi vardır,
 - Birincisi devlet hazinesinde olması gereken paranın mükellefte kalması ve mükellef tarafından kullanılmış olması nedeniyle ödenen kısımdır ki bu genel olarak piyasa faiz oranına eşittir.
 - İkincisi gecikme faizinin piyasa faiz oranını aşan kısımdır ve cezai mahiyet taşır ki bunun amacı verginin kredi olarak kullanılmasının önüne geçmektir.
- İdarenin işlemlerinde gecikmesi halinde, bu durumla ilgili olarak mükellefin cezalandırılmaması için, vergi incelemesine başlanılmasından sonraki dönem için gecikme faizi farklılaştırılmalı ve sadece devlet hazinesinde olması gereken paranın mükellef tarafından kullanılmasının karşılığı haline yani piyasa faiz oranı haline getirilmelidir. Bu faiz oranı ÜFE/TEFE artış oranı olabilir.

Tekrar incelenmemek ve ortaya çıkan eleştiri için ceza uygulanmamak üzere mükellefin belirli dönem veya konu ile sınırlı olmak üzere kendisinin inceleme talep etme hakkı olabilmelidir

- Bazı durumlarda, özellikle şirket alış-satışlarında, belirli dönem veya konularla ilgili olarak, muğlak durumun sürdürülmemesi için, mükellefin kendiliğinden belirli bir dönem veya konu için inceleme talep edebilmesi sağlanabilir.
- Bu şekilde yapılan inceleme sonrası aynı dönem ve aynı konu için bir daha inceleme ve cezalı tarhiyat yapılmaması gerekir.
- Doğal olarak, bu tür inceleme sonucu eleştirilen konu için ceza uygulanmaması gerekir.
- Bu tür yapılacak bir inceleme harç uygulamasına tabi tutulabilir.

İncelemeler süresinde bitirilmeli ve müfettiş değişiminde denetim süresi yeniden başlamamalıdır

- Vergi incelemeleri, tam inceleme şeklinde yapılması halinde “en fazla 1 yıl”
- Sınırlı inceleme şeklinde yapılması halinde ise «en fazla 6 ay» içinde bitirilmelidir.
- Bu sürelerin uzatılması genel uygulama haline gelmemelidir.

İnceleme Aşaması

Gereksiz iş yükü yaratan, eleştiri konusu hususun tespitinde kullanılma ihtimali düşük, yaygın bilgi talebinden kaçınılması gerekir

- İncelemede, mükelleften,
 - hazır olmayan
 - ciddi emek ve maliyet yaratan
 - kullanılma olasılığı düşük
- bilgi talebinden mümkün olduğu kadar kaçınılması gerekir. Bilgi talepleri, «inceleme mükellefe yaptırılıyor» izlenimi yaratmamasına dikkat edilmelidir.
- Vergi incelemesi sırasında inceleme konusu ve dönemi ile ilgisi olmayan bir konuda bilgi ve belge talep edilmemelidir.
- Benzer şekilde 431 seri No.lu VUK Tebliği kapsamında VDK'nın Sigma Sürekli Gözetim ve Denetim Ağı (Kayıt Saklama Gereksinimleri Tedarik Zinciri Kontrol Süreci) ile ilgili bilgiler istenmektedir. Ancak gerek bu içerikte bir “hesap planı” üzerinden denetimin ilk kez yapılıyor olması, gerekse de istenen bilgi ve raporların çok detaylı olup her şirketi aynı formata getirme konusundaki talepler ile sektör bilgisi eksikliği bu süreçte şirketleri zorlamaktadır.

Karşıt incelemelerde alınan bilgilerin sıhhati

- İnceleme yapılan şirketin ilişkili olduğu şirketlerde karşıt incelemeler yapılması doğaldır. Ancak incelemeler sırasında karşıt inceleme yapılan şirketlerde
 - kendilerinin incelenmediği,
 - incelemenin kendileriyle ilgili olmadığı,
 - aksi tavırlar içine girerlerse kendilerinin de incelenebilecekleri
- belirtilerek bir tedirginlik ortamı yaratılmakta, bu ortamda çokta sağlıklı olmayan bilgiler alınabilmektedir.
- Karşıt inceleme neticesinde elde edilen bilgilerin inceleme yapılan şirketten de bilgi ve açıklama istenerek teyidi yerinde olacaktır.

Eleştirilen bir durumun uzantısı olarak o dönemde ya da takip eden dönemlerde ortaya çıkacak lehe durumun da dikkate alınarak rapor düzenlenmesi gerekir

- İnceleme sonucunda bir konunun eleştirilmesi halinde, bu eleştirinin sonucu olarak o dönemde ya da takip eden dönemlerde oluşacak lehe durumların da dikkate alınarak rapor düzenlenmesi gerekir.
- Örneğin, dönemsellik eleştirisi ile yazılan raporlarda, ATİK olması gerektiği iddia edilen gider reddi şeklinde yazılan raporlarda olduğu gibi diğer yıllara ilişkin olumlu etkilerin de dikkate alınması ve rapora bağlanması eksik inceleme yapılmaması için gereklidir.

Tartışmalı konularda eleştiri raporu yazılmamalıdır

- Temel olarak normatif vergileme ilkeleri bakımından vergi mevzuatı,
 - açık
 - belirli
 - ve kesin olmalıdır.
- Buna göre, yoruma açık, netlik içermeyen, tartışmalı bir konuda doğrudan eleştiri raporu yazmak yerine, Gelir İdaresi Başkanlığına basit rapor yazılarak, ikincil düzenlemeler ile bu belirsizliğin giderilmesi talep edilmelidir.
- Keza, özelgenin ya da sirkülerin, hatta genel tebliğin hatalı olduğu düşünülüyorsa, doğrudan haksız eleştiri raporu düzenlenmemeli, bunun yerine konunun düzeltilmesi için Gelir İdaresi Başkanlığına basit rapor yazılmalıdır.

Farklı inceleme elemanları tarafından aynı konuda çelişkili eleştiri raporları yazılmamalıdır

- Farklı inceleme elemanları tarafından aynı konuda farklı eleştiri raporları yazılmaması gerekir.
- Bu durum keyfiliğe neden olacak ve mükellef haklarına zarar verecektir.

Yargı kararları ile müstakar hale gelmiş konular için eleştiri raporları yazılmaya devam edilmemelidir

- Belirli periyotlarla yargı kararları taranmalı ve mükellef lehine istikrar kazanmış yargı kararları tespit edilerek, aynı konuların tekrar tekrar eleştirilmesi engellenmelidir. Müstekar hale gelmiş yargı kararlarına uymanın uluslararası yatırımcıların algısı açısından da çok önemlidir.
- Bu alandaki bazı emsaller şunlardır:
 - İhracat götürü gider uygulaması (Onlarca ilk mahkeme/Danıştay kararına rağmen hala eleştiri konusu yapılmaktadır.)
 - Yatırım indirimi uygulanmış kazançların dağıtımında stopaj uygulaması (Muhtelif yargı kararlarına rağmen indirimli oran uygulamasına izin verilmemekte ve Vergi Anlaşmaları uygulanmamaktadır)
 - Araç imalatında kullanılan yağ ve yakıtlar için mükerrer ÖTV (Muhtelif yargı kararlarına rağmen bu yağ ve yakıtlar üzerindeki ÖTV yükünün arındırılmasına izin verilmemektedir.)

VDK içinde Danışma Komisyonu benzeri, hukuk yaratan birim oluşturulmalıdır

- Çelişkili, tartışmalı, ilk defa karşılaşılan durumlarda sorunu detaylıca inceleyerek ele alan, gerektiğinde Gelir İdaresi Başkanlığına öneri sunan bir danışma birimi oluşturulmalıdır.
- Bu birim çıktıları VDK içindeki vergi müfettişleri ve RDK'lar için bağlayıcı olmalıdır.

Sahte Belge Tespitlerinde Toptan Bir Yaklaşımla İşlem Yapılması

- Hakkında olumsuz rapor veya tespit bulunan firmalar ile gerçek veya hizmet mal/alım satımında bulunan kurumlar; kendilerinin işlemlerine yönelik ayrıca bir inceleme veya tespit yapılmadan Vergi Daireleri'nce doğrudan olumsuz mükellefler listesine alınabilmektedir.
- Özellikle, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma fiilleri nedeniyle hakkında tespit veya rapor bulunan mükellefler ile mal veya hizmet alım-satım ilişkisi içinde bulunan kurumların tamamının bu şekilde toptancı bir yaklaşımla ve gerçekleştirdikleri işlemler nezdinde herhangi bir inceleme yapılmadan olumsuz mükellefler listesine alınması ciddi sıkıntılara sebep olmaktadır.

Sahte Belge Tespitlerinde Toptan Bir Yaklaşımla İşlem Yapılması

- Her ne kadar; KDV Genel Uygulama Tebliği'nde bu konuyla ilgili düzenleme yapılmasına ve delil serbestisi çerçevesinde mükelleflere gerçekleştirdikleri mal/hizmet alım ve satımlarının gerçekliğini ispata yönelik birçok imkan verilmiş olsa da; hakkında herhangi bir tespit veya inceleme yapılmayan mükelleflerin olumsuz mükellefler listesine alınması Maliye Bakanlığı'nca çıkarılan Tebliğ'in ilgili bölümünün uygulanamaz hale gelmesi sonucunu doğurmaktadır.
- Mükellefin düzenlemiş olduğu belgelerin bir kısmının sahte ve muhteviyatı itibarı yanıltıcı belge niteliğinde olması, ancak diğer bir kısmının ise gerçek mal satışına dayanması halinde, vergi tekniği raporlarında belirtilmesine rağmen, bu mükelleften mal alımı yapan tüm mükelleflerin alımları sahte ve yanıltıcı belge kapsamında değerlendirilerek indirim KDV tutarları reddedilmektedir. Oysa söz konusu mükelleften olan gerçek alım yapanların belirlenerek vergi tekniği raporunda incelenecek mükellef listesine konulmaması gerekmektedir.

Yetkisiz uluslararası veriler istenerek mükellef zor duruma düşürülmemelidir

- Uluslararası bilgiler ancak ÇVÖ Anlaşmaları ve diğer uluslararası metinler dayanak gösterilerek, belirli gerekçeler ileri sürülerek, sadece GİB aracılığı ile istenebilmektedir.
- Bu durum dikkate alınarak yetkisiz bir şekilde, uygun bir biçimde gerekçelendirilmeden bilgi istenilmesinden kaçınılmalıdır.

İnceleme Elemanlarının İspat ve Yorum Yaklaşımı

- İnceleme sürecindeki en kritik konulardan biri de inceleme elemanlarının ispat ve yorum meselesine ilişkin yaklaşımlarıdır.
- İnceleme elemanları hiçbir ispat aracı kullanmadan eleştirdiği konu hakkında VİR'lerini düzenlemektedirler.
- Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Diğer bir ifadeyle olayın görünüşteki biçimiyle gerçekteki biçimi arasında bir fark varsa ve bu gerçeğe göre bir rapor düzenlenecek ise inceleme elemanları bu durumu yargı aşamasına gelmeden ispatlamalıdır.
- Fakat vergi inceleme raporları bu kuralı dikkate almadan yazılmakta, eleştiri yapılmakta ve ispat yükü tersine çevrilerek "Haklılığınızı yargıda kanıtlayın." anlayışı inceleme raporlarına hâkim olabilmektedir. Burada RDK ya da başka bir merci tarafından bu konularda bir müdahale olmamaktadır. Bu haksızlığın önlenmesi ve giderilmesini önemsiyoruz.

İnceleme Sonlandırma Tutanağı İmza

Eleştiri konularının önceden mükellef ile paylaşılması

- İnceleme sonucunda doğru rapor yazılması, gereksiz ihtilaf oluşturulmaması ve mükellefin kendini savunma hakkına riayet edilmesi için, eleştiri konularının, eleştiri şeklinin ve eleştiri sonucunun mükellefle paylaşılması gerekir. Bu paylaşımın, mükellefin itiraz ve görüş oluşturabileceği kadar makul bir zaman öncesinde yapılması gerekir.
- Bu durumun bir sonucu olarak, vergi inceleme raporlarında, mükellefin tutanakta belirttiği itiraz ve açıklamaları ile bunlara ilişkin ayrıntılı değerlendirmeler yapılmalıdır.
- Transfer fiyatlandırması ile ilgili vergi incelemelerinde “şeffaflık ilkesi” ve “silahların eşitliği” ilkesi gereği “gizli emsal” kullanılmamalıdır.

Tutanağa geçecek mükellef görüşlerine içerik ve nicelik olarak müdahale edilmemesi gerekir

- Bazı incelemelerde inceleme elemanları tutanakta ya da tutanak ekindeki mükellef görüşüne içerik ve nicelik olarak sınırlayıcı şekilde müdahalede bulunabilmektedir.
- Bu konuda mükellef haklarına tam riayet sağlanmalıdır.

Rapor Değerlendirme Komisyonu

RDK'lar daha kurumsal ve daha işlevsel hale getirilmelidir

- Denetim elemanı sayısının artırılması ile oluşan eğitim sorunu ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan hatalı eleştiri, hatalı rapor ve mükellef hukukunun ihlali konularında en etkin olabilecek müessese RDK'lardır. RDK süreci eski rapor okuma gibi algılanmamalı, daha kurumsal ve daha işlevsel hale getirilmelidir. Gerekirse özellikle TF gibi özellikli eleştiri konularında RDK'lara GİB'den katılımın da sağlanması düşünülmelidir.
- Özellikle küçük ve orta ölçekli mükellefler grubundaki Rapor Değerlendirme Komisyonları fonksiyonlarını yerine getirmemektedirler. Hatta dinlenme taleplerinin gereksiz yere iş yoğunluğunu artırdığı görüşmelerde açıkça ifade edilmektedir. (Öneri: Büyük Ölçekli Mükellefleri İnceleme yahut Ört. Ser., TF ve Yurtdışı Kazançlar gruplarındaki vergi müfettişleri Küçük ve Orta Ölçekli Mük. İnc. Grubundaki Rapor Değerlendirme Komisyonlarına üye olarak katılabilir.)
- RDK mükelleflerin haklarının korunması açısından son derece önemlidir. Ancak bu komisyonlarda yapılan konuşmalar kaydedilmemekte ve mükellefler sadece dinlenilerek toplantı sonlandırılmakta, genellikle hiçbir sonuç elde edilmemektedir. Oysa bu toplantılarda yapılan görüşmelerin yazılı hale getirilmesi, raporda yer alan eleştirilerin mükelleflerin ifadeleri ile karşılaştırılarak yeniden değerlendirmeye tabi tutulmasıyla komisyonların etkin kullanımı mümkün olabilecektir.

Tarhiyat Öncesi Uzlaşma

Kısmi uzlaşma pratiği geliştirilmelidir

- Tarhiyat öncesi (TÖ) uzlaşma kurumu, esnekliği, ihtilaf çözmede hızlılığı ve karşılıklı kendini ifade etme imkanı vermesi bakımından son derece etkin bir ihtilaf çözme yeteneğine sahiptir.
- Ancak birden fazla konunun eleştirildiği durumlarda, tüm konuların birleştiği ihbarname ile olan tarhiyat sonrası (TS) uzlaşmaya göre, henüz ihbarnamenin oluşmadığı TÖ uzlaşmada, bazı konularda uzlaşma bazı konularda da uzlaşmama imkanının daha işlevsel hale getirilmesi gerekmektedir.

Kısmi uzlaşma imkanı sağlanmalı ve pratiği geliştirilmelidir

- TÖ uzlaşma kurumu,
 - esnekliği,
 - ihtilaf çözmede hızlılığı
 - ve karşılıklı kendini ifade etme imkanı vermesi
 bakımından son derece etkin bir ihtilaf çözme yeteneğine sahiptir.
- Ancak birden fazla konunun eleştirildiği durumlarda, tüm konuların birleştiği ihbarname ile olan TS uzlaşmaya göre, henüz ihbarnamenin oluşmadığı TÖ uzlaşmada, bazı konularda uzlaşma bazı konularda da uzlaşmama imkanının daha işlevsel hale getirilmesi gerekmektedir.

Diğer Konular

Uluslararası normlara uyum

- Uluslararası yatırımcılar, tüm dünyada uygulanan, OECD ve diğer uluslararası kurumlar tarafından kabul edilmiş, Türkiye'nin de doğrudan ya da dolaylı olarak kabul ettiği kuralların uygulanmaması, farklı yorumlanması ve eleştirilmesinden olumsuz etkilenmektedir.
- Bu alandaki çarpıcı örnekler aşağıda sıralanmıştır:
 - Gizli emsal kullanarak transfer fiyatlandırması eleştirisi,
 - Çok geniş 'ilişkili kişi' tanımı
 - Yurtdışından verilen hizmetlerin gayri maddi hak transferi olarak yorumlanması (Mühendislik, yönetim hizmetleri gibi)
 - Serbest meslek ödemelerinin vergilendirilmesinde 183 gün kuralı yorumu
 - Yurtdışından Türkiye'de çalışmak üzere görevlendirilen çalışanlara ilişkin ücret yansıtımalarında hem ücret gelir vergisi hem de serbest meslek stopajı talebi,
 - Gümrük kıymetine dahil edilmesi gereken royalty bedelleri için hem gümrükte hem de sorumlu sıfatı ile KDV talebi

Vergi İncelemesi – Ön fiyat anlaşması

- Ön fiyat anlaşmasına başvurup süreci başladıktan sonra şayet bir vergi incelemesi başlar ise ön fiyat anlaşma süreci durdurulmaktadır.
- Ön fiyat anlaşması süreci başlayan şirketlerde belki, transfer fiyatlandırması incelemelerinin ertelenmesi sürecin işletilebilmesi açısından daha anlamlı olacaktır.

Müşavirlere takınılan olumsuz tavırlar

- İşletme yöneticileri ya da şirket çalışanları ile müşavirler olmaksızın, bazen şirket yönetiminin haberi dahi olmaksızın görüşme yapılması talep edilebilmektedir.
- Şirket yöneticileri ile yapılan görüşmelerde müşavirlerle ilgili olumsuz değerlendirmeler yapılabildiği müşahade edilebilmektedir.

Transfer fiyatlaması incelemelerinde ürün bazlı değerlendirmeler

- Aslında şirkette böyle bir izleme olmamasına rağmen, inceleme sırasında ürün bazında gelir tabloları hazırlanmakta, toplama bakılmaksızın ayrı ayrı ürün bazında kârlılık oranları dikkate alınarak emsal karşılaştırması yoluna gidilebilmektedir.
- Karşılaştırılacak emsal aranırken de şirketlerde normalde olmayan tablolar sadece emsal çalışması için istenilmekte ve incelenen şirkete yapılan tarhiyatta emsal olarak kullanılmaktadır.

Hazine zararı ilkesinin zararlarla mütenasip olmayan şekilde uygulanması

- Bazen 5 liralık hazine zararının varlığını tespit edildiği durumlarda, zarar miktarı ile ilişki kurulmaksızın (5 liralık KDV kaybı olan bir durumda 5.000 liralık) kurumlar vergisi, stopaj tarhiyatı önerilmesi yoluna gidilebilmektedir.
- Kurumlar vergisi dışında kalan vergiler, kurumlar vergisi uygulamasında hazine zararının analizinde dikkate alınmamalıdır.

Ar-Ge incelemeleri

- Ar-Ge ile ilgili istisna Ar-Ge merkezine veriliyor. Bilim ve Sanayi Bakanlığı'na bağlı hakemler tarafından yapılan denetimlerde ön rapor oluşturuluyor ve değerlendirme denetim komisyonuna sunuluyor. Bu komisyon tarafından Ar-Ge merkezi belgesinin süresi uzatılmasına rağmen, yapılan vergi incelemelerinde, hakemlerin 'ön çalışma niteliğindeki' rapor açıklamalarından hareketle, bazı projelerin Ar-Ge niteliğinde olmadığı ve Ar-Ge indiriminden yararlanamayacağı iddia edilmektedir.
- Ücretler için getirilen oransal istisna, teknoparklarda elde edilen gelirle ilgili olarak KDV ve kurumlar vergisi istisnasına da uygulanarak tarhiyat önerilmektedir.

BÖLÜM 6

FOTOĞRAFLAR

